

Valsts probācijas dienesta

Eiropas Sociālā fonda projekts Nr.4.3.4.6/1/23/I/001
“Atbalsts probācijas klientu resocializācijai”

Pētījums

“Valsts probācijas dienesta resocializācijas programmas “Emociju menedžments” efektivitātes izvērtējums”

Saistītās projekta aktivitātes: 3.d18. un 3.d19.

Datu analīzes vadošā eksperte: Gundega Kukle

Rīga, 2026

Izmantotie saīsinājumi

Dienests – Valsts probācijas dienests

PP – Probācijas programma

NN – Noziedzīgs nodarījums

RNR – Riska-vajadzības-atsaucīgas rīcības modelis (angļu val. *Risk-Need-Responsivity model*)

EM – probācijas programma “Emociju menedžments”

KBT – Kognitīvi biheiviorālā terapija (angļu val. *Cognitive Behavioral Therapy*)

PLUS – Probācijas klientu uzskaites sistēma

PU – probācijas uzraudzība

Pabeigušie – Valsts probācijas dienesta klienti, kuri piedalījās probācijas programmā “Emociju menedžments” un to pabeidza atbilstoši noteiktajām prasībām

Atskaitītie – Valsts probācijas dienesta klienti, kuri uzsāka probācijas programmu “Emociju menedžments”, taču tika no tās atskaitīti

Neiesaistītie – Valsts probācijas dienesta klienti, kuriem tika noteikta dalība probācijas programmā “Emociju menedžments”, bet kuri netika iesaistīti šajā programmā

RVN – Riska un vajadzību novērtējums

Projekts – Eiropas Sociālā fonda projekta Nr. 4.3.4.6/1/23/I/001 “Atbalsts probācijas klientu resocializācijai”

Saturs

Ievads.....	4
1. Teorētiskais pamatojums un pētījuma konteksts.....	6
1.1. Probācijas programma “Emociju menedžments”	7
2. Pētījuma metodoloģija.....	9
2.1. Pētījuma dizains un metodoloģiskā pieeja.....	9
2.2. Pētījuma izlase un grupu veidošana.....	9
2.3. Datu avoti.....	10
2.4. Mainīgie un to operacionalizācija.....	10
2.4.1. EM norises un klientu uzvedības novērtējuma mainīgie	11
2.4.2. Riska un vajadzību novērtējuma mainīgie	11
2.4.3. Recidīva mainīgie.....	12
2.5. Datu analīzes metodes.....	12
2.6. Datu kvalitātes un ierobežojumu apsvērumi.....	13
2.7. Ētiskie apsvērumi.....	14
3. Pētījuma rezultāti.....	15
3.1. Pētījuma izlases raksturojums.....	15
3.2. EM programmas norise.....	15
3.2.1. Klientu atskaitīšana un nodarbību apmeklējums EM ietvaros	20
3.2.2. Programmas vadītāja novērtējums par klientu dalību EM.....	21
3.3. Riska līmeņa izmaiņas EM programmas īstenošanas kontekstā.....	24
3.4. Recidīva rādītāji dažādos novērošanas periodos.....	30
4. Diskusija.....	34
4.1. Atšķirības starp EM klientiem programmas norises un līdzdalības rādītājos.....	34
4.2. Riska un vajadzību rādītāju izmaiņas un atšķirības starp klientu grupām	35
4.3. Recidīva rādītāji saistībā ar EM dažādos laika periodos	37
Secinājumi	38
Izmantoto informatīvo avotu saraksts.....	40
PIELIKUMI.....	42
1. pielikums.....	43
2. pielikums.....	44
3. pielikums.....	46
4. pielikums.....	49
5. pielikums.....	50
6. pielikums.....	56

Ievads

Pētījums “Valsts probācijas dienesta resocializācijas programmas “Emociju menedžments” efektivitātes izvērtējums” tika veikts Eiropas Sociālā fonda projekta Nr. 4.3.4.6./1/23/I/001 “Atbalsts probācijas klientu resocializācijā” (turpmāk – projekts) ietvaros no 2025. gada septembra līdz 2026. gada aprīlim. Pētījuma nepieciešamība izriet no Valsts kontroles revīzijas Nr.2.4.1-11/2018 “Valstī īstenoto notiesāto personu resocializācijas pasākumu efektivitāte”, kurā kā viens no ieteikumiem (10.3.) tika norādīta nepieciešamība veikt probācijas programmu efektivitātes izvērtējumu, tostarp analizēt, vai programmu apguve samazina recidīva risku. Pētījumu veica projekta datu analīzes vadošā eksperte Gundega Kukle. Saistītās projekta apakšdarbības:

- 3.d18. “Pētījums par programmu nozīmi (ietekmi) probācijas klientu pārmaiņu veicināšanā un probācijas programmu vadītāju viedokli par resocializācijas programmām”;
- 3.d19. “Resocializācijas programmu pilnveide”.

Šis pētījums ir viens no vairākiem savstarpēji saistītiem pētījumiem, kas projekta ietvaros veikti, lai izvērtētu dažādu Valsts probācijas dienesta probācijas programmu efektivitāti. Ņemot vērā kopīgo tematisko un konceptuālo ietvaru, teorētiskajā daļā izmantota vienota pieeja.

Latvijā probācijas programmas ir būtisks instruments darbā ar personām, kuras nonākušas krimināltiesību sistēmā, un to galvenais mērķis ir veicināt klientu resocializāciju un mazināt atkārtotu noziedzīgu nodarījumu risku. Vienlaikus starptautiskā un nacionālā prakse liecina, ka šādu programmu efektivitāte var būt atšķirīga, un tās izvērtēšana ir būtiska, lai nodrošinātu resursu mērķtiecīgu izmantošanu un uz pierādījumiem balstītu pieeju probācijas darbā. Līdzšinējie pētījumi Latvijā par probācijas programmu efektivitāti ir ierobežoti, īpaši attiecībā uz saikni starp klientu uzvedības izmaiņām un dinamisko riska faktoru samazināšanos.

Pētījuma uzmanības centrā ir probācijas programma “Emociju menedžments” (turpmāk – EM), kas ir sociālās uzvedības korekcijas programma, paredzēta pilngadīgiem probācijas klientiem ar vidēju un augstu riska līmeni, kuriem raksturīga emocionāla labilitāte un nepietiekamas emociju regulācijas prasmes. Programmas mērķis ir, izmantojot kognitīvo pieeju, mazināt vardarbīgas uzvedības izpausmes, attīstīt pašregulācijas, sociālās un problēmu risināšanas prasmes, kā arī mainīt destruktīvus domāšanas un uzvedības modeļus. EM teorētiskais pamats balstās kognitīvi biheiviorālajā pieejā, integrējot arī sociālās iemācīšanās un pārmaiņu modeļus. Programmas saturs ir vērsts uz dinamisko kriminogēno vajadzību ietekmēšanu, kas saskaņā ar Riska–vajadzību–atsaucīgas rīcības modeli ir būtiski recidīva riska mazināšanā.

Neskatoties uz EM programmas nozīmi praksē, līdz šim Latvijā nav pietiekami izvērtēta tās faktiskā efektivitāte. Pastāv ierobežota izpratne par to, kā EM ietekmē klientu uzvedību, riska rādītājus un recidīvu, kā arī par to, kādas atšķirības pastāv starp klientiem, kuri programmu pabeidz, un tiem, kuri tajā neiesaistās vai ir no tās atskaitīti. Šī pētījuma aktualitāti nosaka nepieciešamība iegūt empīriski pamatotu priekšstatu par probācijas programmas ietekmi, izmantojot reālās prakses datus un salīdzinot dažādas klientu grupas.

Pētījumā izmantota pieeja, kas ļauj analizēt trīs savstarpēji salīdzināmas klientu grupas – klientus, kuri EM pabeiguši, klientus, kuri no tās atskaitīti, un klientus, kuriem EM noteikts, bet kuri tajā nav iesaistīti. Šāda pieeja ļauj ne tikai izvērtēt EM rezultātus, bet arī labāk izprast tā iedarbības mehānismus un faktorus, kas saistīti ar programmas pabeigšanu vai nepabeigšanu

Pētījuma mērķis: izvērtēt Valsts probācijas dienesta resocializācijas programmas “Emociju menedžments” efektivitāti probācijas klientu riska un vajadzību rādītāju izmaiņās un noziedzīgu nodarījumu recidīva mazināšanā.

Pētījuma uzdevumi:

1. Apkopot un analizēt datus par probācijas programmas “Emociju menedžments” īstenošanu Valsts probācijas dienestā laika periodā no 2017. gada 1. janvāra līdz 2025. gada 30. septembrim.
2. Raksturot probācijas programmas īstenošanas procesu, analizējot klientu līdzdalības rādītājus (uzsākšana, pabeigšana, atskaitīšana, kavējumi) un identificējot ar probācijas programmas nepabeigšanu saistītos faktoros.
3. Analizēt probācijas programmas dalībnieku uzvedības un attieksmes novērtējumus probācijas programmas laikā, izmantojot regulāros novērtējumus, starpnovērtējumus un noslēguma izvērtējumu.
4. Izvērtēt izmaiņas riska un vajadzību novērtējuma rādītājos pirms un pēc probācijas programmas, salīdzinot probācijas klientu grupas:
 - klientus, kuri probācijas programmu pabeiguši,
 - klientus, kuri no probācijas programmas atskaitīti,
 - klientus, kuriem noteikts pienākums piedalīties probācijas programmā, bet kuri tajā nav iesaistīti.
5. Analizēt atšķirības riska un vajadzību novērtējuma rādītājos starp klientu grupām, lai noteiktu, vai probācijas programmas pabeigšana ir saistīta ar labvēlīgākām izmaiņām dinamiskajos riska faktoros.
6. Izvērtēt noziedzīgu nodarījumu recidīva rādītājus dažādos laika periodos pēc probācijas programmas uzsākšanas un pabeigšanas (vai to ekvivalentiem), salīdzinot klientu grupas.
7. Integrēti izvērtēt programmas efektivitāti, balstoties uz riska un vajadzību novērtējumu izmaiņām un recidīva rādītājiem.
8. Izstrādāt priekšlikumus programmas pilnveidei, balstoties uz pētījuma rezultātiem, ar mērķi uzlabot tās efektivitāti un ilgtspēju.

Pētījuma jautājumi:

- Kādas atšķirības pastāv starp probācijas klientiem pēc iesaistes probācijas programmā (pabeigušie, atskaitītie) programmas norises un līdzdalības rādītājos?
- Vai programmas pabeigšana ir saistīta ar statistiski nozīmīgām izmaiņām riska un vajadzību novērtējuma rādītājos?
- Vai pastāv atšķirības riska un vajadzību rādītāju izmaiņās starp klientu grupām?
- Vai programmas pabeigšana ir saistīta ar zemākiem noziedzīgu nodarījumu recidīva rādītājiem dažādos laika periodos?

Pētījums sastāv no četrām nodaļām. Pirmajā nodaļā apskatīts teorētiskais ietvars, raksturojot resocializācijas programmu nozīmi un EM programmu. Otrajā nodaļā aprakstīta pētījuma metodoloģija, tostarp pētījuma dizains, izlase, mainīgie un izmantotās analīzes metodes. Trešajā nodaļā apkopoti un analizēti pētījuma rezultāti, savukārt ceturtajā nodaļā sniegta rezultātu interpretācija un diskusija. Kā arī noslēgumā ir sniegti secinājumi.

Pētījumā izmantoti anonimizēti administratīvie dati, nodrošinot klientu konfidencialitāti un atbilstību datu aizsardzības prasībām. Pētījuma veikšana neradīja papildu riskus klientiem un neietekmēja probācijas uzraudzības procesu.

1. Teorētiskais pamatojums un pētījuma konteksts

Latvijā Valsts probācijas dienests (turpmāk – Dienests) ir institūcija, kas nodrošina sabiedrībā izciešamo kriminālsodu izpildi un strādā ar personām, kuras nonākušas krimināltiesību sistēmā. Dienesta klienti ir, piemēram, nosacīti notiesātas personas, nosacīti pirmstermiņa no soda izciešanas atbrīvotas personas, kā arī personas, kurām piemērota probācijas uzraudzība vai piespiedu darbs. Dienesta darba mērķis ir mazināt atkārtotu noziedzīgu nodarījumu risku, vienlaikus sekmējot personu sociālās uzvedības maiņu un iekļaušanos sabiedrībā (Latvijas Vēstnesis, 2024, 183; Valsts probācijas dienests [VPD], 2020a).

Probācijas uzraudzība ietver gan kontroli pār noteikto pienākumu izpildi, gan atbalstu kriminogēno problēmu risināšanā, veicinot personas sociāli pieņemamu uzvedību un likuma normu ievērošanu (Latvijas Vēstnesis, 2022, 44; VPD, 2020b). Viens no probācijas darba instrumentiem ir probācijas programmas (turpmāk – PP), kas ir sociālās uzvedības korekcijas līdzeklis, un kuru mērķis ir veicināt klienta integrāciju sabiedrībā un sekmēt sociāli pieņemamas uzvedības attīstību. PP ietvaros klienti tiek aicināti apzināties savas domāšanas, attieksmes un uzvedības ietekmi uz atkārtotu pārkāpumu risku, kā arī attīstīt dažādas sociālās un personiskās prasmes, piemēram, problēmu risināšanu, mērķu izvirzīšanu un plānošanu, attiecību veidošanu un paškontroli (Latvijas Vēstnesis, 2024, 183; VPD, 2020a).

PP balstās uz vairākām teorētiskām pieejām, kas skaidro noziedzīgas uzvedības veidošanos un tās maiņas iespējas. Viena no būtiskākajām pieejām ir kognitīvi biheiviorālā pieeja (angļu val. – *Cognitive behavioural approach*; Beck, 1979; Ellis, 1962), kas paredz, ka cilvēka uzvedība ir cieši saistīta ar viņa domāšanas veidiem, uzskatiem un reakcijas modeļiem. Paralēli tiek izmantotas arī citas pieejas, piemēram, Labas dzīves modelis (angļu val. – *Good Lives Model*; Ward, 2002), kas uzsver pozitīvu dzīves mērķu sasniegšanu, Transteorētiskais modelis (angļu val. – *Stages of Change*; Prochaska & DiClemente, 1983), kas skaidro uzvedības maiņas posmus. Atsevišķās PP tiek ņemti vērā arī citi specifiski modeļi, piemēram, Finkelhora modelis (angļu val. – *Finkelhor's Precondition Model*; Finkelhor, 1984), kas skaidro seksuālo pārkāpumu veidošanos.

Kopumā šīs pieejas papildina viena otru un balstās uz līdzīgu pieņēmumu – noziedzīga uzvedība nav nemainīga, un to iespējams ietekmēt, strādājot ar personas domāšanu, uzvedību, sociālo vidi un individuālajām vajadzībām. Jaunākie starptautiskie pētījumi liecina, ka strukturētas un teorētiski pamatotas programmas, īpaši tās, kas ir pielāgotas klienta riska līmenim un vajadzībām un tiek kvalitatīvi īstenotas, var samazināt recidīva risku un veicināt veiksmīgāku reintegrāciju sabiedrībā, lai gan to efektivitāte dažādās programmās un kontekstos var atšķirties (Taylor et al., 2025; Kanestrøm et al., 2025; Syasylla et al., 2025; Duan et al., 2024). Tādējādi PP ir viens no būtiskiem, bet ne vienīgajiem uzraudzības plānā iekļautajiem resocializācijas pasākumiem, lai samazinātu recidīva risku un veicinātu personas veiksmīgu funkcionēšanu sabiedrībā.

A. Zavacka un R. Cinka (2022) ziņojums “*Probācijas klientu noziedzīgu nodarījumu recidīvs: 2016., 2017. un 2018. gada kohortu salīdzinājums*” liecina, ka aptuveni trešdaļai (ap 37%) klientu trīs gadu laikā pēc soda izpildes uzsākšanas tiek ierosināts jauns kriminālprocess. Vienlaikus PP tiek piemērotas salīdzinoši nelielai daļai klientu (mazāk nekā 10%), tomēr to nozīme recidīva mazināšanā ir būtiska – lielākā daļa klientu, kuri uzsāk dalību PP, tās arī pabeidz (aptuveni 77–86%), un PP pabeigšana ir saistīta ar zemāku recidīva risku salīdzinājumā ar klientiem, kuri PP neuzsāk vai nepabeidz.

Neskatoties uz PP nozīmi un to izmantošanu praksē, Latvijā joprojām ir ierobežots empīrisks izvērtējums par PP faktisko efektivitāti. Īpaši maz pētīta ir saikne starp dalību PP, izmaiņām klientu uzvedībā (piemēram, dinamiskajos riska faktoros) un recidīva rādītājiem. No tā var secināt, ka līdz galam nav skaidrs, cik lielā mērā PP veicina reālas pārmaiņas klientu uzvedībā un vai šīs pārmaiņas ilgtermiņā samazina noziedzīgu nodarījumu (turpmāk – NN) atkārtošanos risku.

Starptautiskajā literatūrā resocializāciju programmu efektivitāte visbiežāk tiek skaidrota, balstoties uz Riska–vajadzību–atsaucīgas rīcības (angļu val. *Risk–Need–Responsivity*; turpmāk – RNR) modeli, kas paredz, ka programmām jābūt pielāgotām personas riska līmenim, jāfokussējas uz dinamiskajiem riska faktoriem un jāņem vērā individuālās īpatnības, kas ietekmē spēju iesaistīties tajās (Bonta & Andrews, 2017). Pēc RNR modeļa noziedzīgu uzvedību ietekmē riska faktori, kurus iedala statiskajos un dinamiskajos. Statiskie riska faktori ir pastāvīgi – tie veido fiksētu kontekstu, kurā attīstās indivīda uzvedība, piemēram, vecums un kriminālā vēsture. Savukārt dinamiskie riska faktori ir ar personas uzvedību, domāšanu un sociālo situāciju saistīti apstākļi, kas var mainīties laika gaitā, piemēram, antisociālas attieksmes, impulsivitāte, atkarības un nepietiekamas sociālās prasmes. Tieši dinamiskie riska faktori ir centrālais intervences mērķis, jo to izmaiņas ir cieši saistītas ar recidīva riska samazināšanos (Lussier et al., 2025; Kanestrøm et al., 2025; Krushas et al., 2024; Bonta & Andrews, 2017).

Pētījumi konsekventi apliecina, ka nozīmīgas ir ne tikai riska faktoru kategorijas, bet arī to izmaiņas laika gaitā. Dinamisko riska faktoru samazināšanās ir saistīta ar mazāku atkārtotas noziedzīgas rīcības risku, savukārt to pieaugums – ar augstāku recidīva iespējamību. Turklāt augstāks dinamisko riska faktoru līmenis īpaši būtiski palielina recidīva risku augsta riska grupās (Lussier et al., 2025; Kanestrøm et al., 2025; Stone et al., 2021; Bonta & Andrews, 2017). Ņemot vērā iepriekš minēto, dinamisko riska faktoru izmaiņas ir būtisks indikators, kas ļauj izvērtēt intervences efektivitāti. Tieši šī iemesla dēļ šajā pētījumā īpaša uzmanība tiek pievērsta izmaiņām dinamiskajos riska faktoros, analizējot tās kā vienu no galvenajiem mehānismiem, caur kuriem PP var ietekmēt klientu uzvedību un samazināt recidīva risku.

Novērtējot PP efektivitāti, svarīgi ir saprast, ka PP ietekme neizpaužas tikai vienā rezultātā. Efektivitāti var analizēt vairākos savstarpēji saistītos līmeņos. Pirmkārt, svarīgs ir PP īstenošanas process – tas ietver, piemēram, klienta līdzdalību, iesaisti nodarbībās, attieksmi pret PP un sadarbību ar programmas vadītāju. Ja klients PP aktīvi neiesaistās vai PP netiek pilnvērtīgi īstenota, PP mērķi var netikt sasniegti un izmaiņas klienta uzvedībā var būt minimālas. Otrkārt, būtiskas ir izmaiņas dinamiskajos riska faktoros, piemēram, attieksmēs, impulsivitātē vai sociālajās prasmēs. Šīs izmaiņas var uzskatīt par starpposma rezultātu, kas parāda, vai PP ietekmē klienta uzvedību un domāšanu. Treškārt, ilgtermiņā svarīgākais rezultāts ir recidīvs – vai persona atkārtoti izdara NN.

Šāda daudzlīmeņu pieeja ļauj ne tikai konstatēt, vai PP “strādā”, bet arī labāk izprast, kāpēc tā strādā vai nestrādā. Turklāt tikai recidīva analīze ne vienmēr sniedz pilnīgu priekšstatu par PP efektivitāti, jo recidīvu ietekmē arī ārējie faktori, piemēram, sociālā vide vai nodarbinātības iespējas. Tādēļ, kombinējot vairākus analīzes līmeņus – PP īstenošanas rādītājus, izmaiņas dinamiskajos riska faktoros un recidīva datus –, iespējams iegūt daudz pilnīgāku un pamatotāku priekšstatu par PP ietekmi.

Ņemot vērā iepriekš minēto, šajā pētījumā PP efektivitāte tiks analizēta trīs līmeņos: (1) PP īstenošanas process, (2) izmaiņas dinamiskajos riska faktoros un (3) recidīva rādītāji. Šāda pieeja ļauj vienlaikus analizēt gan PP rezultātus, gan to iedarbības mehānismus, nodrošinot daudzdimensionālu skatījumu uz PP efektivitāti.

1.1. Probācijas programma “Emociju menedžments”

PP EM ir sociālās uzvedības korekcijas programma, kuras pamatā ir Britu Kolumbijas Tieslietu ministrijas Vispārējās labošanas nodaļas izstrādātā programma “*Violence Prevention Program*” (autore – Jamie Billingham, 2005). Programma tika adaptēta Latvijā 2006. gadā, un tajā pašā gadā arī tika uzsākta tās īstenošana Dienestā (VPD, 2023). Tās pēdējā pilnveidošana veikta 2023. gadā, balstoties uz iepriekš veiktā kvalitātes novērtējuma rezultātiem (Muceniece u. c., 2021).

EM mērķgrupa ir pilngadīgi Dienesta klienti ar vidēju un augstu riska līmeni, kuriem raksturīga emocionāla labilitāte un nepietiekami attīstītas emociju regulācijas prasmes. Klientu atlase balstīta uz riska un vajadzību novērtējumu, identificējot tādas problemātiskās jomas kā impulsivitāte, vājas problēmu risināšanas prasmes, negatīva emocionalitāte, empātijas trūkums un zema paškontrolē.

EM galvenais mērķis ir izmantojot izziņas jeb kognitīvo pieeju, izmainīt Dienesta klientu uzvedības veidu, panākot, ka tiek novērsta vardarbīga uzvedība. Programmas galvenie uzdevumi (VPD, 2020b; 2023):

- attīstīt spēju atpazīt emocionāli nekontrolētas un impulsīvas uzvedības priekšnosacījumus;
- veicināt spēju identificēt un mainīt domāšanas modeļus, kas veicina agresīvu un vardarbīgu uzvedību;
- attīstīt pašregulācijas prasmes un spēju kontrolēt reakcijas stresa un augsta riska situācijās;
- veicināt izpratni par uzvedības ietekmi uz sevi un citiem, stiprinot empātiju un atbildīgu rīcību;
- attīstīt problēmu risināšanas un sociālās prasmes, apgūstot sociāli adaptīvus uzvedības modeļus;
- veicināt pašizziņu, izpratni par savām emocijām, domām un uzvedību;
- attīstīt izpratni par vērtībām un ētiskām normām, respektējot citus;
- izstrādāt un praktiski pielietot drošas uzvedības plānu emociju vadībai un riska mazināšanai.

EM sastāv no 10 nodarbībām, kas tiek īstenotas vienu reizi nedēļā, un katras nodarbības ilgums ir 2,5 līdz 3 stundas. Programma tiek īstenota grupas formātā, maksimālais grupas dalībnieku skaits ir 8 dalībnieki. Nodarbības var tikt organizētas gan klātienē, gan attālināti, un programma ir pieejama latviešu un krievu valodā (VPD, 2020b; 2023). Īstenojot EM, būtiska nozīme ir regulārai klientu dalībai – Dienesta iekšējos noteikumos noteikts, ka klients tiek atskaitīts no turpmākas dalības EM, ja nav apmeklējis pirmo nodarbību vai ir kavējis vairāk nekā divas nodarbības neatkarīgi no iemesla (VPD, 2020b).

EM balstās galvenokārt kognitīvi biheiviorālajā pieejā, pieņemot, ka cilvēka domāšanas veids ietekmē viņa emocijas un uzvedību, tādēļ programmas ietvaros uzmanība tiek vērsta uz domu, emociju un reakciju atpazīšanu un pārveidošanu. Programmas saturā integrēti arī kognitīvās mācīšanās principi, sociālās iemācīšanās teorija, transteorētiskais pārmaiņu modelis, kā arī pašregulācijas un metakognīciju pieeja, uzsverot pakāpenisku uzvedības maiņu, mācīšanos no pieredzes un citu piemēra, kā arī spēju apzināti vadīt savu rīcību. Programma tiek īstenota grupu darba formā, izmantojot savstarpējo mijiedarbību, atgriezenisko saiti un praktiskus uzdevumus sociālo prasmju un drošas uzvedības attīstīšanai (VPD, 2023).

2. Pētījuma metodoloģija

2.1. Pētījuma dizains un metodoloģiskā pieeja

Pētījumā izmantots kvaziekspērimētāls longitudināls dizains, lai novērtētu PP efektivitāti dažādos iznākuma rādītājos. Pētījuma dizains balstās uz neekvivalentu grupu salīdzinājumu, kur dalībnieki netika sadalīti grupās ar randomizācijas palīdzību, bet grupas izveidojās dabiskā veidā PP īstenošanas procesā.

Pētījumam ir retrospektīvs (vēsturisks) raksturs, jo tajā izmantoti iepriekš ievākti dati par laika periodu no 2017. gada 1. janvāra līdz 2025. gada 30. septembrim. Datu struktūra ļauj analizēt gan izmaiņas laikā, gan atšķirības starp grupām, sniedzot iespēju izvērtēt PP ietekmi gan īstermiņā, gan ilgtermiņā.

Metodoloģiskā pieeja pētījumā ir kvantitatīva, balstīta uz strukturētu datu statistisku analīzi. Vienlaikus atsevišķi kvalitatīvi dati, piemēram, programmas vadītāju komentāri par dalībnieku atskaitīšanas iemesliem, pētījuma vajadzībām tika kodēti un pārveidoti skaitliskās kategorijās, nodrošinot to iekļaušanu kopējā analīzē.

PP efektivitāte tiek vērtēta daudzdimensionāli, analizējot procesa rādītājus PP īstenošanas laikā, izmaiņas vispārējā un/vai vardarbības riska novērtējumos pirms un pēc PP (vai tam ekvivalentā laika posmā), kā arī recidīvu kā ilgtermiņa iznākuma indikatoru. Šāda pieeja ļauj iegūt visaptverošu priekšstatu par PP ietekmi uz dalībnieku uzvedību un atkārtotu NN risku.

Izvēlētais pētījuma dizains ļauj analizēt reālās prakses datus un novērtēt PP efektivitāti dabiskos apstākļos, vienlaikus ņemot vērā interpretācijas ierobežojumus, kas saistīti ar ne-randomizētu grupu izmantošanu.

2.2. Pētījuma izlase un grupu veidošana

Pētījuma izlasi veido Dienesta klienti, kuriem laika posmā no 2017. gada 1. janvāra līdz 2025. gada 22. jūlijam tika noteikts pienākums piedalīties EM. Beigu datums tika iekļauts pētījuma izlases atlases kritērijos, lai nodrošinātu iespēju klientam pabeigt EM līdz pētījumā noteiktajam gala datumam – 2025. gada 30. septembrim. Kopumā analizētais laika periods tika noteikts, balstoties uz pieejamo datu apjomu Probācijas klientu uzskaites sistēmā (turpmāk – PLUS).

Pētījuma ietvaros tika definēts jēdziens “viens uzraudzības periods”, kas tika izmantots datu atlases un analīzes vajadzībām. Šāda pieeja tika izvēlēta, lai nodrošinātu vienotu uzraudzības periodu interpretāciju un izvairītos no viena klienta vairākkārtējas iekļaušanas analīzē kā savstarpēji neatkarīgiem gadījumiem. Par vienu uzraudzības periodu tika uzskatīti šādi gadījumi:

- kuros klientam sākotnēji bija nosacīti pirms termiņa no brīvības atņemšanas soda izciešanas atbrīvotas personas statuss, kas vēlāk tika mainīts uz probācijas uzraudzības statusu (turpmāk – PU), traktējot to kā vienotu uzraudzības turpinājumu;
- kuros uzraudzības sekcijas slēgšanas iemesls bija soda saskaņošana un iemesls nav bijis jauns NN attiecīgajā uzraudzības periodā;
- kuros klients tika notiesāts par jaunu NN, kas izdarīts pirms attiecīgā uzraudzības perioda.

No PLUS sākotnēji iegūtais datu masīvs ietvēra 804 gadījumus. Datu sagatavošanas procesā tika veikta datu pārbaude un tīrīšana, balstoties uz iepriekš definētiem izslēgšanas kritērijiem. Datu tīrīšanas procesā tika izslēgti 176 gadījumi, tai skaitā:

- 59 gadījumi, kuros datums, kad klientam noteikts pienākums piedalīties EM, ir vēlāks par 2025. gada 22. jūliju;

- 78 gadījumi, kuros klients vienas uzraudzības ietvaros EM bijis iesaistīts vairākkārtīgi, šādos gadījumos:
 - tika saglabāts pirmais iesaistes gadījums, ja visās pārējās reizēs klients no PP tika atskaitīts;
 - tika saglabāts gadījums, kurā klients PP pabeidza, ja citos gadījumos tas tika atskaitīts;
- 5 gadījumi, kuros datu laukos bija norāde par kļūdu vai ka gadījums PLUS pievienots kļūdaini;
- 25 gadījumi, kas neatbilda nevienai no pētījumā definētajām grupām, tai skaitā:
 - ja EM noslēguma nodarbība notika pēc 2025. gada 30. septembra;
 - ja gadījums tika atskaitīts no PP grupas ar viņu nesaistītu iemeslu dēļ, piemēram, grupa slēgta COVID-19 izplatības ierobežošanas dēļ vai nepietiekama dalībnieku skaita dēļ;
- 9 gadījums, kuram uzraudzības noslēguma iemesls bija klienta nāve.

Pēc datu tīrīšanas tika izveidota pētījuma izlase ($N = 628$), kuru veido trīs savstarpēji salīdzināmas grupas:

1. EM pabeigušie klienti ($n = 308$) – Dienesta klienti, kuri piedalījās EM un to pabeidza atbilstoši noteiktajām PP prasībām (turpmāk – pabeigušie);
2. no EM atskaitītie klienti ($n = 132$) – Dienesta klienti, kuri EM uzsāka, taču tika no tās atskaitīti dažādu iemeslu dēļ, piemēram, atkārtota neierašanās, noteikumu pārkāpumi vai veselības stāvoklis (turpmāk – atskaitītie);
3. EM neiesaistītie klienti ($n = 188$) – Dienesta klienti, kuriem EM apguve tika noteikta, bet kuri netika iesaistīti PP visā uzraudzības periodā pētījuma noteiktajā periodā (līdz 2025. gada 30. septembrim) (turpmāk – neiesaistītie).

2.3. Datu avoti

Pētījumā tika izmantoti sekundārie dati no Dienesta un valsts informācijas sistēmām. Primārais datu avots bija PLUS, kas ietver informāciju par Dienesta klientu raksturojošajiem rādītājiem (piemēram, vecums, dzimums, NN), kā arī datus par EM īstenošanu un klienta dalību tajā (piemēram, starpnovērtējumi). Papildus no PLUS tika iegūti dati par klientu vispārējā un vardarbības riska un vajadzību novērtējuma rādītājiem.

Papildus tika izmantoti dati no Soda reģistra, kas tika izmantoti recidīva noteikšanai pētījuma ietvaros.

2.4. Mainīgie un to operacionalizācija

Pētījumā izmantotie mainīgie tika strukturēti trīs analītiskajos blokos, atbilstoši pētījuma mērķim izvērtēt EM norisi, klientu riska un vajadzību izmaiņas, kā arī recidīva rādītājus. Papildus analizē tika izmantoti klientu raksturojošie mainīgie:

- dzimums;
- vecums – datu masīvā tika saņemts klienta dzimšanas gads, un aprēķināts vecums uz EM uzsākšanas datumu (vai tā ekvivalentu);
- NN veida grupa – datu masīvā tika saņemta klienta NN kvalifikācija (Krimināllikuma pants(-i)). Analīzes vajadzībām NN tika grupēti kategorijās, apvienojot pantus atbilstoši Krimināllikuma Sevišķās daļas nodaļām, kas klasificē NN pēc to veida. Katram gadījumam tika piešķirts attiecīgās grupas kods.

NN veida analīzē tika ņemts vērā, ka vienam klientam var būt vairāki NN. Līdz ar to klienti var tikt iekļauti vairākās NN grupās vienlaikus. Analīzes vajadzībām katrai NN grupai tika izveidots atsevišķs dihotoms mainīgais (0 – attiecīgā grupa nav konstatēta, 1 – attiecīgā grupa ir konstatēta).

2.4.1. EM norises un klientu uzvedības novērtējuma mainīgie

Programmas norises analīzei tika izmantoti mainīgie, kas raksturo klienta iesaistes procesu EM, tai skaitā:

- datums, kad klientam noteikts pienākums piedalīties EM;
- informācija par klienta iepazīstināšanu ar EM grafiku;
- EM uzsākšanas datums (pirmā nodarbība);
- EM pabeigšanas datums (pēdējā nodarbība);
- atskaitīšanas fakts un iemesls.

Papildus tika iekļauti mainīgie, kas raksturo EM īstenošanas kontekstu, tai skaitā:

- Kavēto nodarbību skaits (t. sk. pabeigušajiem – visā programmas laikā, bet atskaitītajiem – līdz atskaitīšanas brīdim).

Klientu uzvedības un attieksmes izmaiņas EM grupas laikā tika novērtētas, izmantojot regulāros novērtējumus par katru klientu pēc katras nodarbības, kas ietver atbildes uz astoņiem apgalvojumiem (skat. 1. pielikumā), kas kodēti dihotomā skalā (1 – jā, 2 – nē). Papildus tika izmantoti starpnovērtējumi (6. un 10. nodarbībā), kas ietver atbildes uz 10 apgalvojumiem (skat. 1. pielikumā) Likerta skalā no 1 līdz 4 (1 – nekad/nemaz, 2 – reti/nedaudz, 3 – bieži/ievērojami un 4 – vienmēr/ļoti izteikti), kā arī atsevišķa kategorija “nav attiecināms” (0).

Tika iekļauts arī noslēguma izvērtējums par EM piemērotību klientam, kurā programmas vadītājs Likerta skalā no 1 līdz 4 (1 – nemaz, 2 – daļēji, 3 – pārsvarā un 4 – pilnībā piemērota) novērtē trīs apgalvojumus (skat. 1. pielikumā).

Datu masīvs ietvēra arī programmas vadītāju sniegtos atvērtā tipa komentārus, kas tika izmantoti gadījumos, kad strukturētajos datos nebija pieejama informācija, piemēram, par klienta atskaitīšanas iemeslu, lai nodrošinātu precīzu gadījumu klasifikāciju.

Šajā analīzes blokā tika iekļauti tikai EM pabeigušie un atskaitītie klienti.

2.4.2. Riska un vajadzību novērtējuma mainīgie

Riska un vajadzību izmaiņu analīzei tika izmantoti Dienestā veiktie riska un vajadzību novērtējumi (turpmāk – RVN), kas ietver divus instrumentus – vispārējo RVN un vardarbības RVN. Vardarbības RVN tiek veikts tikai klientiem, kuri izdarījuši vardarbīgu NN, līdz ar to šī instrumenta dati nav pieejami visiem klientiem.

Ņemot vērā, ka RVN veikšanas laiks nav tieši piesaistīts EM īstenošanai, pētījumā tika definēti šādi relatīvie laika punkti:

- pirms EM RVN – tuvākais RVN, kura slēgšanas datums ir pirms EM uzsākšanas datuma (vai tā ekvivalents);
- pēc EM RVN – tuvākais RVN, kura slēgšanas datums ir pēc EM pabeigšanas datuma (vai tā ekvivalents).

Klientiem, kuri EM netika iesaistīti, tika aprēķināts EM uzsākšanas un pabeigšanas datuma ekvivalents, balstoties uz vidējo gaidīšanas laiku līdz EM uzsākšanai un vidējo EM īstenošanas ilgumu.

Analīzē iekļautie RVN mainīgie ietver:

- RVN slēgšanas datumus;

- kopējo riska līmeni;
- dinamisko riska līmeni;
- atsevišķu dinamisko riska faktoru novērtējumus.

Riska līmeņa rādītāji (kopējais, statiskais un dinamiskais) sākotnēji datu masīvā tika attēloti kategoriskā formā (ļoti zems, zems, vidējs, augsts, ļoti augsts). Lai nodrošinātu iespēju veikt kvantitatīvu analīzi, šie rādītāji tika pārkodēti skaitliskā skalā no 1 līdz 5, kur 1 atbilst ļoti zēmam riska līmenim, bet 5 – ļoti augstam riska līmenim. Vienlaikus jāņem vērā, ka šī skala pēc būtības ir ordināla, un attālumi starp līmeņiem nav uzskatāmi par vienādiem.

Ja klientam datos nebija norādīts vispārējais un/vai vardarbības kopējais riska līmenis, bet bija pieejami vispārējā un/vai vardarbības statiskā un dinamiskā riska līmeņa rādītāji, kopējais riska līmenis tika aprēķināts manuāli, vadoties pēc Vispārējā un vardarbības riska novērtējuma metodiskajiem ieteikumiem (VPD, 2020c).

Savukārt dinamiskie riska faktori datu masīvā tika attēloti skaitliskā formā, kur 0 norāda, ka attiecīgais faktors neveicina krimināli sodāmu darbību veikšanu, 1 – ka attiecīgais faktors var veicināt krimināli sodāmu darbību veikšanu, bet nav nepieciešama intensīva iejaukšanās, un 2 – ka attiecīgais faktors veicina krimināli sodāmu darbību veikšanu un ir nepieciešama intensīva iejaukšanās.

2.4.3. Recidīva mainīgie

Recidīvs pētījumā tika definēts kā jauns NN, par kuru stājies spēkā notiesājošs nolēmums Soda reģistra datos.

Recidīvs tika analizēts vairākos laika periodos:

- 120 dienas pēc EM uzsākšanas datuma (vai tā ekvivalenta);
- pēc EM pabeigšanas datuma (vai tā ekvivalenta): 30 dienas, 180 dienas, 365 dienas, 731 diena, 1096 dienas.

Recidīva rādītāji tika analizēti kā dihotomi mainīgie (0 – nav recidīva, 1 – ir recidīvs), kā arī papildus tika analizēts:

- dienu skaits līdz recidīvam;
- dienu skaits līdz vardarbīgam recidīvam.

No analīzes katrā laika periodā tika izslēgti gadījumi:

- kuros novērošanas periods pārsniedza pētījuma gala datumu (2025. gada 30. septembris);
- kuros klients attiecīgajā periodā miris;
- kuros konstatētas datu nepilnības vai kļūdas;
- kuros klients bijis apcietinājumā ilgāk par noteikto tolerances sliekšni. Tolerances sliekšnis tika noteikts atbilstoši analizētajam laika periodam:
 - 30 dienu periodam - 5 dienas;
 - periodam līdz vienam gadam - 15 dienas;
 - periodam virs viena gada – 30 dienas.

2.5. Datu analīzes metodes

Datu sagatavošana un sākotnējā apstrādē tika veikta programmā *Microsoft Excel*, savukārt statistiskā analīze – programmā *JASP*. Analīzē tika izmantotas aprakstošās un salīdzinošās statistikas metodes, atbilstoši pētījuma jautājumiem un datu raksturam.

Sākotnēji tika aprēķināti aprakstošās statistikas rādītāji, tostarp kopējais izlases apjoms (N), gadījumu skaits konkrētajā analīzē vai grupā (n ; *Valid*), procentuālais sadalījums (%), vidējā

vērtība (M), mediāna (Me), standartnovirze (SD), minimums (Min) un maksimums (Max). Papildus tika norādīti arī trūkstošie dati (*Missing*). Datu izkļedes raksturošanai atsevišķos gadījumos tika izmantots interkvartīļu diapazons (IQR ; 25.–75. percentīle).

Pirms salīdzinošās analīzes veikšanas tika izvērtēta datu atbilstība normālajam sadalījumam, izmantojot Šapiro–Vilka testu ($W = \dots; p = \dots$). Tā kā dati lielākoties neatbilda parametrisko metožu pieņēmumiem, turpmākajā analīzē pārsvarā tika izmantotas neparametriskās statistikas metodes.

Divu neatkarīgu grupu salīdzināšanai tika izmantots Manna–Vitnija U tests ($U = \dots; p = \dots; r_{\tau\beta} = \dots$), savukārt trīs vai vairāku neatkarīgu grupu salīdzināšanai – Kruskal–Wallis tests. Kruskal–Wallis testa rezultāti tika interpretēti, norādot H statistiku, p vērtību un efekta lielumu, izmantojot rangu epsilon kvadrātu ($Rank \varepsilon^2$) (piem., $H(1) = 6,84; p = 0,009; Rank \varepsilon^2 = 0,039$).

EM norises analīzē tika vērtētas izmaiņas laikā, analizējot klientu novērtējumu dinamiku pa nodarbībām, kā arī salīdzinot klientu grupas. Saistību starp kategoriskajiem mainīgajiem, kā arī atšķirības recidīva biežumā starp klientu grupām dažādos novērošanas periodos tika analizētas, izmantojot Pīrsona hī kvadrāta testu (χ^2). Rezultāti tika interpretēti, norādot χ^2 statistikas vērtību, brīvības pakāpes (df) un p vērtību, kā arī efekta lielumu (*Cramer's V*). Papildu analīzē tika izmantoti koriģētie standartizētie atlikumi, lai identificētu, kuras kontingenču tabulu šūnas visvairāk veido kopējo hī kvadrāta testa rezultātu; par statistiski nozīmīgu novirzi tika uzskatīta vērtība $|reziduāls| \geq 1,96$, kas atbilst $p < 0,05$ (piem., $\chi^2(2) = 6,98; p = 0,031; Cramer's V = 0,25$).

RVN analīzē tika vērtētas izmaiņas starp diviem laika punktiem, analizējot vienus un tos pašus klientus. Šim nolūkam tika izmantots Vilkoksona parakstīto rangu tests, un rezultātos tika norādīta W statistikas vērtība. Savukārt RVN rādītāju salīdzināšanai starp vairākām neatkarīgām klientu grupām tika izmantots Kruskal–Wallis tests.

Papildus tika veikta izdzīvošanas analīze, lai analizētu laiku līdz recidīvam EM klientu grupās. Laiks līdz recidīvam tika analizēts, izmantojot Kaplana–Meiera metodi vairākos novērošanas periodos pēc EM pabeigšanas (180, 365 un 731 dienas). Atšķirības starp klientu grupām tika vērtētas, salīdzinot izdzīvošanas līknes.

Lai izvērtētu, kuri faktori ir saistīti ar EM pabeigšanu, tika veikta loģistiskās regresijas analīze. Atkarīgais mainīgais bija EM pabeigšana (1 – pabeidza, 0 – nepabeidza). Tāpat recidīva saistība ar EM klientu grupu tika analizēta, izmantojot binārās loģistiskās regresijas analīzes. Recidīvs tika izmantots kā atkarīgais mainīgais 180, 365 un 731 dienu periodā pēc EM pabeigšanas. Modeļos tika interpretēti regresijas koeficienti (B), standartkļūda (SE), izredžu attiecība (OR), standartizētā testa statistikas vērtība (z), Valda statistika ($Wald$) un p vērtība; rezultāts tika uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$.

2.6. Datu kvalitātes un ierobežojumu apsvērumi

Pētījumā izmantoti administratīvie dati no informācijas sistēmas PLUS, tādēļ datu kvalitāte ir atkarīga no primārā datu ievades procesa un ierakstu pilnīguma. Datu sagatavošanas laikā tika konstatētas atsevišķas netipiskas vai savstarpēji nesaskanīgas vērtības, piemēram, negatīvs gaidīšanas laiks līdz EM uzsākšanai, kas, visticamāk, saistīts ar datumu neatbilstībām, ievades kļūdām vai sistēmas tehniskām īpatnībām. Ņemot vērā, ka analizēti reāli administratīvie dati, šādi gadījumi netika automātiski izslēgti, bet to iespējamā ietekme tika ņemta vērā rezultātu interpretācijā.

Būtisks ierobežojums saistīts ar to, ka daļa informācijas sistēmā nav pietiekami strukturēta un netiek ievadīta konsekventi. Tas īpaši attiecas uz datiem par klientu atskaitīšanas iemesliem un regulārajiem novērtējumiem, kuros standartizētās kategorijas ne vienmēr atbilda atvērtajos komentāros sniegtajai informācijai. Atsevišķos gadījumos vienāda satura situācijas tika kodētas atšķirīgi, savukārt citos atskaitīšanas iemesls bija identificējams tikai no programmas vadītāju brīvā

teksta komentāriem. Tādēļ datu tīrīšanas procesā tika veikta manuāla gadījumu pārbaude un precizēšana, balstoties uz pieejamo tekstuālo informāciju, lai iespējami korekti klasificētu gadījumus pētījuma grupās un novērstu acīmredzamas neatbilstības.

Papildus ierobežojumi tika konstatēti regulāro novērtējumu datus, kuros atsevišķos gadījumos atzīmes par klienta dalību, atskaitīšanu vai neierašanos nebija savstarpēji konsekventas. Šādos gadījumos, izmantojot komentārus un citu saistīto informāciju, tika veikti individuāli precizējumi. Vienlaikus jāņem vērā, ka, neskatoties uz rūpīgu datu pārbaudi, daļa nekonsekvenču varēja palikt nepamanīta, īpaši atvērtā tipa komentāros, kuru sistemātiska satura analīze nebija šī pētījuma primārais mērķis.

Sākotnēji tika paredzēts starpnovērtējumus analizēt arī atskaitīto klientu grupā, tomēr šie dati izrādījās nepietiekami kvalitatīvi interpretācijai. Daudzos gadījumos starpnovērtējumos dominēja atbildes “nav attiecināms” vai arī sniegtie vērtējumi nebija pietiekami saskaņoti ar klienta faktisko līdzdalību programmā. Tādēļ tika pieņemts lēmums šos datus atskaitīto klientu grupā padziļināti neanalizēt.

Papildus jānorāda, ka programmu Dienestā vada gan attālināti, gan klātienē. Esošajā datu masīvā nebija pieejama informācija, kas ļautu identificēt un nodalīt šīs grupas pēc programmas īstenošanas veida. Līdz ar to analīzē nebija iespējams izvērtēt, vai un kā atšķiras rezultāti starp attālināti un klātienē vadītām grupām, kas uzskatāms par būtisku pētījuma ierobežojumu.

2.7. Ētiskie apsvērumi

Pētījumā izmantoti Dienesta administratīvie dati no informācijas sistēmas PLUS. Analīzē izmantoti anonimizēti dati, un netika apstrādāta informācija, kas ļautu identificēt konkrētas personas.

Datu izmantošana veikta atbilstoši datu aizsardzības un konfidencialitātes principiem, nodrošinot, ka pētījuma rezultāti tiek atspoguļoti apkopotā veidā. Individuālu klientu dati netiek izdalīti un netiek izmantoti tādā veidā, kas varētu radīt negatīvas sekas konkrētām personām.

Pētījumā netika veikta tieša saskarsme ar klientiem, un pētījuma veikšana neradīja papildu riskus vai ietekmi uz klientu uzraudzības procesu.

3. Pētījuma rezultāti

3.1. Pētījuma izlases raksturojums

Pētījuma izlasi kopumā veidoja 628 Dienesta klienti, kuriem pētījuma periodā tika noteikts pienākums piedalīties EM. Izlases sadalījums pēc dalības programmā liecina, ka lielāko daļu veidoja klienti, kuri programmu pabeidza ($n = 308$; 49,1%), savukārt 132 (21%) klienti no programmas tika atskaitīti un 188 (29,9%) klienti programmā netika iesaistīti.

1. tabula. *Pētījuma izlases raksturojums pēc dalības EM, dzimuma un vecuma.*

Izlase	N	Dzimums				Vecums				
		Vīrietis		Sieviete		M	Me	SD	Min	Max
		n	%	n	%					
Kopā	628	589	93,8	39	6,2	34,7	34	9,65	16	65
Pabeigušie	308	294	95,5	14	4,5	34,3	33	9,93	16	65
Atskaitītie	132	123	93,2	9	6,8	35	35	9,93	18	63
Neiesaistītie	188	172	91,5	16	8,5	35,1	35	9,01	16	59

Piezīme: Procentuālais sadalījums aprēķināts katras grupas ietvaros. N – kopējais izlases apjoms; n – gadījumu skaits konkrētajā analizē vai grupā (*Valid*); % - dalījums procentos (*Valid percent*); M – vidējais (*Mean*); Me – mediāna (*median*); SD – standartnovirze (*Std. Deviation*); Min – minimums; Max – maksimums.

Izlasē kopumā dominēja vīrieši (93,8%), un līdzīga dzimumu proporcija bija vērojama arī visās analizētajās grupās, kur vīriešu īpatsvars pārsniedza 90%. Sieviešu īpatsvars visās grupās bija salīdzinoši neliels, svārstoties no 4,5% pabeigušo grupā līdz 8,5% neiesaistīto klientu grupā.

Klientu vidējais vecums izlasē bija 34,7 gadi, un vecuma diapazons svārstījās no 16 līdz 65 gadiem. Vidējais vecums pabeigušo, atskaitīto un neiesaistīto klientu grupās būtiski neatšķīrās, norādot, ka analizētās grupas vecuma ziņā ir savstarpēji salīdzināmas.

2. tabula. *Biežāk sastopamo NN veidu sadalījums pētījuma izlasē un pa klientu grupām (%).*

NN veida grupa	Kopā (%)	Pabeigušie (%)	Atskaitītie (%)	Neiesaistītie (%)
NN pret personas veselību (125.-142.p.)	36,5	36	36,4	37,2
NN pret īpašumu (175.-189.p.)	36	35,1	43,2	32,5
NN pret vispārējo drošību un sabiedrisko kārtību (224.-256.p.)	14,7	14,6	13,6	15,4
Nonāvēšana (116.-124.p.)	8,9	13,3	4,6	4,8

Piezīme: Procentuālais sadalījums aprēķināts katras grupas ietvaros. Klienti var būt iekļauti vairākās NN grupās, līdz ar to procentuālais sadalījums nesummējas līdz 100%. NN – noziedzīgais nodarījums; % - dalījums procentos (*Valid percent*).

Analizējot pētījuma izlasi, konstatēts, ka visbiežāk sastopamie NN ir pret personas veselību (36,5%) un pret īpašumu (36%). Lielākā daļa klientu ir iesaistīti nodarījumos pret personas veselību un īpašumu, un šie rādītāji ir līdzīgi visās klientu grupās – pabeigušie, atskaitītie un neiesaistītie. Tomēr ir vērojamas nianšes: NN pret īpašumu biežāk sastopami atskaitīto grupā, savukārt nonāvēšana salīdzinoši biežāk ir pabeigušo grupā. Pilns NN sadalījums pieejams 2. pielikuma 1. tabulā.

3.2. EM programmas norise

Šajā apakšnodaļā analizēti tikai tie klienti, kuri uzsāka EM, t. i., programmu pabeigušie un no programmas atskaitītie klienti. Analizētajā izlasē iekļauti 440 klienti, no kuriem EM pabeidza 308 klienti, bet 132 tika atskaitīti.

Lai izvērtētu, vai EM pabeigšana ir saistīta ar izlases demogrāfiskajiem rādītājiem, sākotnēji tika analizēta dzimuma un vecuma saistība ar EM pabeigšanu. Analizējot dzimuma saistību ar EM pabeigšanu, netika konstatēta statistiski nozīmīga saistība ($\chi^2(1) = 0,96$, $p = 0,326$, *Cramer's V* = 0,047). Tas liecina, ka EM pabeigšanas biežums vīriešu un sieviešu vidū neatšķirās statistiski nozīmīgā līmenī. Jāņem vērā, ka pētījuma izlasē sieviešu īpatsvars bija ļoti neliels, kas ierobežo iespējas veikt padziļinātu dzimumu salīdzinošo analīzi un samazina statistisko jaudu, lai konstatētu potenciālas atšķirības programmas pabeigšanas rādītājos. Līdz ar to iegūtie rezultāti attiecībā uz dzimuma saistību ar programmas pabeigšanu ir interpretējami piesardzīgi.

Analizējot vecuma saistību ar EM pabeigšanu, nepastāvēja statistiski nozīmīgas vecuma atšķirības starp programmu pabeigušajiem un atskaitītajiem klientiem ($U = 21338$, $p = 0,409$, $r_{r\beta} = 0,05$). Tas liecina, ka klienta vecums nav būtisks faktors programmas pabeigšanas iznākuma noteikšanā.

Analizējot NN veidu saistību ar EM pabeigšanu, konstatēts, ka lielākajai daļai analizēto NN veidu statistiski nozīmīga saistība ar EM pabeigšanas iznākumu netika konstatēta ($p > 0,05$). Tas liecina, ka vairumā gadījumu konkrēts NN veids nav saistīts ar EM pabeigšanu vai nepabeigšanu. Vienīgā statistiski nozīmīgā saistība tika konstatēta NN nonāvēšanas gadījumā ($\chi^2(1) = 7,442$, $p < 0,006$, *Cramer's V* = 0,130). Klientu vidū, kuriem konstatēts nonāvēšanas grupas pants, programmu pabeidza būtiski lielāka daļa klientu (87,2%) nekā tika atskaitīti (12,8%), tomēr konstatētais efekta lielums bija neliels, norādot uz ierobežotu praktisko nozīmīgumu. Atsevišķām NN grupām ar ļoti nelielu gadījumu skaitu statistiskā analīze netika veikta, jo netika izpildīti hī-kvadrāta testa pieņēmumi. Detalizēts NN grupu sadalījums un saistība ar EM pabeigšanu skatīt 2. pielikuma 2. tab.).

Papildus tika pārbaudīts, vai klientu grupas atšķiras vispārējā un vardarbības riska līmenī pirms EM uzsākšanas. Rezultāti liecina, ka pirms EM konstatētas statistiski nozīmīgas atšķirības starp pabeigušajiem un atskaitītajiem klientiem vispārējā kopējā riska līmenī ($U = 20548$, $p = 0,003$, $r_{r\beta} = 0,165$). Atskaitīto klientu grupā tika novērots augstāks sākotnējais vispārējā riska līmenis ($Me = 3,532$; $SD = 0,723$) salīdzinājumā ar pabeigušajiem klientiem ($Me = 3,293$; $SD = 0,683$). Tomēr konstatētais efekta lielums ir neliels, norādot, ka, lai gan atšķirības starp grupām ir statistiski nozīmīgas, to praktiskā nozīme ir ierobežota. Savukārt vispārējā dinamiskā riska līmenī statistiski nozīmīgas atšķirības starp klientu grupām netika konstatētas ($U = 20119$, $p = 0,119$, $r_{r\beta} = 0,088$), kas liecina, ka dinamisko riska faktoru ziņā grupas pirms EM uzsākšanas būtiski neatšķirās.

Analizējot vardarbības kopējo riska līmeni, tika konstatētas statistiski nozīmīgas atšķirības starp pabeigušo un atskaitīto klientu grupām ($U = 16462$, $p = 0,008$, $r_{r\beta} = 0,156$). Atskaitīto klientu grupā sākotnējais vardarbības risks bija augstāks ($Me = 3,381$; $SD = 0,816$) nekā pabeigušo klientu grupā ($Me = 3,147$; $SD = 0,777$), tomēr arī šajā gadījumā konstatētais efekta lielums bija neliels. Savukārt vardarbības dinamiskā riska līmeņa salīdzinājumā statistiski nozīmīgas atšķirības starp klientu grupām netika konstatētas ($U = 16461$, $p = 0,060$, $r_{r\beta} = 0,114$), norādot, ka dinamisko vardarbības riska faktoru ziņā grupas pirms programmas uzsākšanas kopumā bija līdzīgas.

Tālāk tika aplūkoti ar programmas norisi saistītie faktori. 3. tabulā apkopota aprakstošā statistika par gaidīšanas laiku līdz EM uzsākšanai no lēmuma pieņemšanas datuma par dalību programmā, un EM īstenošanas ilgumu.

3. tabula. Aprakstošā statistika par gaidīšanas laiku līdz EM uzsākšanai un tās īstenošanas ilgumu.

	Gaidīšanas laiks			EM īstenošanas ilgums		
	Kopā	Pabeigušie	Atskaitītie	Kopā	Pabeigušie	Atskaitītie
<i>n</i>	440	308	132	440	308	132
Trūkst.	0	0	0	0	0	0

	Gaidīšanas laiks			EM īstenošanas ilgums		
	Kopā	Pabeigušie	Atskaitītie	Kopā	Pabeigušie	Atskaitītie
Me	84,5	75	113,5	63	63	63
M	138,2	121,1	178,2	62,3	61	65,3
SD	164,757	142,539	202,623	48,314	52,485	36,791
Min	-98	-98	-1	-295	-295	-295
Max	1512	1022	1512	189	189	189

Piezīme: Vidējās vērtības aprēķinā ietverti negatīvi gaidīšanas laiki, tādēļ M nav interpretējams. *n* – gadījumu skaits konkrētajā grupā (*Valid*); Trūkst. – trūkstošie dati (*Missing*); *Me* – mediāna (*median*); *M* – vidējais (*Mean*); *SD* – standartnovirze (*Std. Deviation*); *Min* – minimums; *Max* – maksimums.

Analizējot gaidīšanas laiku līdz EM uzsākšanai, konstatēts, ka kopumā klienti gaidīja vidēji 84,5 dienas. Pabeigušo klientu grupā vidējais gaidīšanas laiks bija 75 dienas, savukārt atskaitīto klientu grupā – būtiski ilgāks, sasniedzot vidēji 113,5 dienas. Gaidīšanas laika minimālās un maksimālās vērtības liecina par ļoti plašu amplitūdu – no faktiski tūlītējas uzsākšanas līdz pat vairāk nekā četriem gadiem gaidīšanas atsevišķos gadījumos.

Savukārt EM īstenošanas ilguma analīze liecina, ka kopumā programmas norise bija samērā viendabīga. Vidējais EM īstenošanas ilgums kopējā izlasē bija 63 dienas, un identiska mediāna tika novērota gan pabeigušo, gan atskaitīto klientu grupās. Programmas īstenošanas ilguma minimālās un maksimālās vērtības norāda, ka atsevišķos gadījumos programma tika īstenota ievērojami īsākā vai garākā laika posmā (izslēdzot no datu masīva negatīvās vērtības, kas pēc būtības uzskatāmas par datu ievades kļūdu, minimālais programmas īstenošanas ilgums bija 30 dienas, savukārt maksimālais īstenošanas ilgums sasniedza 189 dienas).

Izvērtējot gaidīšanas laiku līdz EM uzsākšanai un programmas īstenošanas ilguma saistību ar EM pabeigšanas statusu, grupu salīdzināšanai tika izmantots Mann–Whitney U tests. Analīze parādīja, ka gaidīšanas laiks līdz EM uzsākšanai bija statistiski nozīmīgi saistīts ar programmas pabeigšanas iznākumu ($U = 25060$, $p < 0,001$, $r_{r\beta} = 0,233$). Atskaitīto klientu grupā tika novērots ilgāks gaidīšanas laiks līdz EM uzsākšanai ($Me = 178,18$; $SD = 202,623$) salīdzinājumā ar pabeigušajiem klientiem ($Me = 121,120$; $SD = 142,539$). Konstatētais efekta lielums bija neliels līdz vidējs, norādot, ka, lai gan saistība ir statistiski nozīmīga, tās praktiskā ietekme ir mērena.

Savukārt programmas īstenošanas ilguma salīdzinājumā statistiski nozīmīga saistība ar programmas pabeigšanas statusu netika konstatēta ($U = 20602,5$, $p = 0,799$, $r_{r\beta} = 0,014$). Tas liecina, ka programmas ilgums pats par sevi nav būtiski saistīts ar to, vai klients programmu pabeidz vai tiek no tās atskaitīts.

Tā kā EM Dienestā tiek īstenots gan latviešu, gan citās valodās (viena no valodām ir krievu valoda, bet datu masīvā nebija precizēts, ko nozīmē valodas kategorija “*other*”), papildus tika analizēti arī programmas īstenošanas valodas rādītāji. Kopumā pētījuma ietvaros EM tika īstenota 386 klientiem (87,7%) latviešu valodā un 54 klientiem (12,3%) citā valodā. Pabeigušo klientu grupā EM latviešu valodā tika īstenota 274 klientiem (89%), bet citā valodā – 34 klientiem (11%), savukārt atskaitīto klientu grupā latviešu valodā 112 klientiem (84,8%) un citā valodā – 20 klientiem (15,2%). Lai izvērtētu, vai EM īstenošanas valoda ir saistīta ar programmas pabeigšanas iznākumu, tika analizēta EM īstenošanas valodas un programmas pabeigšanas savstarpējā saistība (skat. 4. tab.).

4. tabula. EM īstenošanas valodas saistība ar programmas pabeigšanu.

	Pabeigušie		Atskaitītie		Statistiskās analīzes rezultāti
	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%	
EM īstenots latviešu val.	274	71	112	29	$\chi^2(1) = 1,452$, $p = 0,228$; Cramer's $V = 0,057$
EM īstenots citā val.	34	63	20	37	

Piezīme: Procentuālais sadalījums aprēķināts valodas ietvaros. *n* – gadījumu skaits konkrētajā analīzē vai grupā; % - daļījums procentos; χ^2 – Pīrsona hī-kvadrāta statistikas vērtība; *p* – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek

uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$); *Cramer's V* – efekta lielums ($\approx 0,10$ – mazs, $\approx 0,30$ – vidējs, $\geq 0,50$ – liels efekts).

Rezultāti liecina, ka statistiski nozīmīga saistība starp EM īstenošanas valodu un programmas pabeigšanu netika konstatēta ($\chi^2(1) = 1,452$; $p = 0,228$; *Cramer's V* = 0,057). Jāņem vērā, ka klientu skaits programmās, kas īstēnotas citā valodā, bija salīdzinoši neliels, kas var ietekmēt iespējas konstatēt nelielas atšķirības starp grupām.

Klientu lietu vadītājs PLUS vidē veic atzīmi par to, vai klients pirms EM uzsākšanas tiek iepazīstināts ar programmas grafiku, tādēļ pētījumā tika analizēta arī šī rādītāja saistība ar programmas pabeigšanas iznākumu. Starp klientiem, kuri EM pabeidza, ar programmas grafiku pirms programmas uzsākšanas bija iepazīstināti 283 klienti (91,9%), savukārt atskaitīto klientu grupā šādu klientu bija 96 (72,7%). Lai izvērtētu, vai klienta iepazīstināšana ar EM grafiku pirms programmas uzsākšanas ir saistīta ar dalības iznākumu, tika analizēta iepazīstināšanas ar EM grafiku un programmas pabeigšanas savstarpējā saistība, izmantojot Pīrsona hī-kvadrāta testu (χ^2).

5. tabula. Klienta iepazīstināšana ar EM grafiku saistībā ar programmas pabeigšanu.

	<i>Pabeigušie</i>		<i>Atskaitītie</i>		<i>Statistiskās analīzes rezultāti</i>
	<i>n</i>	<i>%</i>	<i>n</i>	<i>%</i>	
<i>Iepazīstināts ar EM grafiku</i>	283	74,7	96	25,3	$\chi^2(1) = 28,393$, $p < 0,001$; <i>Cramer's V</i> = 0,254
<i>Nav iepazīstināts ar EM grafiku</i>	25	41	36	59	

Piezīme: Procentuālais sadalījums aprēķināts *iepazīstināts* ietvaros. *n* – gadījumu skaits konkrētajā analīzē vai grupā; % - dalījums procentos; χ^2 – Pīrsona hī-kvadrāta statistikas vērtība; *p* – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$); *Cramer's V* – efekta lielums ($\approx 0,10$ – mazs, $\approx 0,30$ – vidējs, $\geq 0,50$ – liels efekts).

Analizējot klientu iepazīstināšanu ar EM grafiku pirms programmas uzsākšanas un tās saistību ar programmas pabeigšanas iznākumu, tika konstatēta statistiski nozīmīga saistība starp šiem rādītājiem ($\chi^2(1) = 28,393$, $p < 0,001$; *Cramer's V* = 0,254). Klientu vidū, kuri bija iepazīstināti ar EM grafiku pirms programmas uzsākšanas, būtiski lielāka daļa programmu pabeidza (283 klienti jeb 74,7%), salīdzinot ar atskaitīto klientu īpatsvaru (96 klienti jeb 25,3%). Savukārt klientu grupā, kuri pirms programmas uzsākšanas nebija iepazīstināti ar EM grafiku, salīdzinoši biežāk tika konstatēta programmas nepabeigšana (36 klienti jeb 59,0%), nekā pabeigšana (25 klienti jeb 41,0%). Konstatētais efekta lielums norāda uz nelielu līdz vidēju saistību, kas liecina, ka klienta iepazīstināšana ar programmas grafiku pirms programmas uzsākšanas ir saistīta ar EM pabeigšanas iznākumu (skat. 5. tab.).

Lai identificētu faktorus, kas neatkarīgi saistīti ar EM pabeigšanu, tika veikta loģistiskās regresijas analīze. Analīzē tika iekļauti tie rādītāji, kuriem ir praktiska nozīme klientu izvērtēšanā pirms iesaistes programmā, kā arī mainīgie, kuri iepriekšējās analīzēs uzrādīja statistiski nozīmīgu saistību ar programmas pabeigšanas iznākumu. Ņemot vērā, ka pirms klientu iekļaušanas EM programmā Dienestā tiek pievērsta uzmanība klienta vecumam, tiek ņemts vērā kopējais riska līmenis (vidējs vai augstāks) un dinamiskie riska faktori, loģistiskajā regresijas modelī tika iekļauts vispārējais kopējais un dinamiskais riska līmenis, kā arī vecums kā kontrolmainīgie. Riska faktoru analīze tika veikta atsevišķi, izmantojot vispārējo RVN un vardarbības RVN, ņemot vērā, ka katram klientam tikai viens no šiem instrumentiem tiek noteikts kā primārais. Papildus modelī tika iekļauti arī programmas īstenošanas procesa rādītāji, proti, gaidīšanas laiks līdz programmas uzsākšanai un klienta iepazīstināšana ar programmas grafiku pirms EM uzsākšanas, jo iepriekšējās analīzes parādīja šo faktoru statistiski nozīmīgu saistību ar EM pabeigšanas iznākumu.

6. tabula. *Loģistiskās regresijas analīzes rezultāti EM pabeigšanas prognozēšanai, izmantojot vispārējā RVN rādītājus.*

Mainīgais	B	SE	OR	z	Wald	p
Konstante	2,477	0,838	11,908	2,955	8,730	0,003
Gaidīšanas laiks līdz EM uzsākšanai	-0,002	0,001	0,998	-3,197	10,221	0,001
Iepazīstināts ar EM grafiku	1,382	0,304	3,982	4,543	20,637	< 0,001
Vecums	-0,014	0,012	0,987	-1,145	1,311	0,252
Vispārējā RVN kopējais riska līmenis	-0,597	0,170	0,550	-3,525	12,425	< 0,001

Piezīme: B – regresijas koeficients (*Estimate*); SE – standartkļūda (*Standard Error*); OR – izredžu attiecība (*Odds Ratio*); z – standartizētā testa statistikas vērtība; Wald – Valda statistika; p – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$). Atkarīgais mainīgais: EM pabeigšana (1 – pabeidza, 0 – nepabeidza).

Loģistiskās regresijas analīzes rezultāti, izmantojot vispārējā RVN rādītājus, liecina, ka modelis kopumā ir statistiski nozīmīgs ($\Delta\chi^2 = 43,339$; $p < 0,001$), kas norāda, ka iekļautie faktori kopumā ir saistīti ar EM pabeigšanu, un to prognozē vairāki modelī iekļautie rādītāji. Būtiskākais pozitīvais prognozētājs ir klienta iepazīstināšana ar programmas grafiku pirms EM uzsākšanas ($OR = 3,982$; $p < 0,001$), kas nozīmē, ka klientiem, kuri pirms programmas uzsākšanas tika iepazīstināti ar grafiku, bija būtiski lielāka varbūtība pabeigt EM nekā tiem, kuri netika iepazīstināti.

Statistiski nozīmīgs prognozētājs bija arī vispārējā RVN kopējais riska līmenis ($OR = 0,550$; $p < 0,001$), norādot, ka augstāks sākotnējais kopējais risks ir saistīts ar mazāku EM pabeigšanas varbūtību. Tāpat statistiski nozīmīga saistība tika konstatēta gaidīšanas laikam līdz EM uzsākšanai ($OR = 0,998$; $p = 0,001$), kas liecina, ka ilgāks gaidīšanas laiks ir saistīts ar pakāpeniski zemāku EM pabeigšanas iespējamību.

7. tabula. *Loģistiskās regresijas analīzes rezultāti EM pabeigšanas prognozēšanai, izmantojot vardarbības RVN rādītājus.*

Mainīgais	B	SE	OR	z	Wald	p
Konstante	1,745	0,820	5,728	2,127	4,525	0,033
Gaidīšanas laiks līdz EM uzsākšanai	-0,002	0,001	0,998	-3,009	9,056	0,003
Iepazīstināts ar EM grafiku	1,360	0,326	3,896	4,171	17,394	< 0,001
Vecums	-0,008	0,013	0,992	-0,608	0,369	0,543
Vardarbības RVN kopējais riska līmenis	-0,462	0,156	0,630	-2,963	8,780	0,003

Piezīme: B – regresijas koeficients (*Estimate*); SE – standartkļūda (*Standard Error*); OR – izredžu attiecība (*Odds Ratio*); z – standartizētā testa statistikas vērtība; Wald – Valda statistika; p – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$). Atkarīgais mainīgais: EM pabeigšana (1 – pabeidza, 0 – nepabeidza).

Loģistiskās regresijas analīzes rezultāti, izmantojot vardarbības RVN rādītājus, liecina, ka modelis kopumā ir statistiski nozīmīgs ($\Delta\chi^2 = 34,545$; $p < 0,001$), kas norāda, ka iekļautie faktori kopumā ir saistīti ar EM pabeigšanu, un to prognozē vairāki modelī iekļautie rādītāji: gaidīšanas laiks līdz EM uzsākšanai ($OR = 0,998$; $p = 0,003$), klienta iepazīstināšana ar EM grafiku pirms programmas uzsākšanas ($OR = 3,896$; $p < 0,001$). Tas nozīmē, ka ilgāks gaidīšanas laiks līdz programmas uzsākšanai bija saistīts ar mazāku EM pabeigšanas varbūtību, savukārt klientiem, kuri pirms programmas uzsākšanas tika iepazīstināti ar EM grafiku, EM pabeigšanas izredzes bija būtiski augstākas. Statistiski nozīmīgs prognozētājs bija arī vardarbības RVN kopējais riska līmenis ($OR = 0,630$; $p = 0,003$), norādot, ka augstāks sākotnējais kopējais vardarbības risks ir saistīts ar mazāku EM pabeigšanas varbūtību.

3.2.1. Klientu atskaitīšana un nodarbību apmeklējums EM ietvaros

Turpmāk tika analizēts neapmeklēto nodarbību raksturojums saistībā ar EM pabeigšanu/atskaitīšanu. 8. tabulā apkopota neapmeklēto nodarbību raksturojuma aprakstošā statistika un neapmeklēto nodarbību skaita sadalījums EM pabeigušo un atskaitīto klientu grupās. Neapmeklēto nodarbību skaits aprēķināts pabeigušajiem klientiem līdz EM pabeigšanai, bet atskaitītajiem klientiem – līdz atskaitīšanas brīdim (nodarbībai).

8. tabula. *Neapmeklēto nodarbību raksturojums EM pabeigušo un atskaitīto klientu grupās.*

	Pabeigšie		Atskaitītie	
<i>Aprakstošā statistika</i>				
<i>n</i>	308		132	
Trūkst.	0		0	
<i>Me</i>	1		1	
<i>M</i>	0,77		1,8	
<i>SD</i>	0,819		1,269	
Min	0		0	
Max	4		6	
<i>Neapmeklēto nodarbību skaits</i>	<i>n</i>	<i>%</i>	<i>n</i>	<i>%</i>
0	138	44,8	16	12,1
1	109	35,4	56	42,4
2	55	17,9	19	14,4
3	5	1,6	30	22,7
4	1	0,3	8	6,1
5	0	0	2	1,5
6	0	0	1	0,8

Piezīme: Procentuālais sadalījums aprēķināts katras grupas ietvaros. *n* – gadījumu skaits konkrētajā analizē vai grupā; Trūkst. – trūkstošie dati (*Missing*); *Me* – mediāna (*median*); *M* – vidējais (*Mean*); *SD* – standartnovirze (*Std. Deviation*); Min – minimums; Max – maksimums; % – dalījums procentos (*Valid percent*).

8. tabulā apkopotie dati liecina, ka EM pabeigušo klientu grupā neapmeklēto nodarbību skaits kopumā ir mazāks nekā atskaitīto klientu grupā, kurā novērojama arī izteiktāka izkliede un lielāks neapmeklēto nodarbību diapazons (pabeigušajiem līdz 4 nodarbībām, atskaitītajiem līdz 6). Neapmeklēto nodarbību sadalījums rāda, ka pabeigušo grupā biežāk vispār netika kavētas nodarbības – 138 klienti (44,81%) apmeklēja visas EM nodarbības. Atskaitīto klientu grupā visbiežāk tika konstatēts viens kavējums (55 klienti; 41,67%), savukārt salīdzinoši liela daļa klientu bija kavējuši arī trīs nodarbības (31 klients; 23,48%) un vairāk. Kopumā trīs vai vairāk neapmeklētu nodarbību bija 1,94% pabeigušo (6 klienti) un 32,58% atskaitīto (43 klienti), kas raksturo būtiski biežāku atkārtotu kavējumu parādīšanos klientiem, kuri no programmas tika atskaitīti.

Lai padziļināti raksturotu klientu atskaitīšanu no EM, tika analizēti tikai atskaitītā klientu grupa. Analīzē aplūkots, kurā EM nodarbībā klienti tika atskaitīti, kā arī atskaitīšanas iemesli. 9. tabulā apkopota atskaitīto klientu aprakstošā statistika par atskaitīšanas brīdi EM gaitā, nodarbības numura sadalījumu, kā arī atskaitīšanas iemesliem.

9. tabula. *Atskaitīto klientu aprakstošā statistika par nodarbību, kurā klients atskaitīts, un atskaitīšanas iemesliem.*

	Atskaitītie
<i>Aprakstošā statistika</i>	
<i>n</i>	132
Trūkst.	0
<i>Me</i>	4
<i>M</i>	4,6
<i>SD</i>	2,91

		<i>Atskaitītie</i>	
Min		1	
Max		10	
<i>Atskaitītā nodarbība</i>		<i>n</i>	<i>%</i>
1.		12	9,1
2.		42	31,8
3.		10	7,6
4.		4	3
5.		13	9,8
6.		8	6,1
7.		16	12,1
8.		10	7,6
9.		8	6,1
10.		9	6,8
<i>Atskaitīšanas iemesls</i>		<i>n</i>	<i>%</i>
Nodarbību neapmeklēšana		88	66,7
Uzraudzības izmaiņas		10	7,6
Veselības stāvoklis		12	9,1
Apcietinājums		7	5,1
Grupās noteikumu neievērošana		4	3,1
Citi		11	8,4

Piezīme: *n* – gadījumu skaits konkrētajā grupā (*Valid*); Trūkst. – trūkstošie dati (*Missing*); *Me* – mediāna (*median*); *M* – vidējais (*Mean*); *SD* – standartnovirze (*Std. Deviation*); *Min* – minimums; *Max* – maksimums; % – procentuālais sadalījums (*Valid percent*).

Kopumā analizēti 132 atskaitīto klientu gadījumi. Mediāna liecina, ka puse klientu tika atskaitīti līdz 4. nodarbībai. Atskaitīšana fiksēta visās EM nodarbībās, sākot no pirmās līdz desmitajai nodarbībai, kas norāda uz variablu atskaitīšanas laiku programmas gaitā. Visbiežāk klienti tika atskaitīti 2. nodarbībā (31,8%) un 7. nodarbībā (12,1%). Analizējot atskaitīšanas iemeslus, secināms, ka dominējošais iemesls ir nodarbību neapmeklēšana (66,7%) un pārējie atskaitīšanas iemesli tika konstatēti ievērojami retāk.

3.2.2. Programmas vadītāja novērtējums par klientu dalību EM

Analizējot programmas vadītāja sniegtos regulāros novērtējumus par klientu dalību EM nodarbībās, tika veikta aprakstošā statistiskā analīze, balstīta uz biežumu sadalījumu, kopējā izlasē (*N* = 442), kā arī atsevišķi pabeigušo (*N* = 308) un atskaitīto klientu grupās (*N* = 132). Detalizētie biežumi pa nodarbībām un grupām apkopoti 3. pielikuma 1. un 2. tabulā.

Programmas vadītāja veiktie regulārie klientu novērtējumi liecina, ka lielākajā daļā novērtēto aspektu dominē pozitīvi vērtējumi. Pabeigušo klientu grupā veselības problēmas nav novērotas 94-97% gadījumu, sociālās problēmas – 90-96% gadījumu. Psiholoģisko problēmu neesamība šajā grupā svārstās no 71% līdz 84% atkarībā no nodarbības. Atskaitīto klientu grupā veselības problēmas nav novērotas 79-100% gadījumu, savukārt sociālās problēmas – 89-100% gadījumu. Psiholoģisko problēmu neesamība šajā grupā svārstās no 70% līdz 100%. Vienlaikus jāņem vērā, ka augstākie rādītāji (līdz 100%) atskaitīto klientu grupā novērojami EM noslēguma posmā, kad šajā grupā ir saglabājies salīdzinoši neliels klientu skaits. Papildus konstatēts, ka regulārajā novērtējumā par klientu ierašanos uz nodarbībām atskaitīto klientu grupā pozitīvo vērtējumu īpatsvars ir zemāks, atsevišķās nodarbībās sasniedzot aptuveni 50%.

Lai izvērtētu, vai starp EM pabeigušajiem un atskaitītajiem klientiem regulārajos novērtējumos pastāv statistiski nozīmīgas atšķirības, tika veikta salīdzinošā analīze. Analīze tika fokusēta un šīm nodarbībām, jo vēlākajās nodarbībās atskaitīto klientu skaits būtiski samazinās. Salīdzinājums tika veikts, izmantojot Pīrsona hī kvadrāta testu (χ^2) (skat. 3. pielikuma 3. tab.).

Statistiski nozīmīgas atšķirības starp grupām visās trīs nodarbībās konstatētas attiecībā uz ierašanos uz nodarbību (1. nodarbība: $\chi^2(1) = 136,71, p < 0,001, Cramer's V = 0,565$; 2. nodarbība: $\chi^2(1) = 75,12, p < 0,001, Cramer's V = 0,441$; 3. nodarbība: $\chi^2(1) = 67,67, p < 0,001, Cramer's V = 0,424$). Papildus statistiski nozīmīgas atšķirības konstatētas atsevišķos rādītājos. Otrajā nodarbībā starp grupām atšķiras kavēšana uz nodarbību (95% pabeigūšo un 85,7% atskaitīto; $\chi^2(1) = 7,91, p = 0,005, Cramer's V = 0,148$) un sociālo problēmu esamība ($\chi^2(1) = 3,87, p = 0,049, V = 0,104$). Trešajā nodarbībā statistiski nozīmīga atšķirība konstatēta atkarības problēmu rādītājā ($\chi^2(1) = 5,55, p = 0,019, Cramer's V = 0,125$).

Ņemot vērā ierobežotu statistiski nozīmīgu atšķirību skaitu starp analizētajām grupām, kā arī atskaitīto klientu skaita samazināšanos EM nodarbībās tuvojoties programmas beigām, turpmākajā regulāro apgalvojumu analizē izmantoti kopējie regulāro novērtējumu rādītāji.

10. tabula. *Dalībnieku regulārā novērtējuma uzvedības rādītāju dinamika EM nodarbībās (N = 442).*

Nod.	Ieradās	Nekavēja	Nav citu probl.	Nav veselības probl.	Nav sociālās probl.	Nav psihol. probl.	Nav atkarību probl.	Nav citu uzr. jaut.
	%	%	%	%	%	%	%	%
1.	86	95	86	95	93	84	95	83
2.	84	94	92	96	93	79	95	80
3.	84	93	92	96	93	75	95	81
4.	86	94	92	94	93	72	95	76
5.	91	93	94	94	92	74	96	79
6.	86	95	94	93	90	76	96	78
7.	86	95	94	96	92	81	96	83
8.	87	94	95	95	93	78	97	79
9.	88	96	93	94	92	80	96	81
10.	94	98	99	94	96	82	97	88

Piezīme: % - derīgie procenti (Valid percent).

Regulāro novērtējumu dati kopumā liecina par pozitīvu dalībnieku uzvedības rādītāju dinamiku EM programmas norises laikā. Palielinās to dalībnieku īpatsvars, kuri ierodas uz nodarbībām (no 86 % pirmajā līdz 98 % desmitajā nodarbībā), kā arī to dalībnieku īpatsvars, kuri programmas laikā nekavē nodarbības (no 93–95% līdz 99%).

Lielākā daļa uzvedības rādītāju visā EM laikā saglabājas augstā līmenī (virs 90%), īpaši attiecībā uz veselības problēmu, sociālo problēmu un atkarību problēmu neesamību. Vienlaikus psiholoģisko problēmu neesamības rādītājs programmas sākumposmā samazinās (no 84% līdz 72% 4. nodarbībā), bet turpmākajās nodarbībās pakāpeniski palielinās, sasniedzot 82% 10. nodarbībā. Līdzīga dinamika novērojama arī rādītājā par citu uzraudzības ietvaros risināmo jautājumu neesamību, kur sākotnēji vērojams samazinājums (no 83% līdz 76%), bet vēlāk – pakāpenisks pieaugums līdz 88% programmas noslēgumā.

Kopumā rezultāti norāda, ka lielākajai daļai klientu programmas laikā netiek konstatētas nozīmīgas grūtības vērtētajos uzvedības rādītājos, tomēr psiholoģisko problēmu jomā salīdzinājumā ar citiem rādītājiem novērojamas zemākas vērtības un izteiktāka dinamika.

Lai raksturotu klientu uzvedības un attieksmes rādītājus EM īstenošanas laikā pabeigūšo klientu grupā (N = 308), tika analizēti starpnovērtējumu rezultāti 6. un 10. nodarbībā (skat. 4. pielikuma 1. tab.). Starpnovērtējumu rezultāti liecina, ka EM pabeigūšo klientu novērtējumi 6. un 10. nodarbībā kopumā saglabājas līdzīgi un būtiskas izmaiņas netiek novērotas. Lielākajā daļā apgalvojumu mediānas vērtības ir zemas (Me = 2), kas atbilst vērtējumam “reti/nedaudz”, un interkvartīļu diapazoni ir šauri, norādot uz salīdzinoši vienvērtīgu atbilžu sadalījumu. Salīdzinoši augstāki vērtējumi novērojami apgalvojumos par grupas noteikumu ievērošanu un produktīvu sadarbību ar citiem dalībniekiem (Me = 4), kas saglabājas nemainīgi abos

novērtējuma punktos. Pārējos apgalvojumos, kas saistīti ar prasmju pielietošanu, refleksiju un uzvedības izmaiņām, mediānas pārsvarā nepārsniedz vērtību 2, un arī starp 6. un 10. nodarbību netiek konstatēts būtisks pieaugums.

Lai izvērtētu, vai, neraugoties uz līdzīgām mediānām, starp 6. un 10. nodarbības starpnovērtējumiem pastāv statistiski nozīmīgas izmaiņas, tika izmantots Vilksoksona parakstīto rangū tests (skat. 11. tab.).

11. tabula. Starpnovērtējumu (6. un 10. nodarbība) salīdzinājums EM pabeigušo klientu grupā ($N = 308$).

Novērtētais rādītājs	W	z	p	r	
1. Ievēroja grupas noteikumus un laika rāmi	1304,5	1,769	0,054	0,254	↓
2. Bija grūtības uztvert/apgūt nodarbības vielu	1540,5	-1,090	0,235	-0,137	=
3. Veidoja produktīvas attiecības, sadarbojās ar grupas dalībniekiem	2103,0	-0,488	0,596	-0,058	=
4. Aktīvi piedalījās grupas nodarbībā	2385,0	-0,481	0,591	-0,055	=
5. Nodarbībā apgūto atziņu praktizēšana dzīvē	1617,0	-3,370	< 0,001	-0,384	↑
6. Līdzdalība EM ir ietekmējusi klienta motivāciju mainīties	936,0	-3,539	< 0,001	-0,450	↑
7. Līdzdalība EM ir palīdzējusi klientam veidot sociālās prasmes	1092,5	-1,063	0,234	-0,145	↑
8. Līdzdalība EM ir palīdzējusi klientam realizēt konkrētas izmaiņas personiskajā dzīvē	980,0	-3,464	< 0,001	-0,438	↑
9. Līdzdalība EM ir attīstījusi klienta refleksijas spējas	805,0	-2,999	< 0,001	-0,404	↑
10. Līdzdalība EM ir palielinājusi klienta izpratni par viņa atbildību viņa izdarītajā NN	1220,0	-3,455	< 0,001	-0,417	↑

Piezīme: W – Vilksoksona parakstīto rangū testa statistikas vērtība; z – standartizētā testa statistikas vērtība; p – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$); r – efekta lielums (*Rank-biserial correlation*; $\approx 0,10$ – mazs, $\approx 0,30$ – vidējs, $\geq 0,50$ – liels efekts); Novērtētais rādītājs – pirmais starpnovērtējums veikts pēc 6. nodarbības, otrs starpnovērtējums – pēc 10. nodarbības.

Starpnovērtējumu (6. un 10. nodarbībā) salīdzinājumā vairākos rādītājos konstatētas statistiski nozīmīgas izmaiņas ($p < 0,001$). Novērojams pozitīvs pieaugums apgalvojumos par līdzdalības EM ietekmi uz klienta motivāciju mainīties ($z = -3,539$; $r = -0,450$), spēju realizēt izmaiņas personiskajā dzīvē ($z = -3,464$; $r = -0,438$), refleksijas spēju attīstību ($z = -2,999$; $r = -0,404$) un izpratni par atbildību par izdarītā NN ($z = -3,455$; $r = -0,417$). Tāpat statistiski nozīmīgs pieaugums konstatēts apgalvojumā par EM nodarbībās apgūto atziņu praktizēšanu dzīvē ($z = -3,370$; $r = -0,384$). Efekta lielumi šajos rādītājos ir vidēji ($|r| \approx 0,38-0,45$), kas norāda uz praktiski nozīmīgām izmaiņām. Kopumā rezultāti liecina, ka, lai gan dalībnieku uzvedība grupas kontekstā būtiski nemainās, novērojamas pozitīvas izmaiņas attieksmes un personisko prasmju jomās EM programmas gaitā.

Lai raksturotu EM piemērotības vērtējumus dažādās klientu grupās, tika analizēti programmas vadītāju sniegtie novērtējumi par klientiem. EM piemērotība tika vērtēta trīs aspektos: atbilstība klienta kriminogēnajām vajadzībām, atbilstība klienta intelekta līmenim un grupas darba metodes piemērotība klientam. Grupū salīdzināšanai tika analizēts atbilžu sadalījums pabeigušo un atskaitīto klientu grupās, izmantojot Pīrsona hī kvadrāta testu (χ^2).

12. tabula. EM piemērotības vērtējumu sadalījums pabeigušo un atskaitīto klientu grupās.

Mainīgais	Pabeigušie %	Atskaitītie %	Statistiskās analīzes rezultāti
<i>EM piemērota klienta kriminogēnajām vajadzībām</i>			
Nemaz.	0	20,2	$\chi^2(3) = 74,052$, $p < 0,001$ <i>Cramer's V = 0,414</i>
Daļēji	5,5	11,3	
Pārsvarā	24,4	21,8	
Pilnībā piemērota	70,1	46,8	

Mainīgais	Pabeigušie %	Atskaitītie %	Statistiskās analīzes rezultāti
<i>EM piemērota klienta intelekta līmenim</i>			
Nemaz.	1	21	$\chi^2(3) = 68,469, p < 0,001$ <i>Cramer's V</i> = 0,398
Daļēji	12,3	17	
Pārsvarā	22,7	27,4	
Pilnībā piemērota	64	34,6	
<i>Grupās darba metode piemērota klientam</i>			
Nemaz.	1,3	22,6	$\chi^2(3) = 79,615, p < 0,001$ <i>Cramer's V</i> = 0,429
Daļēji	6,2	17,7	
Pārsvarā	19,1	16,9	
Pilnībā piemērota	73,4	42,8	

Piezīme: Tabulā norādīti atbilžu biežumi procentos (%). χ^2 – Pīrsona hī-kvadrāta statistikas vērtība; p – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$); *Cramer's V* – efekta lielums ($\approx 0,10$ – mazs, $\approx 0,30$ – vidējs, $\geq 0,50$ – liels efekts).

EM piemērotības vērtējuma sadalījums liecina par izteiktām atšķirībām starp EM pabeigušo un atskaitīto klientu grupām visos analizētajos rādītājos. Pabeigušo klientu grupā visos trīs aspektos dominē augstākais novērtējums – “pilnībā piemērota” (attiecīgi 70,1%, 64% un 73,4%). Pārējās atbilžu kategorijas šajā grupā sastopamas ievērojami retāk, kas norāda uz vienveidīgi pozitīvu EM piemērotības novērtējumu. Savukārt atskaitīto klientu grupā vērtējumi ir ievērojami fragmentētāki un sadalās starp vairākām atbilžu kategorijām. Lai gan arī šajā grupā biežāk tiek norādīts, ka EM ir “pilnībā piemērota” (attiecīgi 46,8%, 34,6% un 42,8%), būtiska daļa klientu tiek vērtēti arī kā “daļēji” vai “nemaz” atbilstoši, piemēram, kriminogēno vajadzību aspektā “nemaz” – 20,2%, bet intelekta līmeņa ziņā – 21,0%. Tas norāda uz lielāku nevienādību un zemāku kopējo EM piemērotības novērtējumu atskaitīto klientu grupā.

Statistiskā analīze apstiprina, ka šīs atšķirības starp grupām ir statistiski nozīmīgas visos analizētajos rādītājos ($\chi^2 = 68,469-79,615$; $p < 0,001$). Efekta lielumi (*Cramer's V* = 0,398–0,429) liecina par vidēji lielu saistību starp klienta grupu un EM piemērotības vērtējumu. Kopumā rezultāti norāda, ka EM pabeigušie klienti konsekvētāk tiek vērtēti kā atbilstoši programmai, kamēr atskaitīto klientu grupā vērtējumi ir daudzveidīgāki un biežāk ietver arī zemākas piemērotības novērtējumus.

3.3. Riska līmeņa izmaiņas EM programmas īstenošanas kontekstā

Lai izvērtētu riska līmeņa izmaiņas EM īstenošanas kontekstā, tika analizēti Dienesta veiktie RVN pirms un pēc programmas īstenošanas. Jāņem vērā, ka RVN veikšanas laiks praksē nav tieši piesaistīts EM īstenošanas periodam, un novērtējumi klientiem veikti atšķirīgos laika brīžos. Lai nodrošinātu datu salīdzināmību, pētījumā tika izmantoti relatīvie laika punkti, identificējot klientam tuvāko RVN pirms EM uzsākšanas un tuvāko RVN pēc EM pabeigšanas. Šāda pieeja ļauj aptuveni raksturot riska līmeņa izmaiņas EM īstenošanas kontekstā, vienlaikus ņemot vērā, ka konstatētās izmaiņas ne vienmēr ir tieši un viennozīmīgi attiecināmas tikai uz programmas ietekmi.

Papildus jāņem vērā, ka klientiem, kuri EM netika iesaistīti, programmas uzsākšanas un pabeigšanas datuma ekvivalenti tika aprēķināti, balstoties uz vidējo gaidīšanas laiku līdz EM uzsākšanai un programmas īstenošanas ilgumu (skat. 3. tab.). Attiecīgi šo klientu RVN novērtējumi analizēti attiecībā pret aprēķinātajiem relatīvajiem laika punktiem.

Pirms riska līmeņa izmaiņu analīzes tika izvērtēts RVN veikšanas laiks attiecībā pret EM uzsākšanu un pabeigšanu. Šajā analīzes posmā laika intervālu izvērtēšanai izmantoti tikai dinamiskā riska novērtējumu dati, jo tie tiek periodiski aktualizēti un atspoguļo mainīgus riska faktorus. Vienlaikus statistiskie riska faktori netiek izslēgti no pētījuma un tiek ņemti vērā, analizējot kopējo riska līmeni citās pētījuma sadaļās.

Rezultāti liecina, ka vispārējais dinamiskā riska novērtējums pirms EM vidēji tika veikts aptuveni 129 dienas ($SD = 80,6$; $Me = 116$) pirms programmas uzsākšanas, savukārt pēc EM – aptuveni 110 dienas ($SD = 87,5$; $Me = 97$) pēc programmas pabeigšanas. Līdzīga tendence novērojama arī vardarbības dinamiskā riska novērtējumos, kur novērtējumi pirms EM veikti vidēji 130 dienas pirms ($SD = 80,7$; $Me = 132$), bet pēc EM – 113 dienas pēc programmas pabeigšanas ($SD = 88,3$; $Me = 98$) (skat. 5. pielikuma 1. tab.). Tas norāda, ka praksē RVN novērtējumi ne vienmēr veikti tieši pirms vai tūlīt pēc EM īstenošanas, kas jāņem vērā, interpretējot konstatētās riska līmeņa izmaiņas.

Lai sniegtu vispārīgu priekšstatu par klientu kopējā riska līmeņa sadalījumu, pirms un pēc EM (vai tai ekvivalentā laika punktā) tika apkopota vispārējā un vardarbības kopējā riska līmeņa novērtējuma aprakstošā statistika (skat. 13. tab.).

13. tabula. *Vispārējā un vardarbības riska līmeņa aprakstošā statistika pirms un pēc EM.*

	Vispārējais RVN				Vardarbības RVN			
	Kopā	Pabeigušie	Atskaitītie	Neiesaistītie	Kopā	Pabeigušie	Atskaitītie	Neiesaistītie
<i>...pirms EM (vai tai ekvivalentā laika punkta)</i>								
<i>n</i>	591	280	126	185	535	252	113	170
Trūkst.	37	28	6	3	93	56	19	18
<i>Me</i>	3	3	3	3	3	3	3	3
<i>M</i>	3,4	3,29	3,53	3,46	3,23	3,15	3,38	3,26
<i>SD</i>	0,695	0,683	0,723	0,675	0,811	0,777	0,816	0,845
Min	1	1	2	2	1	1	1	2
Max	5	5	5	5	5	5	5	5
<i>...pēc EM (vai tai ekvivalentā laika punkta)</i>								
<i>n</i>	310	193	59	58	287	181	54	52
Trūkst.	318	115	73	130	341	127	78	136
<i>Me</i>	3	3	3	3	3	3	3	3
<i>M</i>	3,08	3,02	3,42	2,97	2,92	2,89	3,13	2,83
<i>SD</i>	0,771	0,746	0,770	0,772	0,890	0,869	0,933	0,901
Min	1	1	1	1	1	1	1	1
Max	5	5	5	5	5	5	5	4

Piezīme: *n* – gadījumu skaits konkrētajā analizē vai grupā (*Valid*); Trūkst. – trūkstošie dati (*Missing*); *M* – vidējais (*Mean*); *SD* – standartnovirze (*Std. Deviation*); Min – minimums; Max – maksimums.

Vispārējā un vardarbības riska līmeņa aprakstošā statistika pirms un pēc EM liecina, ka visās klientu grupās dominē vidējs riska līmenis ($Me = 3$), un mediānas vērtības starp novērtējuma laika punktiem nemainās. Analizējot vidējās vērtības, vispārējā RVN gadījumā pēc EM novērojams neliels riska līmeņa samazinājums pabeigušo klientu grupā (no $M = 3,3$ līdz $M = 3,0$), kā arī neiesaistīto klientu grupā (no $M = 3,5$ līdz $M = 3,0$). Savukārt atskaitīto klientu grupā būtiskas izmaiņas netiek novērotas ($M = 3,5$ pirms un $M = 3,4$ pēc EM). Līdzīga tendence vērojama arī vardarbības RVN rādītājos, kur pēc EM neliels samazinājums novērojams pabeigušo klientu grupā (no $M = 3,1$ līdz $M = 2,9$) un neiesaistīto klientu grupā (no $M = 3,3$ līdz $M = 2,8$), kamēr atskaitīto klientu grupā izmaiņas ir minimālas (no $M = 3,4$ līdz $M = 3,1$). Kopumā rezultāti liecina, ka, lai gan riska līmeņa mediānas visās grupās saglabājas nemainīgas, vidējās vērtības norāda uz nelielu riska samazināšanās tendenci, kas izteiktāka pabeigušo un neiesaistīto klientu grupās, bet mazāk izteikta atskaitīto klientu grupā. Detalizētāks riska līmeņu sadalījums pa riska līmeņiem dažādās klientu grupās sniegts 5. pielikuma 2. tabulā.

Papildus aprakstošajai analīzei tika pārbaudīts, vai klientu grupas atšķirās vispārējā riska līmenī pirms un pēc EM. Rezultāti liecina, ka statistiski nozīmīgas atšķirības starp grupām pastāv gan pirms EM ($Kruskal-Wallis H(2) = 11,386$; $p = 0,003$), gan pēc EM ($H(2) = 14,704$; $p < 0,001$). Pirms EM post hoc analīze (Dunn tests ar Bonferroni korekciju; skat. 5. pielikuma 3. tab.) parāda, ka statistiski nozīmīgas atšķirības pastāv starp atskaitītajiem un pabeigušajiem klientiem

($p = 0,009$), kā arī starp neiesaistītajiem un pabeigušajiem klientiem ($p = 0,034$), turklāt augstāks vidējais riska līmenis novērojams atskaitīto ($M = 3,53$) un neiesaistīto klientu grupās ($M = 3,46$), bet zemāks – pabeigušo klientu grupā ($M = 3,29$). Pēc EM statistiski nozīmīgas atšķirības konstatētas starp atskaitītajiem un neiesaistītajiem klientiem ($p = 0,003$), kā arī starp atskaitītajiem un pabeigušajiem klientiem ($p < 0,001$), un augstākais vidējais riska līmenis saglabājas atskaitīto klientu grupā ($M = 3,42$), kam seko pabeigušie ($M = 3,02$) un neiesaistītie klienti ($M = 2,97$). Kopumā rezultāti norāda, ka klientu grupas būtiski atšķiras gan pirms, gan pēc EM, un augstāks riska līmenis konsekventi raksturīgs atskaitīto klientu grupai.

Vardarbības kopējā riska līmeņa salīdzinājums starp klientu grupām liecina, ka statistiski nozīmīgas atšķirības pastāv pirms EM (*Kruskal–Wallis* $H(2) = 6,955$; $p = 0,031$), bet pēc EM tās vairs netiek konstatētas ($H(2) = 2,399$; $p = 0,301$). Pirms EM post hoc analīze (Dunn tests ar Bonferroni korekciju; skat. 5. pielikuma 4. tab.) parāda, ka statistiski nozīmīga atšķirība pastāv starp atskaitītajiem un pabeigušajiem klientiem ($p = 0,029$), turklāt augstākais vidējais vardarbības riska līmenis novērojams atskaitīto klientu grupā ($M = 3,38$), kam seko neiesaistītie ($M = 3,26$) un pabeigušie klienti ($M = 3,15$). Savukārt pēc EM statistiski nozīmīgas atšķirības starp grupām netiek konstatētas, un, lai gan augstākais vidējais riska līmenis saglabājas atskaitīto klientu grupā ($M = 3,13$), kam seko pabeigušie ($M = 2,89$) un neiesaistītie klienti ($M = 2,83$), šīs atšķirības nav statistiski nozīmīgas. Kopumā rezultāti norāda, ka sākotnējās atšķirības starp klientu grupām vardarbības riska līmenī pēc EM izlīdzinās.

Tālākai analīzei vispārējā un vardarbības kopējā riska līmeņa izmaiņu izvērtēšanai katrā klientu grupā tika izmantots Vilkoksona parakstīto rangū tests, ņemot vērā, ka dati ir ordināli un salīdzinājums tiek veikts starp saistītiem mērījumiem (pirms un pēc EM). Šī pieeja ļauj noteikt, vai katrā grupā ir notikušas statistiski nozīmīgas izmaiņas kopējā riska līmenī *programmas* gaitā.

14. tabula. *Vispārējā un vardarbības riska līmeņa izmaiņas pirms un pēc EM dažādās klientu grupās (Vilkoksona parakstīto rangū tests).*

Grupa	Rādītājs	W	z	p	r	
Kopā	Vispārējais RVN (pirms – pēc)	3794,00	7,027	< 0,001	0,853	↓
	Vardarbības RVN (pirms – pēc)	3346,00	6,353	< 0,001	0,789	↓
Pabeigušie	Vispārējais RVN (pirms – pēc)	1743,00	6,095	< 0,001	0,905	↓
	Vardarbības RVN (pirms – pēc)	1412,50	5,383	< 0,001	0,834	↓
Atskaitītie	Vispārējais RVN (pirms – pēc)	27,00	1,260	0,182	0,500	↓
	Vardarbības RVN (pirms – pēc)	60,00	2,401	0,008	0,818	↓
Neiesaistītie	Vispārējais RVN (pirms – pēc)	232,00	3,425	< 0,001	0,834	↓
	Vardarbības RVN (pirms – pēc)	174,00	2,576	0,006	0,657	↓

Piezīme: W – Vilkoksona parakstīto rangū testa statistikas vērtība; z – standartizētā testa statistikas vērtība; p – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$); r – efekta lielums ($\approx 0,10$ – mazs, $\approx 0,30$ – vidējs, $\geq 0,50$ – liels efekts); ↓ – riska līmeņa samazinājums ņemot vērā vidējo rādītāju (M). Analīzē salīdzināti viena un tā paša klienta riska līmeņi pirms un pēc EM (vai tai ekvivalentā laika punktā).

Vispārējā un vardarbības kopējā riska līmeņa izmaiņu analīze, izmantojot Vilkoksona parakstīto rangū testu, liecina par statistiski nozīmīgu riska līmeņa samazinājumu pēc EM pabeigušo klientu grupā. Vispārējā riska līmeņa gadījumā konstatēts statistiski nozīmīgs samazinājums ($z = 6,095$; $p < 0,001$), kur vidējā vērtība samazinās no $M = 3,29$ pirms EM līdz $M = 3,02$ pēc EM. Līdzīga tendence novērojama arī vardarbības riska līmenī, kur konstatēts statistiski nozīmīgs samazinājums ($z = 5,383$; $p < 0,001$), samazinoties vidējai vērtībai no $M = 3,15$ līdz $M = 2,89$. Efekta lielumi abos gadījumos ir lieli ($r = 0,905$ un $r = 0,834$), kas norāda uz būtiskām izmaiņām vispārējā un vardarbības kopējā riska līmenī *programmas* gaitā.

Atskaitīto klientu grupā Vilkoksona parakstīto rangū tests neliecina par statistiski nozīmīgām izmaiņām vispārējā riska līmenī pirms un pēc EM ($z = 1,260$; $p = 0,182$), lai gan vidējā vērtība nedaudz samazinās no $M = 3,53$ līdz $M = 3,42$. Savukārt vardarbības riska līmeņa gadījumā

konstatēts statistiski nozīmīgs samazinājums ($z = 2,401$; $p = 0,008$), kur vidējā vērtība samazinās no $M = 3,38$ pirms EM līdz $M = 3,13$ pēc EM. Efekta lielums šajā gadījumā ir liels ($r = 0,818$), kas norāda uz būtiskām izmaiņām vardarbības riska līmenī šajā klientu grupā.

Neiesaistīto klientu grupā Vilkoksona parakstīto rangu tests liecina par statistiski nozīmīgu riska līmeņa samazinājumu gan vispārējā, gan vardarbības RVN rādītājos. Vispārējā riska līmeņa gadījumā konstatēts statistiski nozīmīgs samazinājums ($z = 3,425$; $p < 0,001$), kur vidējā vērtība samazinās no $M = 3,46$ pirms EM līdz $M = 2,97$ pēc EM. Līdzīga tendence novērojama arī vardarbības riska līmenī, kur konstatēts statistiski nozīmīgs samazinājums ($z = 2,576$; $p = 0,006$), samazinoties vidējai vērtībai no $M = 3,26$ līdz $M = 2,83$. Efekta lielumi abos gadījumos ir lieli ($r = 0,834$ un $r = 0,657$), kas norāda uz būtiskām izmaiņām riska līmenī arī neiesaistīto klientu grupā.

Tālāk analīze tika paplašināta, izvērtējot vispārējā un vardarbības dinamiskā riska līmeņa rādītājus, jo tie atspoguļo maināmos (dinamiskos) riska faktorus, kurus tieši iespējams ietekmēt probācijas programmas ietvaros. Attiecīgi tika veikta gan aprakstošā analīze, gan starpgrupu salīdzinājumi (Kruskal–Wallis tests), gan izmaiņu analīze katrā klientu grupā pirms un pēc EM (Vilkoksona parakstīto rangu tests), lai vispusīgi izvērtētu iespējamās izmaiņas dinamiskajos riska faktoros.

15. tabula. *Vispārējā un vardarbības dinamiskā riska līmeņa aprakstošā statistika pirms un pēc EM.*

	<i>Vispārējais RVN</i>				<i>Vardarbības RVN</i>			
	<i>Kopā</i>	<i>Pabeigušie</i>	<i>Atskaitītie</i>	<i>Neiesaistītie</i>	<i>Kopā</i>	<i>Pabeigušie</i>	<i>Atskaitītie</i>	<i>Neiesaistītie</i>
<i>...pirms EM (vai tai ekvivalentā laika punkta)</i>								
<i>n</i>	605	289	128	188	545	257	115	173
<i>Trūkst.</i>	23	19	4	0	83	51	17	15
<i>Me</i>	2	3	3	3	3	3	3	3
<i>M</i>	3,07	2,99	3,12	3,15	3,38	3,3	3,48	3,43
<i>SD</i>	0,802	0,823	0,866	0,711	0,871	0,849	0,882	0,891
<i>Min</i>	1	1	1	2	1	1	1	2
<i>Max</i>	5	5	5	5	5	5	5	5
<i>...pēc EM (vai tai ekvivalentā laika punkta)</i>								
<i>n</i>	323	204	60	59	297	189	56	52
<i>Trūkst.</i>	305	104	72	129	331	119	76	136
<i>Me</i>	3	3	3	3	3	3	3	3
<i>M</i>	2,573	2,51	2,88	2,49	2,91	2,87	3,13	2,81
<i>SD</i>	0,941	0,902	0,922	1,040	1,014	0,976	1,028	1,121
<i>Min</i>	1	1	1	1	1	1	1	1
<i>Max</i>	5	5	5	5	5	5	5	5

Piezīme: *n* – gadījumu skaits konkrētajā analīzē vai grupā (*Valid*); *Trūkst.* – trūkstošie dati (*Missing*); *M* – vidējais (*Mean*); *SD* – standartnovirze (*Std. Deviation*); *Min* – minimums; *Max* – maksimums.

Vispārējā un vardarbības dinamiskā riska līmeņa aprakstošā statistika liecina, ka pirms EM visās klientu grupās dominē vidējs riska līmenis ($Me = 3$). Vidējās vērtības norāda, ka pirms EM augstākais vispārējā dinamiskā riska līmenis novērojams neiesaistīto klientu grupā ($M = 3,15$), kam seko atskaitītie ($M = 3,12$) un pabeigušie klienti ($M = 2,99$). Savukārt vardarbības dinamiskā riska līmenis pirms EM ir augstāks atskaitīto ($M = 3,48$) un neiesaistīto klientu grupās ($M = 3,43$), salīdzinot ar pabeigušajiem klientiem ($M = 3,30$).

Pēc EM visās klientu grupās saglabājas vidējs riska līmenis ($Me = 3$), tomēr vidējās vērtības liecina par riska samazināšanās tendenci. Vispārējā dinamiskā riska līmenis samazinās visās grupās, izteiktāk neiesaistīto klientu grupā (no $M = 3,15$ līdz $M = 2,49$), kā arī pabeigušo klientu grupā (no $M = 2,99$ līdz $M = 2,51$) un atskaitīto klientu grupā (no $M = 3,12$ līdz $M = 2,88$). Līdzīga tendence novērojama arī vardarbības dinamiskā riska līmenī, kur samazinājums konstatējams visās

grupās, īpaši neiesaistīto klientu grupā (no $M = 3,43$ līdz $M = 2,81$) un pabeigušo klientu grupā (no $M = 3,30$ līdz $M = 2,87$), kamēr atskaitīto klientu grupā samazinājums ir mazāk izteikts (no $M = 3,48$ līdz $M = 3,13$). Kopumā aprakstošie rādītāji norāda uz dinamiskā riska līmeņa samazināšanās tendenci visās klientu grupās gan vispārējā, gan vardarbības RVN, lai gan mediānas vērtības saglabājas nemainīgas.

Papildus aprakstošajai analīzei tika pārbaudīts, vai klientu grupas atšķīrās vispārējā un vardarbības dinamiskā riska līmenī pirms un pēc EM (skat. 5. pielikuma 6. un 7. tab.). Vispārējā un vardarbības dinamiskā riska līmeņa salīdzinājums starp klientu grupām liecina, ka pirms EM statistiski nozīmīgas atšķirības netiek konstatētas ne vispārējā dinamiskā riska līmenī (*Kruskal–Wallis* $H(2) = 5,696$; $p = 0,058$), ne vardarbības dinamiskā riska līmenī ($H(2) = 3,846$; $p = 0,146$), lai gan novērojama tendence uz augstāku riska līmeni neiesaistīto un atskaitīto klientu grupās salīdzinājumā ar pabeigušajiem. Savukārt pēc EM statistiski nozīmīgas atšķirības konstatētas vispārējā dinamiskā riska līmenī ($H(2) = 8,518$; $p = 0,014$). Post hoc analīze (Dunn tests ar Bonferroni korekciju) parāda, ka atskaitīto klientu grupā riska līmenis ir statistiski nozīmīgi augstāks salīdzinājumā gan ar neiesaistītajiem ($p = 0,041$), gan ar pabeigušajiem klientiem ($p = 0,018$). Vardarbības dinamiskā riska līmeņa gadījumā arī pēc EM statistiski nozīmīgas atšķirības starp klientu grupām netiek konstatētas ($H(2) = 3,432$; $p = 0,180$). Kopumā rezultāti liecina, ka klientu grupas būtiski neatšķiras dinamiskā riska līmenī pirms EM, savukārt pēc EM atšķirības parādās vispārējā dinamiskā riska līmenī, bet ne vardarbības dinamiskā riska līmenī.

Tālākai analīzei vispārējā un vardarbības dinamiskā riska līmeņa izmaiņu izvērtēšanai katrā klientu grupā tika izmantots Vilksoksona parakstīto rangū tests, ņemot vērā, ka dati ir ordināli un salīdzinājums tiek veikts starp saistītiem mērījumiem (pirms un pēc EM). Šī pieeja ļauj noteikt, vai katrā grupā ir notikušas statistiski nozīmīgas izmaiņas dinamiskā riska līmenī *programmas* gaitā.

16. tabula. *Vispārējā un vardarbības dinamiskā riska līmeņa izmaiņas pirms un pēc EM dažādās klientu grupās (Vilksoksona parakstīto rangū tests).*

Grupa	Rādītājs	W	z	p	r	
Kopā	Vispārējais RVN (pirms – pēc)	10023,00	8,181	< 0,001	0,770	↓
	Vardarbības RVN (pirms – pēc)	6873,00	7,233	< 0,001	0,746	↓
Pabeigušie	Vispārējais RVN (pirms – pēc)	4266,00	7,082	< 0,001	0,832	↓
	Vardarbības RVN (pirms – pēc)	2998,50	6,300	< 0,001	0,806	↓
Atskaitītie	Vispārējais RVN (pirms – pēc)	117,00	1,372	0,133	0,368	↓
	Vardarbības RVN (pirms – pēc)	131,00	1,982	0,035	0,532	↓
Neiesaistītie	Vispārējais RVN (pirms – pēc)	591,00	4,053	< 0,001	0,775	↓
	Vardarbības RVN (pirms – pēc)	297,00	3,086	0,001	0,692	↓

Piezīme: W – Vilksoksona parakstīto rangū testa statistikas vērtība; z – standartizētā testa statistikas vērtība; p – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$); r – efekta lielums ($\approx 0,10$ – mazs, $\approx 0,30$ – vidējs, $\geq 0,50$ – liels efekts); ↓ – riska līmeņa samazinājums ņemot vērā vidējo rādītāju (M). Analīzē salīdzināti viena un tā paša klienta riska līmeņi pirms un pēc EM (vai tai ekvivalentā laika punktā).

Vispārējā un vardarbības dinamiskā riska līmeņa izmaiņu analīze, izmantojot Vilksoksona parakstīto rangū testu, liecina par statistiski nozīmīgu riska līmeņa samazinājumu pabeigušo klientu grupā gan vispārējā ($z = 7,082$; $p < 0,001$; $r = 0,832$), gan vardarbības RVN ($z = 6,300$; $p < 0,001$; $r = 0,806$) rādītājos, ar lieliem efekta lielumiem. Atskaitīto klientu grupā statistiski nozīmīgas izmaiņas vispārējā dinamiskā riska līmenī netiek konstatētas ($z = 1,372$; $p = 0,133$), savukārt vardarbības dinamiskā riska līmenī novērojams neliels, bet statistiski nozīmīgs samazinājums ($z = 1,982$; $p = 0,035$; $r = 0,532$). Neiesaistīto klientu grupā konstatēts statistiski nozīmīgs dinamiskā riska līmeņa samazinājums gan vispārējā ($z = 4,053$; $p < 0,001$; $r = 0,775$), gan vardarbības RVN ($z = 3,086$; $p = 0,001$; $r = 0,692$) rādītājos, ar vidēji lieliem līdz lieliem efekta lielumiem. Kopumā rezultāti liecina, ka dinamiskā riska līmenis samazinās visās klientu grupās,

tomēr visizteiktākās un konsekventākās izmaiņas novērojamas pabeigušo klientu grupā, kamēr atskaitīto klientu grupā izmaiņas ir ierobežotas.

Lai detalizētāk izvērtētu dinamiskā riska faktoru izmaiņas EM īstenošanas kontekstā, nākamajā solī tika analizētas atsevišķu dinamisko riska faktoru pirms–pēc izmaiņas. Analīze veikta klientiem ar pieejamiem atbilstošajiem dinamiskā riska faktoru novērtējumiem pirms un pēc EM (vai tai ekvivalentā laika punkta). Ņemot vērā dinamisko riska faktoru skaitu un analīzes apjomu, 17. tabulā apkopotas tikai statistiski nozīmīgas dinamisko riska faktoru izmaiņas vispārējā un vardarbības RVN. Savukārt detalizēts dinamisko riska faktoru sadalījums, vidējo vērtību izmaiņas pirms un pēc EM, kā arī pilni pirms–pēc salīdzinājumu rezultāti katram dinamiskajam riska faktoram sniegti 5. pielikuma 8.–17. tabulā.

17. tabula. Statistiski nozīmīgas dinamisko riska faktoru izmaiņas pirms un pēc EM klientu grupās (Vilkoksona parakstīto rangū tests).

Dinamiskie riska faktori	Pabeigušie			Atskaitītie			Neiesaistītie		
	<i>p</i>	<i>r</i>		<i>p</i>	<i>r</i>		<i>p</i>	<i>r</i>	
<i>Vispārējais RVN</i>									
Nozīmīgas sociālās ietekmes	0,003	0,435	↓						
Stāvoklis ģimenē	<0,001	0,667	↓				0,039	0,636	↓
Dzīves vieta, sociālā vide	<0,001	0,668	↓						
Brīvais laiks un atpūta	<0,001	0,607	↓				0,001	0,714	↓
Atkarības problēmas	<0,001	0,782	↓	0,003	0,750	↓	< 0,001	0,800	↓
Zināšanas un prasmes	<0,001	0,648	↓				0,039	0,636	↓
Nodarbinātība	0,011	0,358	↓						
Finanšu vadība	<0,001	0,604	↓				0,024	0,667	↓
Impulsivitāte	<0,001	0,852	↓				< 0,001	0,800	↓
Problēmu risināšanas prasmes	<0,001	0,791	↓				0,002	0,700	↓
Antisociālas attieksmes	<0,001	0,587	↓				0,020	0,556	↓
Sadarbība ar uzraudzību	0,046	0,276	↓						
<i>Vardarbības RVN</i>									
Nozīmīgas sociālās ietekmes	0,035	0,333	↓						
Stāvoklis ģimenē	< 0,001	0,640	↓				0,039	0,636	↓
Atkarības problēmas	< 0,001	0,714	↓	0,005	0,733	↓	0,001	0,789	↓
Impulsivitāte	< 0,001	0,868	↓				0,002	0,778	↓
Problēmu risināšanas prasmes	< 0,001	0,792	↓				0,003	0,684	↓
Antisociālas attieksmes	< 0,001	0,607	↓	0,004	0,833	↓	0,022	0,600	↓
Sadarbība ar uzraudzību				< 0,001	-0,818	↑			
Citu izmantošana un neiejūtība	< 0,001	0,700	↓				0,002	0,857	↓
Naidīgums	< 0,001	0,715	↓						

Piezīme: *W* – Vilkoksona parakstīto rangū testa statistikas vērtība; *z* – standartizētā testa statistikas vērtība; *p* – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$); *r* – efekta lielums ($\approx 0,10$ – mazs, $\approx 0,30$ – vidējs, $\geq 0,50$ – liels efekts); ↓ – riska līmeņa samazinājums; ↑ – riska līmeņa palielinājums. Analīzē salīdzināti viena un tā paša klienta vispārējā un vardarbības dinamiskā riska faktori pirms un pēc EM (vai tai ekvivalentā laika punktā).

Dinamisko riska faktoru izmaiņu analīze, izmantojot Vilkoksona parakstīto rangū testu, liecina, ka pabeigušo klientu grupā novērojams statistiski nozīmīgs samazinājums visos vispārējā dinamiskā riska faktoros ($p < 0,05$), ar pārsvarā vidējiem līdz lieliem efekta lielumiem. Atskaitīto klientu grupā statistiski nozīmīgas izmaiņas vispārējā dinamiskā riska faktoros ir ierobežotas – konstatēts samazinājums atkarības problēmās ($p = 0,003$; $r = 0,750$), ar lielu efekta lielumu, savukārt pārējos faktoros statistiski nozīmīgas izmaiņas netiek konstatētas. Neiesaistīto klientu

grupā konstatēts statistiski nozīmīgs samazinājums vairākos vispārējā dinamiskā riska faktoros, tostarp stāvoklī ģimenē, brīvajā laikā, atkarības problēmās, zināšanās un prasmēs, finanšu vadībā, impulsivitātē, problēmu risināšanas prasmēs un antisociālajās attieksmēs ($p < 0,05$), ar vidējiem līdz lieliem efekta lielumiem.

Analizējot vardarbības dinamiskā riska faktoros, pabeigušo klientu grupā konstatēts statistiski nozīmīgs samazinājums visos analizētajos faktoros ($p < 0,05$), ar pārsvarā vidējiem līdz lieliem efekta lielumiem. Atskaitīto klientu grupā statistiski nozīmīgi samazinājumi novērojami atkarības problēmās ($p = 0,005$; $r = 0,733$) un antisociālajās attieksmēs ($p = 0,004$; $r = 0,833$), savukārt dinamiskajā riska faktorā “sadarbība ar uzraudzību” konstatēts statistiski nozīmīgs pieaugums ($p < 0,001$; $r = -0,818$), kas norāda uz nelabvēlīgu izmaiņu virzienu. Neiesaistīto klientu grupā konstatēts statistiski nozīmīgs samazinājums vairākos vardarbības dinamiskā riska faktoros, tostarp stāvoklī ģimenē, atkarības problēmās, impulsivitātē, problēmu risināšanas prasmēs, antisociālajās attieksmēs un citu izmantošanā ($p < 0,05$), ar lieliem efekta lielumiem.

Kopumā rezultāti liecina, ka viziteiktākās un konsekvētākās pozitīvās izmaiņas dinamiskajos riska faktoros novērojamas pabeigušo un neiesaistīto klientu grupā, kamēr atskaitīto klientu grupā izmaiņas ir ierobežotas un mazāk konsekventas.

3.4. Recidīva rādītāji dažādos novērošanas periodos

Lai izvērtētu EM ietekmi uz klientu turpmāko NN veikšanu, tika analizēti recidīva rādītāji dažādos novērošanas periodos pēc EM uzsākšanas un pabeigšanas (vai tai ekvivalentā laika punktā). Recidīvs pētījumā definēts kā jauns NN, par kuru stājies spēkā notiesājošs nolēmums, un recidīva biežums tika analizēts kā dihotoms rādītājs (ir/nav recidīvs).

Lai sniegtu vispārīgu priekšstatu par recidīva biežumu dažādos novērošanas periodos, 18. tabulā attēlots klientu ar recidīvu īpatsvars (%) EM klientu grupās. Analīzē katram novērošanas periodam tika iekļauti tikai tie gadījumi, kuriem bija pieejams pilns novērošanas periods, savukārt trūkstošie dati atspoguļoti 6. pielikuma 1. tabulā (izslēgšanas kritēriji un tolerances sliekšņi detalizēti aprakstīti metodoloģijas sadaļā).

18. tabula. Recidīva biežums (%) dažādos novērošanas periodos EM dažādās klientu grupās.

	120 dienas no EM uzsākšanas	30 dienas pēc EM	180 dienas pēc EM	365 dienas pēc EM	731 diena pēc EM	1096 dienas pēc EM
Kopā	10	2,6	14	22,2	37,1	43,5
Pabeigušie	7,3	1,7	9,6	14,9	30,6	39,1
Atskaitītie	14,1	2,3	23,8	38	53,9	57,7
Neiesaistītie	12,5	5	15,6	25,3	37,8	43,8

Piezīme: Tabulā attēlots recidīva biežums (% klientu ar recidīvu) attiecīgajos novērošanas periodos. Recidīvs definēts kā jauns NN, par kuru stājies spēkā notiesājošs nolēmums Soda reģistra datos. Analīzē katram laika periodam iekļauti tikai tie gadījumi, kuros bija nodrošināts pilns novērošanas periods.

Recidīva biežuma analīze liecina, ka visās klientu grupās recidīva īpatsvars palielinās, pieaugot novērošanas periodam. Pabeigušo klientu grupā recidīva rādītāji visos analizētajos periodos ir zemākie, pieaugot no 7,3% 120 dienas pēc EM uzsākšanas līdz 39,1% 1096 dienas pēc EM pabeigšanas. Atskaitīto klientu grupā recidīva īpatsvars ir augstāks visos novērošanas periodos, sākot no 14,1% 120 dienu periodā un sasniedzot 57,1% 1096 dienas pēc EM pabeigšanas. Neiesaistīto klientu grupā recidīva rādītāji ieņem starppozīciju starp abām pārējām grupām, pieaugot no 12,5% līdz 43,8% attiecīgajos novērošanas periodos. Kopumā rezultāti liecina, ka pabeigušo klientu grupā recidīva biežums ir zemāks visos analizētajos laika periodos, savukārt atskaitīto klientu grupā – augstāks, bet neiesaistīto klientu grupā tas saglabājas vidējā līmenī.

Lai izvērtētu, vai recidīva biežums atšķiras starp klientu grupām dažādos novērošanas periodos, tika veikta Pīrsona hī-kvadrāta (χ^2) analīze. Analīzē netika iekļauts 30 dienu periods pēc EM pabeigšanas, jo zemais gadījumu skaits neatbilda testa pieņēmumiem (vairākās šūnās sagaidāmās frekvences bija mazākas par 5).

19. tabula. Recidīva biežuma atšķirības starp EM klientu grupām dažādos novērošanas periodos (χ^2 analīze).

Recidīva laika periods	Pabeigušie, %	Atskaitītie, %	Neiesaistītie, %	Statistiskās analīzes rezultāti
120 dienas no EM uzsākšanas	7,3	14,1	12,5	$\chi^2(2) = 5,593, p = 0,061$ Cramer's $V = 0,101$
180 dienas pēc EM	9,6	23,8	15,6	$\chi^2(2) = 12,976, p = \mathbf{0,002}$ Cramer's $V = 0,164$
365 dienas pēc EM	14,9	38	25,3	$\chi^2(2) = 21,249, p < \mathbf{0,001}$ Cramer's $V = 0,223$
731 diena pēc EM	30,6	53,9	37,8	$\chi^2(2) = 13,013, p = \mathbf{0,001}$ Cramer's $V = 0,189$
1096 dienas pēc EM	39,1	57,7	43,8	$\chi^2(2) = 5,623, p = 0,060$ Cramer's $V = 0,138$

Piezīme: Tabulā norādīti recidīva biežumu procenti klientu grupu ietvaros (%). χ^2 – Pīrsona hī-kvadrāta statistikas vērtība; p – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$); Cramer's V – efekta lielums ($\approx 0,10$ – mazs, $\approx 0,30$ – vidējs, $\geq 0,50$ – liels efekts).

Rezultāti liecina, ka statistiski nozīmīgas atšķirības recidīva biežumā starp klientu grupām novērojamas 180 dienas ($\chi^2(2) = 12,976; p = 0,002$), 365 dienas ($\chi^2(2) = 21,249; p < 0,001$) un 731 dienu periodā pēc EM ($\chi^2(2) = 13,013; p = 0,001$). Efekta lielumi visos periodos ir mazi līdz vidēji (Cramer's $V = 0,101$ – $0,223$). Kopumā rezultāti norāda, ka būtiskākās atšķirības starp klientu grupām recidīva biežumā izpaužas vidēja termiņa periodos pēc EM.

Lai saprastu, kuras tieši klientu grupas veido konstatētās statistiski nozīmīgās atšķirības recidīva biežumā, papildus tika analizēti koriģētie standartizētie atlikumi katrā novērošanas periodā (skat. 6. pielikuma 4.-6. tab.). Rezultāti visos analizētajos periodos (180, 365 un 731 dienas pēc EM) uzrāda vienotu tendenci – statistiski nozīmīgas atšķirības galvenokārt veidojas starp atskaitīto un pabeigušo klientu grupām. Atskaitīto klientu grupā recidīva gadījumu skaits ir statistiski nozīmīgi lielāks nekā sagaidīts, savukārt pabeigušo klientu grupā – statistiski nozīmīgi mazāks nekā sagaidīts. Tikmēr neiesaistīto klientu grupā novērotās atšķirības nav statistiski nozīmīgas, un tās būtiski neveicina kopējo χ^2 testa rezultātu.

Kaplana–Meiera izdzīvošanas analīzē tika salīdzinātas trīs visas trīs pētījuma grupas, vērtējot laiku līdz recidīvam pēc EM programmas pabeigšanas 180, 365 un 731 dienu periodos (skat. 6. pielikuma 7.-9. tab., 1.-3. att.). Visos trīs novērošanas periodos izdzīvošanas līknes starp grupām statistiski nozīmīgi atšķirās (log-rank: $\chi^2(2) = 12,425 - 21,639; p < 0,005$), norādot uz atšķirīgu recidīva iestāšanās dinamiku grupās.

180 dienu periodā ierobežotais vidējais recidīvbrivais laiks (RMST) bija visaugstākais pabeigušajiem ($N = 271$; recidīvs = 26; $RMST = 169,450$; $SE = 2,297$), salīdzinot ar neiesaistītajiem ($N = 109$; recidīvs = 17; $RMST = 162,440$; $SE = 4,690$) un atskaitītajiem ($N = 105$; recidīvs = 25; $RMST = 158,971$; $SE = 4,473$).

365 dienu periodā RMST pabeigušajiem bija 331,257 dienas ($N = 241$; recidīvs = 36; $SE = 5,985$), neiesaistītajiem – 305,705 dienas ($N = 95$; recidīvs = 24; $SE = 12,197$), bet atskaitītajiem – 279,283 dienas ($N = 92$; recidīvs = 35; $SE = 12,986$).

731 dienas periodā RMST pabeigušajiem bija 610,019 dienas ($N = 206$; recidīvs = 63; $SE = 15,627$), neiesaistītajiem – 539,659 dienas ($N = 82$; recidīvs = 31; $SE = 30,222$), bet atskaitītajiem – 466,645 dienas ($N = 76$; recidīvs = 41; $SE = 33,335$). Šajā periodā mediānais

recidīvbrivais laiks tika sasniegts atskaitītajiem (mediāna = 668,000 dienas; 95% TI: apakšējā robeža = 333,000; augšējā robeža netika uzrādīta/nebija aprēķināma), savukārt pārējām grupām mediāna netika sasniegta.

Kopumā Kaplana–Meiera analīze parādīja, ka visos trīs novērošanas periodos recidīvbrivē perioda ilgums statistiski nozīmīgi atšķīrās starp pētījuma grupām, un RMST rādītāji konsekventi bija augstāki pabeigušajiem, bet zemāki atskaitītajiem, neiesaistītajiem ieņemot starpposma pozīciju.

Dienu skaita līdz vardarbīgam recidīvam tika papildus analizēti aprakstošā līmenī (skat. 6. pielikuma 3. tab.), tomēr nelielā gadījumu skaita dēļ iegūtie rezultāti nav uzskatāmi par pietiekami reprezentatīviem, lai veiktu padziļinātu analīzi, tādēļ šī pētījuma ietvaros tie netiek detalizēti interpretēti.

Lai izvērtētu, vai recidīva atšķirības starp EM klientu grupām saglabājas arī pēc individuālo faktoru kontroles dažādos novērošanas periodos, tika veiktas binārās loģistiskās regresijas analīzes, kurās recidīvs tika izmantots kā atkarīgais mainīgais 180, 365 un 731 dienu periodā pēc EM pabeigšanas. Tika pārbaudīti divi modeļi: 1. modelī kā neatkarīgie mainīgie tika iekļauti EM klientu grupa, vecums un sākotnējais vispārējais riska līmenis (skat. 6. pielikuma 10.-12. tab.); un 2. modelī kā neatkarīgie mainīgie tika iekļauti EM klientu grupa, vecums un sākotnējais vardarbības riska līmenis (skat. 6. pielikuma 13.-15. tab.) Riska faktoru analīze tika veikta atsevišķi, izmantojot vispārējo RVN un vardarbības RVN, ņemot vērā, ka katram klientam tikai viens no šiem instrumentiem tiek noteikts kā primārais. Par references kategoriju izmantoti pabeigušie klienti.

1. modelis.

Visos trīs periodos pilnais modelis statistiski nozīmīgi uzlaboja datu pielāgojumu salīdzinājumā ar nulles modeli: 180 dienās $\Delta\chi^2 = 42,040$, $p < 0,001$; 365 dienās $\Delta\chi^2 = 56,902$, $p < 0,001$; 731 dienās $\Delta\chi^2 = 37,247$, $p < 0,001$.

Visos analizētajos periodos statistiski nozīmīgs un stabils recidīva prognozētājs bija sākotnējais vispārējais riska līmenis: palielinoties riska līmenim, pieauga recidīva izredzes (180 dienās $OR = 2,657$, $p < 0,001$; 365 dienās $OR = 2,820$, $p < 0,001$; 731 dienās $OR = 2,205$, $p < 0,001$). Tāpat visos trīs periodos, salīdzinājumā ar programmu pabeigušajiem, klientiem, kuri tika atskaitīti no programmas, bija statistiski nozīmīgi augstākas recidīva izredzes (180 dienās $OR = 2,818$, $p = 0,002$; 365 dienās $OR = 3,743$, $p < 0,001$; 731 dienās $OR = 2,641$, $p = 0,001$).

Neiesaistīto klientu grupai, salīdzinot ar programmu pabeigušajiem, statistiski nozīmīgi augstākas vispārēja recidīva izredzes tika konstatētas 365 un 731 dienu periodā (attiecīgi $OR = 2,073$, $p = 0,025$ un $OR = 1,290$, $p = 0,037$), savukārt 180 dienu periodā šī atšķirība nerasniedza statistisko nozīmīgumu ($p = 0,134$). Vecuma ietekme nevienā no analizētajiem periodiem nebija statistiski nozīmīga (180 dienās $p = 0,068$; 365 dienās $p = 0,174$; 731 dienās $p = 0,185$).

2. modelis.

Visos trīs periodos pilnais modelis statistiski nozīmīgi uzlaboja atbilstību datiem, salīdzinot ar nulles modeli: 180 dienās $\Delta\chi^2 = 38,752$, $p < 0,001$; 365 dienās $\Delta\chi^2 = 50,452$, $p < 0,001$; 731 dienās $\Delta\chi^2 = 30,094$, $p < 0,001$.

Visos novērošanas periodos statistiski nozīmīgs recidīva prognozētājs bija sākotnējais vardarbības riska līmenis: palielinoties RVN rādītājam, pieauga recidīva izredzes (180 dienās $OR = 2,071$, $p < 0,001$; 365 dienās $OR = 2,342$, $p < 0,001$; 731 dienās $OR = 1,934$, $p < 0,001$). Tāpat visos periodos, salīdzinājumā ar programmu pabeigušajiem, klientiem, kuri tika atskaitīti no programmas, recidīva izredzes bija augstākas (180 dienās $OR = 3,310$, $p < 0,001$; 365 dienās $OR = 3,622$, $p < 0,001$; 731 dienās $OR = 2,125$, $p = 0,018$). Neiesaistīto klientu grupai, salīdzinot ar pabeigušajiem, statistiski nozīmīgi augstākas izredzes tika konstatētas tikai 365 dienu periodā ($OR = 2,047$, $p = 0,040$), savukārt 180 un 731 dienu periodā šī atšķirība nebija statistiski nozīmīga

(attiecīgi $p = 0,122$ un $p = 0,308$). Vecumam ietekme nevienā no periodiem nerasniedza statistiskās nozīmības līmeni (180 dienās $p = 0,068$; 365 dienās $p = 0,163$; 731 dienās $p = 0,166$).

Kopumā binārās loģistiskās regresijas analīzes parādīja, ka recidīva atšķirības starp EM klientu grupām saglabājas arī pēc individuālo riska faktoru kontroles visos analizētajos novērošanas periodos. Neatkarīgi no tā, vai modelī tika iekļauts sākotnējais vispārējais vai vardarbības riska līmenis, pilnie modeļi visos periodos statistiski nozīmīgi uzlaboja datu pielāgojumu salīdzinājumā ar nulles modeli.

Abos modeļos konsistenti tika konstatēts, ka augstāks sākotnējais riska līmenis ir būtisks recidīva prognozētājs, kas saistīts ar lielākām recidīva izredzēm visos novērošanas periodos. Tāpat stabila un statistiski nozīmīga saistība tika novērota EM nepabeigšanas gadījumā – atskaitītajiem klientiem recidīva izredzes visos periodos bija augstākas nekā programmu pabeigušajiem, neatkarīgi no kontrolētā riska veida.

Neiesaistīto klientu grupai recidīva izredzes kopumā bija augstākas nekā pabeigušajiem, tomēr šī saistība bija mazāk stabila un atkarīga gan no novērošanas perioda, gan pielietotā riska novērtējuma instrumenta. Vecums nevienā no analizētajiem modeļiem nerasniedza statistiskās nozīmības līmeni un nebija patstāvīgs recidīva prognozētājs pēc citu faktoru kontroles.

Šie rezultāti norāda, ka EM programmas pabeigšana ir būtiski saistīta ar zemākām recidīva izredzēm dažādos novērošanas periodos, un ka šī saistība saglabājas arī pēc individuālo riska faktoru kontroles.

4. Diskusija

Pētījuma izlases raksturojums liecina, ka analizētās klientu grupas ir savstarpēji salīdzināmas pēc galvenajiem sociāldemogrāfiskajiem rādītājiem. Izlasē dominē vīrieši, līdz ar to rezultāti galvenokārt attiecināmi uz vīriešu klientu grupu. Vecuma sadalījums pabeigūšo, atskaitīto un neiesaistīto klientu grupās ir līdzīgs. NN struktūra kopumā atbilst EM mērķgrupai, jo biežāk sastopamās NN grupas ir nodarījumi pret personas veselību (125.–142. pants), pret īpašumu (175.–189. pants), pret vispārējo drošību un sabiedrisko kārtību (224.–256. pants), kā arī nonāvēšana (116.–124. pants), kas bieži saistīti ar impulsivitāti un emociju regulācijas grūtībām.

4.1. Atšķirības starp EM klientiem programmas norises un līdzdalības rādītājos

EM norises analīze liecina, ka klientu demogrāfiskie rādītāji – dzimums un vecums – nav būtiski saistīti ar programmas pabeigšanu, kas norāda, ka dalības iznākumu, visticamāk, ietekmē citi faktori. Arī NN grupas veids kopumā nav saistīts ar EM pabeigšanu, izņemot nonāvēšanas gadījumus, kur pabeigšanas īpatsvars bija augstāks, tomēr šīs atšķirības praktiskā nozīme ir ierobežota.

Vienlaikus rezultāti liecina, ka atskaitītajiem klientiem pirms EM uzsākšanas bija nedaudz augstāks vispārējais un vardarbības riska līmenis, kas saskan ar RNR modeli, kur augstāks risks ir saistīts ar lielāku intervenču nepieciešamību, bet vienlaikus arī ar lielākiem izaicinājumiem noturēties tajās (*Bonta & Andrews, 2017*). Tomēr dinamisko riska faktoru ziņā grupas sākotnēji būtiski neatšķīrās, kas norāda, ka EM dalībnieki kopumā bija salīdzināmi attiecībā uz maināmajiem riska faktoriem.

Nozīmīga loma EM iznākumā konstatēta ar programmas organizatoriskajiem aspektiem. Ilgāks gaidīšanas laiks līdz EM uzsākšanai ir saistīts ar zemāku programmas pabeigšanas varbūtību, kas var liecināt par motivācijas samazināšanos vai dzīves situācijas izmaiņām gaidīšanas periodā. Papildus jāņem vērā, ka ilgstošā gaidīšana var palielināt varbūtību, ka klienta probācijas uzraudzības termiņš noslēdzas vēl pirms programmas uzsākšanas vai tās laikā, kas, lai arī retāk, arī tika identificēts kā viens no atskaitīšanas iemesliem. Tāpat būtiska nozīme ir klienta iepazīstināšanai ar EM grafiku pirms tās uzsākšanas, kas būtiski palielina pabeigšanas iespējamību. Tas saskan ar uzvedības maiņas teorijām, kas uzsver sagatavošanās un motivācijas nozīmi pārmaiņu procesā (*e Silva et al., 2025; McDonagh et al., 2025; Prochaska, 2020*), norādot, ka klientu informēšana un iesaistes strukturēšana pirms programmas uzsākšanas ir būtisks priekšnoteikums veiksmīgai līdzdalībai.

Savukārt EM īstenošanas ilgums un īstenošanas valoda nav saistīti ar pabeigšanas iznākumu, kas liecina, ka šie faktori būtiski neietekmē klientu spēju pabeigt programmu.

EM apmeklējuma un atskaitīšanas analīze skaidri parāda, ka regulāra nodarbību apmeklēšana ir būtisks faktors programmas pabeigšanā. Pabeigūšo klientu grupā dominē pilnīga vai gandrīz pilnīga nodarbību apmeklēšana, savukārt atskaitīto klientu grupā biežāk novērojami atkārtoti kavējumi. Vienlaikus jāatzīmē, ka konstatētie dati ne vienmēr pilnībā atbilst Dienesta noteiktajai kārtībai, kas paredz klienta atskaitīšanu, ja netiek apmeklēta pirmā nodarbība vai kavētas vairāk nekā divas nodarbības. Analīzē novērojami gadījumi, kuros klienti programmu pabeiguši, neskatoties uz lielāku kavējumu skaitu, kā arī gadījumi, kuros atskaitītajiem klientiem fiksēts salīdzinoši liels neapmeklēto nodarbību skaits. Tas var liecināt par atšķirīgu noteikumu piemērošanas praksi vai datu ievades īpatnībām.

Atskaitīšanas laika analīze liecina, ka būtiska daļa klientu no EM tiek izslēgti salīdzinoši agrīnā posmā, kas ir loģiski skaidrojams ar Dienesta iekšējiem noteikumiem, kas paredz klienta atskaitīšanu, ja netiek apmeklēta pirmā nodarbība. Līdz ar to biežāka atskaitīšana pirmajās nodarbībās ir tieši saistīta ar šo nosacījumu, ko papildus apstiprina arī dominējošais atskaitīšanas

iemesls – nodarbību neapmeklēšana. Vienlaikus tas var būt saistīts arī ar augstāku sākotnējo riska līmeni, nepietiekamu informētību par programmas norisi vai individuāliem uzvedības un motivācijas faktoriem.

Fakts, ka atskaitīšana notiek visā programmas gaitā, norāda, ka dalības noturēšana var būt izaicinājums arī vēlākos posmos. Tas uzsver motivācijas nozīmi ne tikai pirms programmas uzsākšanas, bet arī tās īstenošanas laikā, kā būtisku faktoru klientu līdzdalības uzturēšanā un veiksmīgā EM pabeigšanā.

Programmas vadītāju regulāro novērtējumu analīze kopumā liecina, ka EM dalībnieku uzvedības rādītāji programmas laikā tiek vērtēti pozitīvi, un lielākajā daļā aspektu netiek konstatētas būtiskas grūtības. Tas var norādīt gan uz relatīvi labu klientu funkcionēšanu EM kontekstā, gan uz iespējamu vērtējumu vispārīgumu, īpaši ņemot vērā augsto pozitīvo novērtējumu īpatsvaru abās grupās – EM pabeigušie un atskaitītie. Vienlaikus atšķirības starp pabeigušajiem un atskaitītajiem klientiem visizteiktāk parādās tieši dalības rādītājos, īpaši attiecībā uz ierašanos uz nodarbībām, kas vēlreiz apstiprina līdzdalības nozīmi programmas iznākumā. Papildus jāatzīmē, ka psiholoģisko problēmu jomas rādītājā sākotnēji novērojams samazinājums, kam seko pieaugums EM gaitā. Tas var liecināt, ka klienti ar laiku sāk labāk apzināties savas grūtības, tās atpazīt un par tām runāt, līdz ar to arī programmas vadītājam kļūst pieejamāka pilnīgāka informācija.

Starpnovērtējumu rezultāti sniedz detalizētāku ieskatu šajās izmaiņās. Lai gan vairākos rādītājos būtiskas izmaiņas netiek konstatētas (piemēram, grupas noteikumu ievērošana, attiecību veidošana ar citiem dalībniekiem vai aktīva līdzdalība nodarbībās), statistiski nozīmīgs uzlabojums novērojams vairākos būtiskos aspektos: klienta motivācijā mainīties, spējā īstenot izmaiņas savā dzīvē, refleksijas prasmēs, izpratnē par savu atbildību par izdarīto NN, kā arī apgūto prasmju praktiskā pielietošanā ikdienā. Šie rādītāji tieši sasaucas ar EM programmas mērķiem – attīstīt pašregulāciju, veicināt izpratni par savu uzvedību un tās sekām, kā arī stiprināt spēju mainīt domāšanas un uzvedības modeļus. Tas norāda, ka programma, visticamāk, ietekmē tieši tos aspektus, uz kuriem tā ir vērsta – klientu domāšanu, attieksmi un spēju apzināti regulēt savu rīcību. Tomēr, lai pārliecinoši secinātu, ka novērotās izmaiņas tiešām atspoguļo EM mērķu sasniegšanu, nākotnē būtu lietderīgi veikt papildu pētījumus, iekļaujot arī programmu vadītāju atvērtos komentārus. Tas ļautu iegūt pilnīgāku izpratni par novērtējumu saturu un to sasaisti ar programmas mērķiem un uzdevumiem.

Savukārt EM piemērotības vērtējumu analīze liecina par būtiskām atšķirībām starp klientu grupām. Pabeigušie klienti konsekventāk tiek vērtēti kā atbilstoši programmai, kamēr atskaitīto klientu grupā vērojama lielāka nevienmērība un biežāk konstatēta nepietiekama atbilstība. Tas atbilst RNR modeļa principiem, kas paredz, ka, ja intervence neatbilst klienta kriminogēnajām vajadzībām vai individuālajām spējām, palielinās priekšlaicīgas izstāšanās no programmas risks (Bonta & Andrews, 2017). Vienlaikus jāņem vērā, ka piemērotības vērtējumi var būt ietekmēti arī no EM iznākuma – klienti, kuri nepabeidz programmu, biežāk tiek vērtēti kā mazāk piemēroti, kas var atspoguļot ne tikai sākotnējo atbilstību, bet arī programmas gaitas rezultātu.

4.2. Riska un vajadzību rādītāju izmaiņas un atšķirības starp klientu grupām

RVN rezultātu interpretācijā būtiski ņemt vērā, ka novērtējumi netika veikti tieši pirms un tūlīt pēc EM īstenošanas, bet gan relatīvi tuvos laika punktos. Tas nozīmē, ka konstatētās izmaiņas riska līmenī nevar viennozīmīgi attiecināt tikai uz programmas ietekmi, jo tās varēja ietekmēt arī citi uzraudzības procesi, laika faktors vai klienta individuālās dzīves situācijas izmaiņas. Īpaši piesardzīgi interpretējami arī neiesaistīto klientu rezultāti, jo šajā grupā izmantoti aprēķināti EM uzsākšanas un pabeigšanas ekvivalenti, nevis reāli programmas norises datumi.

Kopējā riska līmeņa rezultāti liecina, ka pabeigušo klientu grupā pēc EM novērojams statistiski nozīmīgs gan vispārējā, gan vardarbības kopējā riska līmeņa samazinājums. Tas kopumā saskan ar programmas ieceri mazināt ar vardarbīgu un impulsīvu uzvedību saistītos riskus. Vienlaikus jāņem vērā, ka kopējais riska līmenis ietver ne tikai dinamiskos, bet arī statiskos komponentus, tādēļ tas nav tik jutīgs pret īstermiņa izmaiņām kā dinamiskie rādītāji. Tāpēc īpaši nozīmīgi ir tas, ka pabeigušo grupā riska samazinājums parādās arī dinamiskā riska līmenī, kas jau tiešāk saistāms ar programmas saturu un tās mērķi ietekmēt maināmos riska faktoros.

Nozīmīgs novērojums ir tas, ka atskaitīto klientu grupā sākotnēji bija augstāks vispārējais un vardarbības kopējais riska līmenis nekā pabeigušajiem. Tas var liecināt, ka klienti ar augstāku sākotnējo risku ir grūtāk noturami programmā, kas kopumā saskan ar RNR modeļa loģiku, proti, augstāka riska klientiem nepieciešama intensīvāka un atbilstoša intervece (*Bonta & Andrews, 2017*). Vienlaikus dinamiskā riska līmenī pirms EM grupas būtiski neatšķīrās, kas nozīmē, ka atšķirības starp grupām vairāk saistītas ar kopējo riska profilu, nevis ar konkrēto maināmo riska faktoru sākotnējo izteiktību.

Īpašu uzmanību pelna fakts, ka arī neiesaistīto klientu grupā tika konstatēts statistiski nozīmīgs riska līmeņa samazinājums gan kopējā, gan dinamiskā riska rādītājos. Tas nozīmē, ka novērotās pozitīvās izmaiņas nevar automātiski interpretēt kā tikai EM ietekmes rezultātu. Drīzāk tas norāda, ka riska līmeņa samazinājumu vismaz daļēji var veicināt arī citi faktori, piemēram, probācijas uzraudzība kopumā, laika gaitā notiekošas izmaiņas klienta dzīvē vai citi paralēli atbalsta un kontroles mehānismi. Tomēr būtiski, ka pabeigušo klientu grupā šīs izmaiņas ir konsekvētākas, plašākas un izteiktākas, īpaši dinamisko riska faktoru līmenī, kas ļauj piesardzīgi pieņemt, ka EM var būt papildu ieguldījums šo izmaiņu veicināšanā.

Dinamiskā riska līmeņa rezultāti ir īpaši nozīmīgi, jo tie atspoguļo tieši tos faktorus, kurus EM ietvaros paredzēts ietekmēt. Pabeigušo klientu grupā konstatētais statistiski nozīmīgais samazinājums gan vispārējā, gan vardarbības dinamiskā riska līmenī, kā arī pozitīvās izmaiņas visos vispārējā un vardarbības dinamiskā riska faktoros kopumā labi sasaucas ar EM programmas mērķiem. Programma ir vērsta uz impulsivitātes mazināšanu, pašregulācijas attīstīšanu, problēmu risināšanas prasmju uzlabošanu, antisociālu attieksmju mazināšanu un atbildīgākas uzvedības veidošanu, un tieši šajās jomās arī novērojamas izmaiņas. Tas stiprina pieņēmumu, ka programma vismaz daļai klientu spēj ietekmēt tos riska faktoros, uz kuriem tā ir saturiski orientēta.

Atskaitīto klientu grupā izmaiņas ir ievērojami ierobežotākas. Vispārējā dinamiskā riska līmenī statistiski nozīmīgas izmaiņas netika konstatētas. Vienlaikus vardarbības dinamiskā riska faktorā “sadarbība ar uzraudzību” novērotais pieaugums norāda uz nelabvēlīgu tendenci. Jāņem vērā, ka šajā dinamiskā riska faktorā tiek vērtēta tieši klienta sadarbība ar Dienestu un noteikto nosacījumu ievērošana, līdz ar to programmas neapmeklēšana vai citu uzraudzības prasību neievērošana var loģiski paaugstināt arī šī riska faktora novērtējumu.

No diskusijas viedokļa svarīgi ir arī tas, ka pēc EM starpgrupu atšķirības vispārējā dinamiskā riska līmenī saglabājas, turklāt augstākais risks konstatēts atskaitīto klientu grupā. Tas nozīmē, ka atskaitīto klientu grupa ne tikai retāk sasniedz pozitīvas izmaiņas, bet arī saglabā augstāku riska profilu pēc programmas perioda. Savukārt vardarbības kopējā riska līmenī sākotnējās atšķirības pēc EM vairs netiek konstatētas, kas var liecināt par zināmu izlīdzināšanos starp grupām, tomēr šo rezultātu nepieciešams interpretēt piesardzīgi, ņemot vērā iepriekš minētos metodoloģiskos ierobežojumus.

Kopumā RVN rezultāti drīzāk liecina, ka EM pabeigšana ir saistīta ar labvēlīgākām izmaiņām riska un vajadzību rādītājos, īpaši dinamisko faktoru līmenī. Vienlaikus neiesaistīto klientu pozitīvās izmaiņas parāda, ka programmas efektivitāti nevar vērtēt izolēti no plašāka probācijas procesa. Tādēļ secinājumos par EM ietekmi nepieciešama piesardzība: programma, visticamāk, sniedz ieguldījumu riska mazināšanā, tomēr tā darbojas kopējās uzraudzības un citu ietekmējošo faktoru kontekstā, nevis kā vienīgais pārmaiņu avots.

4.3. Recidīva rādītāji saistībā ar EM dažādos laika periodos

Recidīva analīze parāda skaidru un konsekventu tendenci – klientiem, kuri pabeidz EM programmu, visos novērošanas periodos ir zemāks recidīva biežums un ilgāks laiks līdz atkārtota NN izdarīšanai, salīdzinot ar atskaitītajiem klientiem. Šo atšķirību pastāvēšanu apliecina gan Kaplana–Meiera izdzīvošanas analīze, kurā pabeigušie klienti konsekventi uzrādīja ilgāko recidīvbribo periodu, gan binārās loģistiskās regresijas rezultāti, kas liecina, ka šīs atšķirības saglabājas arī pēc individuālo riska faktoru kontroles. Savukārt neiesaistīto klientu grupa ieņem starppozīciju. Šādi rezultāti kopumā saskan ar resocializācijas programmu efektivitātes pētījumiem, kuros konstatēts, ka programmas pabeigšana ir saistīta ar zemāku recidīva risku, kamēr priekšlaicīga izstāšanās no programmas – ar augstāku recidīva varbūtību (*Sturges et al., 2026; Mahajan, 2022*).

Īpaši nozīmīgi ir tas, ka statistiski nozīmīgas atšķirības starp klientu grupām viziteiktāk parādās vidēja termiņa periodos (aptuveni 6 mēnešu līdz 2 gadu laikā pēc programmas), kad gan recidīvbribo laika rādītāji, gan regresijas modeļos aprēķinātās recidīva izredzes skaidri diferencē pabeigušos klientus no pārējām grupām. Tas var liecināt, ka EM ietekme nav tūlītēja, bet izpaužas pakāpeniski. Tas atbilst arī teorētiskajiem pieņēmumiem par uzvedības maiņu kā ilgstošu procesu, kur sākotnēji tiek mainīti domāšanas un attieksmes modeļi, bet uzvedības izmaiņas un to noturība kļūst redzamas vēlāk (*Prochaska, 2020; Atkinson & Earnshaw, 2019*).

Vienlaikus jāņem vērā, ka atšķirības recidīva rādītājos lielā mērā veido tieši kontrasts starp pabeigušajiem un atskaitītajiem klientiem. Atskaitīto klientu grupā recidīvs iestājas ne tikai biežāk, bet arī agrāk, kas atspoguļojas gan īsākā recidīvbribo periodā, gan augstākās recidīva izredzēs visos analizētajos novērošanas periodos. Šī tendence saglabājas arī pēc sākotnējā riska līmeņa kontroles, kas norāda, ka EM nepabeigšana pati par sevi ir nozīmīgs riska indikators neatkarīgi no klienta sākotnējā riska profila.

Neiesaistīto klientu rezultāti diskusijā ieņem īpašu vietu. No vienas puses, šai grupai recidīva rādītāji kopumā ir nelabvēlīgāki nekā programmu pabeigušajiem, tomēr konsekventi labvēlīgāki nekā atskaitītajiem klientiem. No otras puses, regresijas rezultāti rāda, ka neiesaistīto klientu paaugstināts recidīva risks ne visos periodos sasniedz statistisko nozīmīgumu pēc riska faktoru kontroles. Tas norāda, ka recidīva izmaiņas nevar viennozīmīgi attiecināt tikai uz EM ietekmi, bet drīzāk jāskata plašākā probācijas uzraudzības un individuālo pārmaiņu kontekstā, tostarp ņemot vērā ārējos dzīves apstākļus un citus neregistrētus ietekmējošus faktorus.

Svarīgi uzsvērt arī metodoloģisko aspektu – lai gan recidīva rādītāji tiek analizēti attiecībā pret programmas uzsākšanas un pabeigšanas laika punktiem, RVN novērtējumi nav tieši piesaistīti programmas norises laikam un tiek veikti atšķirīgos laika brīžos. Turklāt neiesaistīto klientu grupā izmantoti aprēķināti ekvivalenti laika punkti. Tas kopumā ierobežo iespējas izdarīt stingrus cēloņsakarību secinājumus par EM ietekmi. Tādēļ iegūtie rezultāti drīzāk interpretējami kā EM kontekstā novērojamas tendences, nevis tiešs programmas efekts.

Kopumā recidīva analīze norāda, ka EM programmas pabeigšana ir konsekventi saistīta ar labvēlīgākiem iznākumiem – gan zemāku recidīva varbūtību, gan ilgāku recidīvbribo periodu dažādos novērošanas periodos. Vienlaikus rezultāti īpaši uzsver programmas pabeigšanas nozīmi kā kritisku faktoru un norāda uz nepieciešamību pievērst pastiprinātu uzmanību klientu noturēšanai programmā, jo tieši atskaitīto klientu grupa uzrāda nelabvēlīgākos recidīva rādītājus.

Secinājumi

Pētījuma rezultāti kopumā liecina, ka EM programmas iznākumus būtiski ietekmē nevis klientu sociāldemogrāfiskie rādītāji vai NN veids, bet gan ar motivāciju, riska līmeni un programmas norisi saistītie faktori. Tas norāda uz nepieciešamību fokusēt Dienesta turpmāko darbu tieši uz klienta sagatavošanu un līdzdalības procesu.

Viens no būtiskākajiem secinājumiem ir tas, ka klienta sagatavošana pirms iesaistes programmā ir kritiski nozīmīga. Ilgāks gaidīšanas laiks līdz EM uzsākšanai un nepietiekama informētība par programmas norisi ir saistīta ar zemāku pabeigšanas varbūtību. Tas norāda, ka jau pirms EM uzsākšanas nepieciešams mērķtiecīgs darbs ar klienta motivāciju, gaidu strukturēšanu un iesaistes veicināšanu. Īpaši tas attiecas uz klientiem ar augstāku sākotnējo riska līmeni, kuriem, visticamāk, nepieciešama intensīvāka sagatavošana.

Rezultāti arī skaidri parāda, ka tikpat būtiska kā klienta sagatavošana ir viņa noturēšana programmā. Atskaitīšana bieži notiek jau agrīnā posmā, bet saglabājas arī visā EM gaitā, kas norāda uz nepieciešamību sistemātiski strādāt ar klientu motivāciju un līdzdalību visā intervences laikā, ne tikai sākumā. Regulāra nodarbību apmeklēšana šajā kontekstā ir viens no būtiskākajiem EM pabeigšanas priekšnosacījumiem.

Salīdzinot trīs klientu grupas, redzams, ka būtiskākās atšķirības konsekvēnti parādās starp pabeigušajiem un atskaitītajiem klientiem. Pabeigušie klienti uzrāda labvēlīgākas izmaiņas gan RVN rādītājos, gan recidīva datus, savukārt atskaitītie klienti saglabā augstāku riska līmeni un uzrāda nelabvēlīgākus iznākumus. Neiesaistīto klientu grupa vairumā gadījumu ieņem starppozīciju, un tās rezultāti nav viennozīmīgi sliktāki par pabeigušo klientu rezultātiem, kas liek piesardzīgi interpretēt EM ietekmi.

Būtisks aspekts ir tas, ka atskaitītajiem klientiem jau pirms EM uzsākšanas ir statistiski nozīmīgi augstāks kopējais riska līmenis. Tas var norādīt, ka esošā programma ir efektīvāka klientiem ar zemāku vai vidēju riska līmeni, bet var būt nepietiekami pielāgota augsta riska klientu vajadzībām. Vienlaikus tas aktualizē jautājumu par klientu piemērotības izvērtēšanu un sagatavošanu pirms programmas uzsākšanas, kā arī par nepieciešamību attīstīt papildu vai diferencētus risinājumus augsta riska klientiem.

Programmas vadītāju regulārie novērtējumi un starpnovērtējumi liecina, ka EM programmas laikā notiek pozitīvas izmaiņas vairākos ar programmas mērķiem saistītos aspektos – klientu motivācijā, refleksijas spējās, atbildības uzņemšanā un prasmju pielietošanā. Tomēr, lai pilnvērtīgāk interpretētu šos rezultātus, būtiski nākotnē ir analizēt arī programmas vadītāju atvērtos komentārus, kas var sniegt dziļāku ieskatu klientu uzvedībā un pārmaiņu procesā.

EM piemērotības novērtējumi papildus uzsver, ka klienta atbilstība programmai ir nozīmīgs faktors tās iznākumā. Pabeigušie klienti biežāk tiek vērtēti kā piemēroti programmai, kamēr atskaitītajiem biežāk konstatēta nepietiekama atbilstība. Tas saskan ar teorētiskajiem pieņēmumiem par nepieciešamību saskaņot intervenci ar klienta riska līmeni un vajadzībām. Vienlaikus šo novērtējumu interpretācijā nepieciešama piesardzība, jo dati liecina, ka atsevišķos gadījumos piemērotības vērtējumi ir veikti arī klientiem, kuri faktiski nav piedalījušies nevienā nodarbībā. Tas rada jautājumus par to, cik pamatoti un vienoti šie vērtējumi ir veikti, un norāda, ka būtu nepieciešams skaidrāk noteikt, kā un kad šī piemērotība tiek izvērtēta.

Riska un vajadzību rādītāju analīze liecina, ka pabeigušo klientu grupā novērojamas būtiskākas un konsekvētākas pozitīvas izmaiņas, īpaši dinamisko riska faktoru līmenī, kas tieši atbilst EM mērķiem. Vienlaikus arī neiesaistīto klientu grupā konstatētās pozitīvas izmaiņas norāda, ka šie rezultāti nav attiecināmi tikai uz programmas ietekmi, bet jāvērtē plašākā probācijas procesa kontekstā.

Recidīva analīze apstiprina līdzīgu tendenci – klientiem, kuri pabeidz EM, ir zemāks recidīva biežums un ilgāks laiks līdz atkārtotam noziedzīgam nodarījumam, savukārt atskaitītajiem

klientiem raksturīgi visnelabvēlīgākie rādītāji. Neiesaistīto klientu grupa arī šeit ieņem starppoziciju. Vienlaikus jāuzsver, ka atšķirības lielā mērā veido tieši kontrasts starp pabeigušajiem un atskaitītajiem klientiem, kas vēlreiz aktualizē klientu noturēšanas nozīmi programmā.

Kopumā secināms, ka EM programma, visticamāk, sniedz ieguldījumu klientu riska mazināšanā un uzvedības izmaiņu veicināšanā, īpaši tiem klientiem, kuri to pabeidz. Tomēr tās efektivitāte ir cieši saistīta ar klientu atlasīšanu, sagatavošanu un noturēšanu programmā. Tas nozīmē, ka turpmākā attīstība būtu vēršama ne tikai uz programmas saturu, bet arī uz procesiem pirms un programmas laikā – īpaši klientu motivācijas stiprināšanu, piemērotības izvērtēšanu un diferencētu pieeju augsta riska klientiem.

Izmantoto informatīvo avotu saraksts

- Atkinson, C., & Earnshaw, P. (2019). *Motivational cognitive behavioural therapy: distinctive features*. Routledge.
- Beck, A. T. (1979). *Cognitive therapy and the emotional disorders*. Penguin.
- Bonta, J. & Andrews, D. A. (2017). *The psychology of criminal conduct* (6th ed). Routledge.
- Duan, W., Wang, Z., Yang, C., & Ke, S. (2024). Are risk-need-responsivity principles golden? A meta-analysis of randomized controlled trials of community correction programs. *Journal of Experimental Criminology*, 20(2), 593-616. doi: 10.1007/s11292-022-09550-w
- e Silva, T. P., Gouveia, C., Santirso, F. A., Cunha, O., & Caridade, S. (2025). Effectiveness of motivational interviewing with justice-involved people: A systematic review and meta-analysis. *Psychosocial Intervention*, 34(2), 89.
- Ellis, A. (1962). *Reason and emotion in psychotherapy*. New York: Lyle Stuart.
- Finkelhor, D. (1984). Child sexual abuse. *New York*, 101-15.
- Kanestrøm, H., Hernæs, Ø. M., Stallvik, M., Lydersen, S., Skokauskas, N., & Kaasbøll, J. (2025). Do criminogenic needs matter in non-secure settings? Assessing change in dynamic risk factors during therapeutic residential care and the association with prediction and recidivism. *Crime & Delinquency*, 71(13-14), 4018-4041. <https://doi.org/10.1177/00111287251330776>
- Krushas, A., Hamilton, Z., Kigerl, A., & Mei, X. (2024). Finding an answer in time: Assessing change in needs scores on time to recidivism among justice-involved youth. *Journal of Criminal Justice*, 90, 102146. <https://doi.org/10.1016/j.jcrimjus.2023.102146>
- Lussier, L., Kouassi, P. L., & Frechette, J. (2025). Agency, Criminogenic Risk and Needs, and Recidivism: A Prospective Longitudinal Study Including 14,000 Adult Justice-involved Individuals. *International journal of offender therapy and comparative criminology*, 69(13-14), 1978-2006. doi: 10.1177/0306624X251349530
- Mahajan, Y., Lobo, J., & Howard, M. (2022). *Offender participation outcomes and predictors of treatment completion in the High Intensity Program Units (HIPU)*. Sydney: Corrections Research Evaluation and Statistics, Corrective Services NSW.
- McDonagh, T., Travers, Á., Cunningham, T., Armour, C., & Hansen, M. (2025). Readiness to change and deception as predictors of program completion in perpetrators of intimate partner violence. *Journal of Family Violence*, 40(6), 1131-1141.
- Ministru kabineta Nr. 107 "Kārtība, kādā Valsts probācijas dienests uzrauga nosacīti notiesātās, nosacīti pirms termiņa no soda izciešanas atbrīvotās, nosacīti no kriminālatbildības atbrīvotās personas un personas, kurām piemērots pamatsods vai papildsods – probācijas uzraudzība". 24.02.2015. Latvijas Vēstnesis, 44, 17.11.2022. <https://likumi.lv/ta/id/272547>
- Muceniece, I., Burkovska, E., Bite, M., Pētersone, B., un Rože-Reimate, L. (2021). *Probācijas programmas "Emociju menedžments" kvalitātes novērtēšana*. Valsts probācijas dienests. Npublicēts materiāls.
- Prochaska, J. O. (2020). Transtheoretical model of behavior change. In *Encyclopedia of behavioral medicine* (pp. 2266-2270). Cham: Springer International Publishing.
- Prochaska, J. O., & DiClemente, C. C. (1983). Stages and processes of self-change of smoking: toward an integrative model of change. *Journal of consulting and clinical psychology*, 51(3), 390. <https://doi.org/10.1037/0022-006X.51.3.390>
- Sturges, H. A., Dolejs, C., Van Dyke, D., & Huss, M. (2026). Moral Reconciliation Therapy for People on Federal Probation: Determining Program Efficacy and Importance as a Measure in Reducing Rates of Recidivism. *Criminal justice and behavior*, 53(3), 423-439.
- Taylor, E., Zars, J., Tiwari, M., Hansen, J., Schmitt, C., Johnson, E., & Gable, S. (2025). Community reentry program characteristics associated with outcomes over five years for

- individuals on probation and parole. *Justice, Opportunities, and Rehabilitation*, 64(2), 116-134. doi: 10.1080/10509674.2024.2443899
- Valsts probācijas dienesta likums. 18.12.2003. Latvijas Vēstnesis, 183, 04.12.2024., <https://likumi.lv/ta/id/82551>
- Valsts probācijas dienests. (10. jūnijs, 2020a). *Valsts probācijas dienesta funkcijas*. Valsts probācijas dienests. <https://www.vpd.gov.lv/lv/valsts-probācijas-dienesta-funkcijas>
- Valsts probācijas dienests. (2020c). *Vispārējā un vardarbības riska novērtēšana. Metodiskie ieteikumi*. Valsts probācijas dienests. Npublicēts materiāls.
- Valsts probācijas dienests. (2023). *Sociālās uzvedības korekcijas probācijas programma "Emociju Menedžments". Programmas vadītāju rokasgrāmata*. Valsts probācijas dienests. Npublicēts materiāls.
- Valsts probācijas dienests. (30.12.2020b). Uzraudzības un probācijas programmu īstenošanas kārtība (konsolidētā versija, iekšējais dokuments).
- Zavackis, A. un Cinks, R. (2022). *Probācijas klientu noziedzīgu nodarījumu recidīvs: 2016., 2017. un 2018. gada kohortu salīdzinājums*. Valsts probācijas dienests.

PIELIKUMI

Probācijas programmu klientu regulārā, starp- un noslēguma novērtējuma apgalvojumi

Regulārā novērtējuma apgalvojumi par katru klientu pēc katras probācijas programmas nodarbības:

- Ar apmeklējumu saistīti problēmjaucājumi:
 1. Vai klients ieradās uz nodarbību?
 2. Vai klients kavēja nodarbību vai centās no tās ātrāk aiziet?
 3. Citi problēmjaucājumi?
- Par uzraudzības ietvaros risināmiem jautājumiem (informācija lietas vadītājam):
 1. Veselības problēmas?
 2. Sociālās/sadzīves problēmas?
 3. Individuālas psiholoģiskas problēmas?
 4. Atkarības problēmas (no vielām vai noteiktas darbības formām)?
 5. Citi uzraudzībā risināmi jautājumi?

Starpnovērtējuma apgalvojumi par katru klientu pēc noteikta nodarbību skaita (probācijas programmai "Emociju menedžments" pēc 6. un 10. nodarbības):

- Par klienta līdzdarbošanos grupas nodarbībās:
 1. Ievēroja grupas noteikumus un laika rāmi?
 2. Bija grūtības uztvert/apgūt nodarbības vielu?
 3. Veidoja produktīvas attiecības, sadarbojās ar grupas dalībniekiem?
 4. Aktīvi piedalījās grupas nodarbībās (piemēram, dalījās ar savu viedokli, pieredzi, sniedza atgriezenisko saiti)?
 5. Nodarbībās apgūto atziņu praktizēšana dzīvē (uzdoto mājas darbu pildīšana un citi indikatori)?
- Programmas ietekme uz klientu:
 6. Līdzdalība programmā ir ietekmējusi klienta motivāciju mainīties?
 7. Līdzdalība programmā ir palīdzējusi veidot klienta sociālās prasmes?
 8. Līdzdalība programmā ir palīdzējusi klientam realizēt konkrētas izmaiņas personiskajā dzīvē (kārtoto personīgo dzīvi, nodarbinātību, bērnu audzināšanu, iesaistās sabiedriskās aktivitātēs, apmācībās, maina līdzšinējos attiecību modeļus u. c.)?
 9. Līdzdalība programmā ir attīstījusi klienta refleksijas spējas (labāk sevi apzinās un izprot, spēj runāt par savām problēmām un grūtībām, ierauga likumsakarības un attiecina tās uz sevi u. c.)?
 10. Līdzdalība programmā ir palielinājusi klienta izpratni par viņa atbildību viņa izdarītajā noziedzīgajā nodarījumā (radies priekšstats par cietušajiem, apzinās noziedzīga nodarījuma sekas, saskata savu atbildību par izdarītajām darbībām, analizē faktorus, kas veicināja noziedzīga nodarījuma veikšanu u. c.)?

Gala novērtējuma apgalvojumi par probācijas programmas piemērotību katram klientam:

1. Probācijas programma ir piemērota klienta kriminogēnajām vajadzībām;
2. Probācijas programma ir piemērota klienta intelekta līmenim;
3. Grupas darba metode ir piemērota klientam.

Noziedzīgo nodarījumu veidu sadalījums un saistība ar EM pabeigšanu

1. tabula. NN veidu sadalījums pētījuma izlasē un pa klientu grupām (%).

NN veida grupa	Kopā		Pabeigušie		Atskaitītie		Neiesaistītie	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Noziegumi pret cilvēci, mieru, kara noziegumi, genocīds (71.-79.p.)	2	0,3	0	0	0	0	2	1,1
Nonāvēšana (116.-124.p.)	56	8,9	41	13,3	6	4,6	9	4,8
NN pret personas veselību (125.-142.p.)	229	36,5	111	36	48	36,4	70	37,2
NN pret personas pamattiesībām un pamatbrīvībām (143.-151.p.)	8	1,3	4	1,3	3	2,3	1	0,5
NN pret personas brīvību, godu un cieņu (152.-158.p.)	23	3,7	14	4,6	6	4,6	3	1,6
NN pret tikumību un dzimumneaizskaramību (159.-166.1.p.)	10	1,6	4	1,3	1	0,8	5	2,7
NN pret ģimeni un nepilngadīgajiem (167.-174.p.)	45	7,2	20	6,5	11	8,3	14	7,5
NN pret īpašumu (175.-189.p.)	226	36	108	35,1	57	43,2	61	32,5
NN tautsaimniecībā (190.-223.p.)	17	2,7	7	2,3	4	3	6	3,2
NN pret vispārējo drošību un sabiedrisko kārtību (224.-256.p.)	92	14,7	45	14,6	18	13,6	29	15,4
NN pret satiksmes drošību (257.-268.p.)	15	2,4	6	2	4	3	5	2,7
NN pret pārvaldības kārtību (269.-288.5.p.)	27	4,3	16	5,2	6	4,6	5	2,7
NN pret jurisdikciju (289.-315.p.)	18	2,9	6	2	7	5,3	5	2,7

Piezīme: Procentuālais sadalījums aprēķināts katras grupas ietvaros. Klienti var būt iekļauti vairākās NN veida grupās, līdz ar to procentuālais sadalījums nesummējas līdz 100%. NN – noziedzīgais nodarījums; n – gadījumu skaits konkrētajā grupā; % - dalījums procentos (*Valid percent*).

2. tabula. NN veidu sadalījums pētījuma izlasē un saistība ar EM pabeigšanu.

NN veida grupa	Pabeigušie		Atskaitītie		Statistiskās analīzes rezultāti
	n	%	n	%	
Noziegumi pret cilvēci, mieru, kara noziegumi, genocīds (71.-79.p.)	-	-	-	-	-
Nonāvēšana (116.-124.p.)	41	87,2	6	12,8	$\chi^2(1) = 7,442, p < 0,006$; Cramer's $V = 0,130$
NN pret personas veselību (125.-142.p.)	111	69,8	48	30,2	$\chi^2(1) = 0,004, p < 0,948$; Cramer's $V = 0,003$
NN pret personas pamattiesībām un pamatbrīvībām (143.-151.p.)	4	57,1	3	42,9	$\chi^2(1) = 0,560, p < 0,454$; Cramer's $V = 0,036$
NN pret personas brīvību, godu un cieņu (152.-158.p.)	14	70	6	30	$\chi^2(1) = 0,000, p < 1,000$; Cramer's $V = 0,000$
NN pret tikumību un dzimumneaizskaramību (159.-166.1.p.)	4	80	1	20	$\chi^2(1) = 0,241, p < 0,624$; Cramer's $V = 0,023$
NN pret ģimeni un nepilngadīgajiem (167.-174.p.)	20	64,5	11	35,5	$\chi^2(1) = 0,478, p < 0,490$; Cramer's $V = 0,033$
NN pret īpašumu (175.-189.p.)	108	65,5	57	34,5	$\chi^2(1) = 2,597, p < 0,107$; Cramer's $V = 0,077$
NN tautsaimniecībā (190.-223.p.)	7	63,6	4	36,4	$\chi^2(1) = 0,218, p < 0,641$; Cramer's $V = 0,022$
NN pret vispārējo drošību un sabiedrisko kārtību (224.-256.p.)	45	71,4	18	28,6	$\chi^2(1) = 0,071, p < 0,789$; Cramer's $V = 0,013$
NN pret satiksmes drošību (257.-268.p.)	6	60	4	40	$\chi^2(1) = 0,487, p < 0,485$; Cramer's $V = 0,033$
NN pret pārvaldības kārtību (269.-288.5.p.)	16	72,7	6	27,3	$\chi^2(1) = 0,082, p < 0,775$;

<i>NN veida grupa</i>	<i>Pabeigušie</i>		<i>Atskaitītie</i>		<i>Statistiskās analīzes rezultāti</i>
	<i>n</i>	<i>%</i>	<i>n</i>	<i>%</i>	
NN pret jurisdikciju (289.-315.p.)	6	46,2	7	53,8	<i>Cramer's V</i> = 0,014 $\chi^2(1) = 3,627, p < 0,057;$ <i>Cramer's V</i> = 0,091

Piezīme: Procentuālais sadalījums aprēķināts katras NN grupas ietvaros. Statistiskā analīze netika veikta NN grupām ar ļoti mazu gadījumu skaitu, jo netika izpildīti hī-kvadrāta testa pieņēmumi (*expected count* < 5). NN – noziedzīgais nodarījums; *n* – gadījumu skaits konkrētajā analīzē vai grupā; % - dalījums procentos (*Valid percent*); χ^2 – Pīrsona hī-kvadrāta statistikas vērtība; *p* – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$); *Cramer's V* – efekta lieluma rādītājs ($\approx 0,10$ – mazs, $\approx 0,30$ – vidējs, $\geq 0,50$ – liels efekts).

3. pielikums

Regulārā novērtējuma sadalījums pa EM nodarbībām un to salīdzinājums starp pabeigušo un atskaitīto klientu grupām

1. tabula. Regulārā novērtējuma biežumi EM pabeigušo (N = 308) un atskaitīto (N = 132) klientu grupā pa nodarbībām.

Nodarbība Novērtējums	Ierašanās uz nod.		Nod. kavēšana		Citi problēmjauc.		Veselības probl.		Sociālās probl.		Psiholoģiskas probl.		Atkarības probl.		Citi rināmi jaut.	
	Pab. n (%)	Atsk. n (%)	Pab. n (%)	Atsk. n (%)	Pab. n (%)	Atsk. n (%)	Pab. n (%)	Atsk. n (%)	Pab. n (%)	Atsk. n (%)	Pab. n (%)	Atsk. n (%)	Pab. n (%)	Atsk. n (%)	Pab. n (%)	Atsk. n (%)
1. Jā	303 (98)	66 (55)	14 (5)	7 (8)	40 (13)	14 (16)	12 (4)	7 (8)	19 (6)	10 (11)	50 (16,2)	13 (14)	18 (6)	4 (4)	52 (17)	16 (18)
Nē	5 (2)	54 (45)	294 (95)	84 (92)	268 (87)	76 (84)	296 (96)	83 (92)	289 (94)	80 (89)	258 (83,8)	77 (86)	290 (94)	86 (96)	256 (83)	74 (82)
Trūkst.	0	12	0	41	0	42	0	42	0	42	0	42	0	42	0	42
2. Jā	283 (92)	40 (51)	14 (5)	9 (14)	20 (7)	8 (13)	9 (3)	4 (6)	26 (9)	1 (2)	65 (22)	10 (16)	14 (5)	3 (5)	57 (19)	16 (25)
Nē	25 (8)	38 (49)	282 (95)	54 (86)	276 (93)	56 (87)	287 (97)	59 (94)	270 (91)	62 (98)	231 (78)	53 (84)	282 (95)	59 (95)	239 (81)	47 (75)
Trūkst.	0	54	12	69	12	68	12	69	12	69	12	69	12	70	12	69
3. Jā	282 (92)	35 (51)	17 (6)	9 (17)	23 (8)	6 (11)	9 (3)	4 (7)	19 (6)	5 (9)	78 (26)	12 (22)	11 (4)	6 (11)	59 (20)	8 (15)
Nē	26 (8)	33 (49)	284 (94)	45 (83)	278 (92)	48 (89)	291 (97)	50 (93)	281 (94)	49 (91)	222 (74)	42 (78)	289 (96)	48 (89)	241 (80)	46 (85)
Trūkst.	0	64	7	78	7	78	8	78	8	78	8	78	8	78	8	78
4. Jā	284 (92)	35 (55)	16 (5)	4 (8)	24 (8)	5 (10)	17 (6)	4 (8)	22 (7)	3 (6)	86 (29)	10 (21)	15 (5)	3 (6)	69 (23)	15 (29)
Nē	24 (8)	29 (45)	281 (95)	45 (92)	271 (92)	43 (90)	278 (94)	45 (92)	273 (93)	45 (94)	209 (71)	38 (79)	280 (95)	45 (94)	225 (77)	36 (71)
Trūkst.	0	68	11	83	13	84	13	83	13	84	13	84	13	84	14	81
5. Jā	297 (96)	28 (55)	19 (6)	6 (14)	19 (6)	3 (7)	17 (6)	5 (12)	25 (8)	4 (10)	78 (26)	11 (26)	12 (4)	3 (7)	64 (21)	9 (21)
Nē	11 (4)	23 (45)	284 (94)	36 (86)	284 (94)	39 (93)	286 (94)	37 (88)	278 (92)	37 (90)	225 (74)	31 (74)	291 (96)	39 (93)	239 (79)	33 (79)
Trūkst.	0	81	5	90	5	90	5	90	5	91	5	90	5	90	5	90
6. Jā	279 (91)	21 (49)	13 (4)	4 (12)	17 (6)	2 (6)	18 (6)	7 (21)	30 (10)	2 (6)	73 (25)	7 (21)	13 (4)	1 (3)	63 (21)	8 (24)
Nē	29 (9)	22 (51)	282 (96)	30 (88)	278 (94)	32 (94)	277 (94)	27 (79)	265 (90)	32 (94)	222 (75)	27 (79)	282 (96)	33 (97)	232 (79)	26 (76)
Trūkst.	0	89	13	98	13	98	13	98	13	98	13	98	13	98	13	98
7. Jā	277 (90)	11 (41)	14 (5)	3 (18)	19 (6)	1 (6)	14 (5)	1 (6)	26 (9)	1 (6)	54 (19)	4 (25)	13 (4)	1 (6)	49 (17)	3 (19)
Nē	31 (10)	16 (59)	279 (95)	14 (82)	274 (94)	15 (94)	279 (95)	15 (94)	267 (91)	15 (94)	238 (81)	12 (75)	280 (96)	15 (94)	244 (83)	13 (81)
Trūkst.	0	105	15	115	15	116	15	116	15	116	16	116	15	116	15	116
8. Jā	275 (89)	7 (41)	16 (5)	3 (30)	14 (5)	2 (18)	17 (6)	0	20 (7)	1 (10)	63 (21)	3 (30)	10 (3)	0	61 (21)	4 (40)
Nē	33 (11)	10 (89)	279 (95)	7 (70)	282 (95)	9 (82)	279 (94)	10 (100)	276 (93)	9 (90)	233 (79)	7 (70)	186 (97)	10 (100)	235 (79)	6 (60)
Trūkst.	0	115	13	122	12	121	12	122	12	122	12	122	12	122	12	122
9. Jā	278 (90)	2 (22)	11 (4)	0	22 (7)	0	18 (6)	0	24 (8)	0	61 (21)	0	12 (4)	0	57 (19)	1 (17)
Nē	30 (10)	7 (78)	286 (96)	6 (100)	275 (93)	6 (100)	279 (94)	6 (100)	273 (92)	6 (100)	236 (79)	6 (100)	285 (96)	6 (100)	240 (81)	5 (83)
Trūkst.	0	123	11	126	11	126	11	126	11	126	11	126	11	126	11	126
10. Jā	285 (94)	0	7 (2)	0	4 (1)	0	17 (6)	0	11 (4)	0	55 (18)	0	9 (3)	0	38 (13)	0
Nē	19 (6)	0	293 (98)	0	296 (99)	0	283 (94)	0	289 (96)	0	245 (82)	0	291 (97)	0	262 (88)	0
Trūkst.	4	132	8	132	8	132	8	132	8	132	8	132	8	132	8	132

Piezīme: n – gadījumu skaits konkrētajā grupā; % - derīgie procenti (Valid percent). Apgalvojumu novērtējumi “jā” un “nē” attiecas uz klientiem, kuri piedalījās konkrētajā nodarbībā.

2. tabula. Regulārā novērtējuma biežumi kopējā izlasē pa EM nodarbībām (N = 442; atskaitītie un pabeigušie).

	Ierašanās uz nod.		Nod. kavēšana		Citi problēmjaut.		Veselības probl.		Sociālās probl.		Psiholoģiskas probl.		Atkarības probl.		Citi rināmi jaut.	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
<i>1. nod.</i>																
Jā	369	86,2	21	5,3	54	13,6	19	4,8	29	7,3	63	15,8	22	5,5	68	17,1
Nē	59	13,8	378	94,7	344	86,4	379	95,2	369	92,7	335	84,2	376	94,5	330	82,9
Trūkst.	12		41		42		42		42		42		42		42	
<i>2. nod.</i>																
Jā	323	83,7	23	6,4	28	7,8	13	3,6	27	7,5	75	20,9	17	4,7	73	20,3
Nē	63	16,3	336	93,6	332	92,2	346	96,4	332	92,5	284	79,1	341	95,3	286	79,7
Trūkst.	54		81		80		81		81		81		82		81	
<i>3. nod.</i>																
Jā	317	84,3	26	7,3	29	8,2	13	3,7	24	6,8	90	25,4	17	4,8	67	18,9
Nē	59	15,7	329	92,7	326	91,8	341	96,3	330	93,2	264	74,6	337	95,2	287	81,1
Trūkst.	64		85		85		86		86		86		86		86	
<i>4. nod.</i>																
Jā	319	85,8	20	5,8	29	8,5	21	6,1	25	7,3	96	28	18	5,2	84	24,3
Nē	53	14,2	326	94,2	314	91,5	323	93,9	318	92,7	247	72	325	94,8	261	75,7
Trūkst.	68		94		97		96		97		97		97		95	
<i>5. nod.</i>																
Jā	325	90,5	25	7,2	22	6,4	22	6,4	29	8,4	89	25,8	15	4,3	73	21,2
Nē	34	9,5	320	92,8	323	93,6	323	93,6	315	91,6	256	74,2	330	95,7	272	78,8
Trūkst.	81		95		95		95		96		95		95		95	
<i>6. nod.</i>																
Jā	300	85,5	17	5,2	19	5,8	25	7,6	32	9,7	80	24,3	14	4,3	71	21,6
Nē	51	14,5	312	94,8	310	94,2	304	92,4	297	90,3	249	75,7	315	95,7	258	78,4
Trūkst.	89		111		111		111		111		111		111		111	
<i>7. nod.</i>																
Jā	288	86	17	5,5	20	6,5	15	4,9	27	8,7	58	18,8	14	4,5	52	16,8
Nē	47	14	293	94,5	289	93,5	294	95,1	282	91,3	250	81,2	295	95,5	257	83,2
Trūkst.	105		130		130		130		131		132		131		130	
<i>8. nod.</i>																
Jā	282	86,8	19	6,2	16	5,2	17	5,6	21	6,9	66	21,6	10	3,3	65	21,2
Nē	43	13,2	286	93,8	291	94,8	289	94,4	285	93,1	240	78,4	296	96,7	241	78,8
Trūkst.	115		135		133		134		134		134		134		134	
<i>9. nod.</i>																
Jā	280	88,3	11	3,6	22	7,3	18	5,9	24	7,9	61	20,1	12	4	58	19,1
Nē	37	11,7	292	96,4	281	92,7	285	94,1	279	92,1	242	79,9	291	96	245	80,9
Trūkst.	123		137		137		137		137		137		137		137	
<i>10. nod.</i>																
Jā	285	93,8	7	2,3	4	1,3	17	5,7	11	3,7	55	18,3	9	3	38	12,7
Nē	19	6,2	293	97,7	296	98,7	283	94,3	289	96,3	245	81,7	291	97	262	87,3
Trūkst.	136		140		140		140		140		140		140		140	

Piezīme: n – gadījumu skaits konkrētajā grupā; % - derīgie procenti (*Valid percent*). Apgalvojumu novērtējumi “jā” un “nē” attiecas uz klientiem, kuri piedalījās konkrētajā nodarbībā.

3. tabula. Regulāro novērtējumu salīdzinājums pirmajās trīs EM nodarbībās starp pabeigušo un atskaitīto klientu grupām.

Apgalvojums	Pabeigušie		Atskaitītie		X^2 (df)	p	V
	n	%	n	%			
<i>1. nodarbība</i>							
Ieradās uz nodarbību	303	98,4	66	55	136,71(1)	< 0,001	0,565
Kavēja nodarbību	294	95,5	84	92,3	1,395(1)	0,238	0,059
Nav citi problēmjaudājumi	268	87	76	84,4	0,392(1)	0,531	0,031
Nav veselības problēmas	296	96,1	83	92,2	2,308(1)	0,129	0,076
Nav sociālās problēmas	289	93,8	80	88,9	2,518(1)	0,113	0,080
Nav psiholoģiskās problēmas	258	83,8	77	85,6	0,167(1)	0,682	0,021
Nav atkarības problēmas	290	94,2	86	95,6	0,261(1)	0,609	0,026
Nav citi uzraudzībā risināmi jautājumi	256	83,1	74	82,2	0,039(1)	0,843	0,010
<i>2. nodarbība</i>							
Ieradās uz nodarbību	283	91,9	40	51,3	75,122(1)	< 0,001	0,441
Kavēja nodarbību	282	95,3	54	85,7	7,911(1)	0,005	0,148
Nav citi problēmjaudājumi	276	93,2	56	87,5	2,420(1)	0,120	0,082
Nav veselības problēmas	287	97	59	93,7	1,629(1)	0,202	0,067
Nav sociālās problēmas	270	91,2	62	98,4	3,868(1)	0,049	0,104
Nav psiholoģiskās problēmas	231	78	53	84,1	1,164(1)	0,281	0,057
Nav atkarības problēmas	282	95,3	59	95,2	0,001(1)	0,971	0,002
Nav citi uzraudzībā risināmi jautājumi	239	80,7	47	74,6	1,209(1)	0,272	0,058
<i>3. nodarbība</i>							
Ieradās uz nodarbību	282	91,6	35	51,5	67,665(1)	< 0,001	0,424
Kavēja nodarbību	284	94,4	45	83,3	8,190(1)	0,004	0,152
Nav citi problēmjaudājumi	278	92,4	48	88,9	0,735(1)	0,391	0,045
Nav veselības problēmas	291	97	50	92,6	2,513(1)	0,113	0,084
Nav sociālās problēmas	281	93,7	49	90,7	0,620(1)	0,431	0,042
Nav psiholoģiskās problēmas	222	74	42	77,8	0,344(1)	0,557	0,031
Nav atkarības problēmas	289	96,3	48	88,9	5,548(1)	0,019	0,125
Nav citi uzraudzībā risināmi jautājumi	241	80,3	46	85,2	0,702(1)	0,402	0,045

Piezīme: Procentuālais sadalījums aprēķināts grupas ietvaros. *n* – gadījumu skaits konkrētajā grupā; % – derīgie procenti (*valid percent*). Statistiskās atšķirības izvērtētas, izmantojot Pīrsona hī kvadrāta testu (χ^2); *df* – brīvības pakāpes; *p* – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$). Efekta lieluma novērtēšanai izmantots *Cramera V* (*V*) ($\approx 0,10$ – mazs, $\approx 0,30$ – vidējs, $\geq 0,50$ – liels efekts).

Starpnovērtējuma apgalvojumu aprakstošie statistikas rādītāji EM pabeigušajiem klientiem 6. un 10. nodarbībā

1. tabula. *Starpnovērtējumu apgalvojumu aprakstošie rādītāji EM pabeigušajiem klientiem 6. un 10. nodarbībā (N = 308).*

Apgalvojums	6. nodarbība				10. nodarbība				
	M	Me (IQR)	Min-Max	n	M	Me (IQR)	Min-Max	n	
1. Ievēroja grupas noteikumus un laika rāmi	3,7	4 (3-4)	1-4	307	3,6	4 (3-4)	1-4	308	↓
2. Bija grūtības uztvert/apgūt nodarbības vielu	1,8	2 (1-2)	1-4	305	1,8	2 (1-2)	1-4	304	=
3. Veidoja produktīvas attiecības, sadarbojās ar grupas dalībniekiem	3,3	4 (3-4)	1-4	305	3,3	4 (3-4)	1-4	304	=
4. Aktīvi piedalījās grupas nodarbībā	3,2	3 (3-4)	1-4	308	3,2	3 (3-4)	1-4	308	=
5. Nodarbībā apgūto atziņu praktizēšana dzīvē	2,3	2 (2-3)	1-4	272	2,4	2 (2-3)	1-4	276	↑
6. Līdzdalība EM ir ietekmējusi klienta motivāciju mainīties	2	2 (2-2)	1-3	305	2,1	2 (2-2)	1-4	305	↑
7. Līdzdalība EM ir palīdzējusi klientam veidot sociālās prasmes	2	2 (2-2)	1-4	290	2,1	2 (2-2)	1-3	290	↑
8. Līdzdalība EM ir palīdzējusi klientam realizēt konkrētas izmaiņas personiskajā dzīvē	1,9	2 (1,8-2)	1-4	276	2	2 (2-2)	1-3	290	↑
9. Līdzdalība EM ir attīstījusi klienta refleksijas spējas	2,1	2 (2-2)	1-4	304	2,2	2 (2-2)	1-4	306	↑
10. Līdzdalība EM ir palielinājusi klienta izpratni par viņa atbildību viņa izdarītajā NN	1,9	2 (2-2)	1-4	299	2	2 (2-2)	1-4	304	↑

Piezīme: M – vidējais (*Mean*); Me – mediāna; IQR – interkvartīļu diapazons (25.–75. percentīle); n – gadījumu skaits konkrētajā apgalvojuma grupā. Apgalvojumi vērtēti Likerta skalā no 1 līdz 4, kur 1 – nekad/nemaz, bet 4 – vienmēr/ļoti izteikti. Atbilžu kategorija “nav attiecināms” (0) tika uzskatīta par trūkstošu vērtību un netika iekļauta aprēķinos.

Riska novērtējuma izmaiņas pirms un pēc EM dažādās klientu grupās

1. tabula. Dienu skaits starp dinamiskā riska novērtējuma veikšanu un EM uzsākšanu un pabeigšanu

	Vispārējais RVN		Vardarbības RVN	
	Pirms EM (dienas)	Pēc EM (dienas)	Pirms EM (dienas)	Pēc EM (dienas)
<i>n</i>	605	323	545	297
Trūkst.	23	305	83	331
<i>Me</i>	132	97	132	98
<i>M</i>	128,8	110,3	129,7	113,3
<i>SD</i>	80,6	87,5	80,7	88,3
Min	0	0	0	0
Max	685	589	685	429

Piezīme: *n* – gadījumu skaits konkrētajā analizē vai grupā (*Valid*); Trūkst. – trūkstošie dati (*Missing*); *Me* – mediāna (*median*); *M* – vidējais (*Mean*); *SD* – standartnovirze (*Std. Deviation*); Min – minimums; Max – maksimums.

2. tabula. Vispārējā un vardarbības riska līmeņu sadalījums pirms un pēc EM klientu grupās (%).

Riska līmenis	Vispārējais RVN				Vardarbības RVN				
	Pirms EM		Pēc EM		Pirms EM		Pēc EM		
	<i>N</i>	%	<i>N</i>	%	<i>N</i>	%	<i>N</i>	%	
<i>Kopā</i>	Ļoti zems	1	0,2	8	2,6	2	0,4	14	4,9
	Zems	37	6,2	48	15,5	81	15,1	70	24,4
	Vidējs	312	52,8	172	55,5	284	53,1	140	48,8
	Augsts	209	35,4	74	23,8	127	23,7	50	17,4
	Ļoti augsts	32	5,4	8	2,6	41	7,7	13	4,5
	Trūkst.	37		318		93		341	
<i>Pabeigušie</i>	Ļoti zems	1	0,3	5	2,6	1	0,4	9	4,9
	Zems	23	8,2	34	17,6	42	16,7	45	24,9
	Vidējs	159	56,8	110	57	143	56,8	91	50,3
	Augsts	87	31,1	41	21,2	51	20,2	29	16
	Ļoti augsts	10	3,6	3	1,6	15	5,9	7	3,9
	Trūkst.	28		115		56		127	
<i>Atskaitītie</i>	Ļoti zems	0	0	1	1,7	1	0,9	1	1,8
	Zems	5	4	3	5,1	9	8	11	20,4
	Vidējs	61	48,4	29	49,1	61	54	28	51,9
	Augsts	48	38,1	22	37,3	30	26,5	8	14,8
	Ļoti augsts	12	9,5	4	6,8	12	10,6	6	11,1
	Trūkst.	6		73		19		78	
<i>Neiesaistītie</i>	Ļoti zems	0	0	2	3,4	0	0	4	7,7
	Zems	9	4,9	11	19	30	17,6	14	26,9
	Vidējs	92	49,7	33	56,9	80	47,1	21	40,4
	Augsts	74	40	11	19	46	27,1	13	25
	Ļoti augsts	10	5,4	1	1,7	14	8,2	0	0
	Trūkst.	3		130		18		136	

Piezīme: Procentuālais sadalījums aprēķināts katras grupas ietvaros. *n* – gadījumu skaits konkrētajā analizē vai grupā; % – dalījums procentos (*Valid percent*); Trūkst. – gadījumu skaits ar trūkstošām vērtībām (*Missing*).

3. tabula. Vispārējā riska līmeņa atšķirības starp klientu grupām pirms un pēc EM.

Salīdzinājums		<i>z</i>	<i>p</i> (Bonferroni)
<i>Pirms EM</i>	Atskaitītie – Neiesaistītie	0,693	1,000
	Atskaitītie – Pabeigušie	2,980	0,009
	Neiesaistītie – Pabeigušie	2,529	0,034
<i>Kruskal–Wallis tests: H(2) = 11,386; p = 0,003</i>			
<i>Pēc EM</i>	Atskaitītie – Neiesaistītie	3,249	0,003

	Salīdzinājums	z	p (Bonferroni)
	Atskaitītie – Pabeigušie	3,606	< 0,001
	Neiesaistītie - Pabeigušie	-0,429	1,000
Kruskal–Wallis tests: H(2) = 14,704; p < 0,001			

Piezīme: p – statistiskās nozīmības līmenis; izmantota Bonferroni korekcija (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$); z – standartizētā testa statistikas vērtība.

4. tabula. Vardarbības riska līmeņa atšķirības starp klientu grupām pirms un pēc EM.

	Salīdzinājums	z	p (Bonferroni)
<i>Pirms EM</i>	Atskaitītie – Neiesaistītie	1,258	0,625
	Atskaitītie – Pabeigušie	2,583	0,029
	Neiesaistītie - Pabeigušie	1,409	0,477
Kruskal–Wallis tests: H(2) = 6,955; p = 0,031			
<i>Pēc EM</i>	Atskaitītie – Neiesaistītie	1,324	0,556
	Atskaitītie – Pabeigušie	1,448	0,443
	Neiesaistītie - Pabeigušie	-0,208	1,000
Kruskal–Wallis tests: H(2) = 2,399; p = 0,301			

Piezīme: p – statistiskās nozīmības līmenis; izmantota Bonferroni korekcija (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$); z – standartizētā testa statistikas vērtība.

5. tabula. Vispārējā un vardarbības dinamiskā riska līmeņu sadalījums pirms un pēc EM dažādās klientu grupās (%).

Riska līmenis	Vispārējais RVN				Vardarbības RVN				
	<i>Pirms EM</i>		<i>Pēc EM</i>		<i>Pirms EM</i>		<i>Pēc EM</i>		
	N	%	N	%	N	%	N	%	
<i>Kopā</i>	Ļoti zems	12	2	47	14,5	5	0,9	27	9,1
	Zems	113	18,7	91	28,2	65	11,9	65	21,9
	Vidējs	328	54,2	147	45,5	254	46,6	134	45,1
	Augsts	126	20,8	29	9	159	29,2	50	16,8
	Ļoti augsts	26	4,3	9	2,8	62	11,4	21	7,1
	Trūkst.	23		305		83		331	
<i>Pabeigušie</i>	Ļoti zems	8	2,8	31	15,2	2	0,8	16	8,5
	Zems	63	21,8	62	30,4	38	14,8	44	23,3
	Vidējs	154	53,3	91	44,6	118	45,9	88	46,5
	Augsts	52	18	17	8,3	78	30,3	30	15,9
	Ļoti augsts	12	4,1	3	1,5	21	8,2	11	5,8
	Trūkst.	19		104		51		119	
<i>Atskaitītie</i>	Ļoti zems	4	3,1	5	8,3	3	2,6	4	7,2
	Zems	22	17,2	11	18,3	6	5,2	8	14,3
	Vidējs	64	50	33	55	54	47	27	48,2
	Augsts	31	24,2	8	13,3	37	32,2	11	19,6
	Ļoti augsts	7	5,5	3	5,1	15	13	6	10,7
	Trūkst.	4		72		17		76	
<i>Neiesaistītie</i>	Ļoti zems	0	0	11	18,6	0	0	7	13,5
	Zems	28	14,9	18	30,5	21	12,1	13	25
	Vidējs	110	58,5	23	39	82	47,4	19	36,5
	Augsts	43	22,9	4	6,8	44	25,4	9	17,3
	Ļoti augsts	7	3,7	3	5,1	26	15,1	4	7,7
	Trūkst.	0		129		15		136	

Piezīme: Procentuālais sadalījums aprēķināts katras grupas ietvaros. n – gadījumu skaits konkrētajā analizē vai grupā; % – daļījums procentos (*Valid percent*); Trūkst. – gadījumu skaits ar trūkstošām vērtībām (*Missing*).

6. tabula. Vispārējā dinamiskā riska līmeņa atšķirības starp klientu grupām pirms un pēc EM.

	Salīdzinājums	z	p (Bonferroni)
<i>Pirms EM</i>	Atskaitītie – Neiesaistītie	-0,305	1,000
	Atskaitītie – Pabeigušie	1,618	0,317

		Salīdzinājums	z	p (Bonferroni)
		Neiesaistītie - Pabeigušie	2,207	0,082
<i>Kruskal–Wallis tests: H(2) = 5,696; p = 0,058</i>				
<i>Pēc EM</i>	Atskaitītie – Neiesaistītie	2,463	0,041	
	Atskaitītie – Pabeigušie	2,754	0,018	
	Neiesaistītie - Pabeigušie	-0,318	1,000	
<i>Kruskal–Wallis tests: H(2) = 8,518; p = 0,014</i>				

Piezīme: p – statistiskās nozīmības līmenis; izmantota Bonferroni korekcija (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$); z – standartizētā testa statistikas vērtība.

7. tabula. *Vardarbības dinamiskā riska līmeņa atšķirības starp klientu grupām pirms un pēc EM.*

		Salīdzinājums	z	p (Bonferroni)
<i>Pirms EM</i>	Atskaitītie – Neiesaistītie	0,769	1,000	
	Atskaitītie – Pabeigušie	1,875	0,182	
	Neiesaistītie - Pabeigušie	1,199	0,692	
<i>Kruskal–Wallis tests: H(2) = 3,846; p = 0,146</i>				
<i>Pēc EM</i>	Atskaitītie – Neiesaistītie	1,655	0,294	
	Atskaitītie – Pabeigušie	1,668	0,286	
	Neiesaistītie - Pabeigušie	-0,415	1,000	
<i>Kruskal–Wallis tests: H(2) = 3,432; p = 0,180</i>				

Piezīme: p – statistiskās nozīmības līmenis; izmantota Bonferroni korekcija (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$); z – standartizētā testa statistikas vērtība.

8. tabula. *Vispārējā RVN dinamiskā riska faktoru vidējo vērtību izmaiņas pirms un pēc EM dažādās klientu grupās.*

<i>Dinamiskie riska faktori</i>	<i>Kopā</i>		<i>Pabeigušie</i>		<i>Atskaitītie</i>		<i>Neiesaistītie</i>					
	<i>pirms</i>	<i>pēc</i>	<i>pirms</i>	<i>pēc</i>	<i>pirms</i>	<i>pēc</i>	<i>pirms</i>	<i>pēc</i>				
Nozīmīgas sociālās ietekmes	0,62	0,55	↓	0,59	0,54	↓	0,65	0,62	↓	0,65	0,53	↓
Stāvoklis ģimenē	0,57	0,39	↓	0,57	0,4	↓	0,56	0,4	↓	0,57	0,34	↓
Dzīves vieta, sociālā vide	0,42	0,25	↓	0,37	0,21	↓	0,45	0,3	↓	0,48	0,34	↓
Brīvais laiks un atpūta	0,69	0,47	↓	0,66	0,48	↓	0,73	0,53	↓	0,71	0,39	↓
Atkarības problēmas	1,12	0,87	↓	1,09	0,86	↓	1,17	0,95	↓	1,12	0,8	↓
Zināšanas un prasmes	0,34	0,23	↓	0,32	0,23	↓	0,35	0,25	↓	0,37	0,2	↓
Nodarbinātība	0,57	0,43	↓	0,52	0,41	↓	0,56	0,5	↓	0,64	0,44	↓
Finanšu vadība	0,69	0,55	↓	0,64	0,49	↓	0,7	0,7	=	0,77	0,59	↓
Impulsivitāte	1,17	0,88	↓	1,16	0,86	↓	1,21	1,03	↓	1,15	0,76	↓
Problēmu risināšanas prasmes	1,2	0,94	↓	1,2	0,9	↓	1,2	1,12	↓	1,21	0,92	↓
Antisociālas attieksmes	0,89	0,66	↓	0,82	0,61	↓	0,95	0,77	↓	0,96	0,73	↓
Sadarbība ar uzraudzību	0,45	0,41	↓	0,4	0,29	↓	0,53	0,75	↑	0,47	0,48	↑

Piezīme: M – vidējā vērtība; “pirms” – dinamiskā riska faktora novērtējums pirms EM (vai tai ekvivalentā laika punktā); “pēc” – novērtējums pēc EM (vai tai ekvivalentā laika punktā); ↓ – riska līmeņa samazinājums; ↑ – riska līmeņa palielinājums. Vērtības interpretējamas skalā no 0 līdz 2, kur lielāka vērtība norāda uz augstāku dinamiskā riska faktora riska līmeni. Vērtību samazinājums pēc EM norāda uz dinamiskā riska faktora mazināšanos.

9. tabula. *Vispārējā RVN dinamiskā riska faktoru izmaiņas pirms un pēc EM kopā (Vilkoksona parakstīto rangu tests).*

<i>Rādītājs</i>	<i>W</i>	<i>z</i>	<i>p</i>	<i>r</i>
Nozīmīgas sociālās ietekmes (pirms – pēc)	1715,00	2,765	0,002	0,380
Stāvoklis ģimenē (pirms – pēc)	2448,00	4,806	<0,001	0,630
Dzīves vieta, sociālā vide (pirms – pēc)	1536,00	3,317	<0,001	0,477
Brīvais laiks un atpūta (pirms – pēc)	3120,50	4,574	<0,001	0,558
Atkarības problēmas (pirms – pēc)	3486,00	6,358	<0,001	0,780
Zināšanas un prasmes (pirms – pēc)	961,00	3,467	<0,001	0,569
Nodarbinātība (pirms – pēc)	2624,50	2,773	0,002	0,340
Finanšu vadība (pirms – pēc)	2053,50	4,150	<0,001	0,563

<i>Rādītājs</i>	<i>W</i>	<i>z</i>	<i>p</i>	<i>r</i>
Impulsivitāte (pirms – pēc)	3724,00	6,455	<0,001	0,779
Problēmu risināšanas prasmes (pirms – pēc)	4214,00	6,070	<0,001	0,703
Antisociālas attieksmes (pirms – pēc)	3384,00	5,110	<0,001	0,617
Sadarbība ar uzraudzību (pirms – pēc)	2120,00	-0,760	0,394	-0,089

Piezīme: *W* – Vilksokona parakstīto rangu testa statistikas vērtība; *z* – standartizētā testa statistikas vērtība; *p* – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$); *r* – efekta lielums ($\approx 0,10$ – mazs, $\approx 0,30$ – vidējs, $\geq 0,50$ – liels efekts). Analīzē salīdzināti viena un tā paša klienta vispārējā dinamiskā riska faktori pirms un pēc EM (vai tai ekvivalentā laika punktā).

10. tabula. *Vispārējā RVN dinamiskā riska faktoru izmaiņas pirms un pēc EM pabeigušo klientu grupā (Vilksokona parakstīto rangu tests).*

<i>Rādītājs</i>	<i>W</i>	<i>z</i>	<i>p</i>	<i>r</i>
Nozīmīgas sociālās ietekmes (pirms – pēc)	775,50	2,567	0,003	0,435
Stāvoklis ģimenē (pirms – pēc)	1148,50	4,185	<0,001	0,667
Dzīves vieta, sociālā vide (pirms – pēc)	650,50	3,635	<0,001	0,668
Brīvais laiks un atpūta (pirms – pēc)	1237,50	3,917	<0,001	0,607
Atkarības problēmas (pirms – pēc)	1275,00	4,953	<0,001	0,782
Zināšanas un prasmes (pirms – pēc)	435,00	3,198	<0,001	0,648
Nodarbinātība (pirms – pēc)	972,00	2,271	0,011	0,358
Finanšu vadība (pirms – pēc)	1022,50	3,717	<0,001	0,604
Impulsivitāte (pirms – pēc)	1751,00	5,786	<0,001	0,852
Problēmu risināšanas prasmes (pirms – pēc)	2163,00	5,713	<0,001	0,791
Antisociālas attieksmes (pirms – pēc)	1452,00	3,953	<0,001	0,587
Sadarbība ar uzraudzību (pirms – pēc)	982,50	1,780	0,046	0,276

Piezīme: *W* – Vilksokona parakstīto rangu testa statistikas vērtība; *z* – standartizētā testa statistikas vērtība; *p* – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$); *r* – efekta lielums ($\approx 0,10$ – mazs, $\approx 0,30$ – vidējs, $\geq 0,50$ – liels efekts). Analīzē salīdzināti viena un tā paša klienta vispārējā dinamiskā riska faktori pirms un pēc EM (vai tai ekvivalentā laika punktā).

11. tabula. *Vispārējā RVN dinamiskā riska faktoru izmaiņas pirms un pēc EM atskaitīto klientu grupā (Vilksokona parakstīto rangu tests).*

<i>Rādītājs</i>	<i>W</i>	<i>z</i>	<i>p</i>	<i>r</i>
Nozīmīgas sociālās ietekmes (pirms – pēc)	38,500	0,489	0,627	0,167
Stāvoklis ģimenē (pirms – pēc)	79,000	1,664	0,078	0,505
Dzīves vieta, sociālā vide (pirms – pēc)	35,000	0,764	0,437	0,273
Brīvais laiks un atpūta (pirms – pēc)	49,000	0,245	0,812	0,077
Atkarības problēmas (pirms – pēc)	119,000	2,637	0,003	0,750
Zināšanas un prasmes (pirms – pēc)	10,500	0,000	1,000	0,000
Nodarbinātība (pirms – pēc)	60,000	0,471	0,618	0,143
Finanšu vadība (pirms – pēc)	33,000	0,561	0,565	0,200
Impulsivitāte (pirms – pēc)	44,000	0,978	0,308	0,333
Problēmu risināšanas prasmes (pirms – pēc)	30,000	0,255	0,824	0,091
Antisociālas attieksmes (pirms – pēc)	84,000	2,691	0,167	0,846
Sadarbība ar uzraudzību (pirms – pēc)	22,000	-3,393	0,505	-0,826

Piezīme: *W* – Vilksokona parakstīto rangu testa statistikas vērtība; *z* – standartizētā testa statistikas vērtība; *p* – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$); *r* – efekta lielums ($\approx 0,10$ – mazs, $\approx 0,30$ – vidējs, $\geq 0,50$ – liels efekts). Analīzē salīdzināti viena un tā paša klienta vispārējā dinamiskā riska faktori pirms un pēc EM (vai tai ekvivalentā laika punktā).

12. tabula. *Vispārējā RVN dinamiskā riska faktoru izmaiņas pirms un pēc EM neiesaistīto klientu grupā (Vilkoksona parakstīto rangu tests).*

Rādītājs	W	z	p	r
Nozīmīgas sociālās ietekmes (pirms – pēc)	63,000	1,223	0,178	0,385
Stāvoklis ģimenē (pirms – pēc)	54,000	1,867	0,039	0,636
Dzīves vieta, sociālā vide (pirms – pēc)	67,500	0,426	0,660	0,125
Brīvais laiks un atpūta (pirms – pēc)	198,000	2,868	0,001	0,714
Atkarības problēmas (pirms – pēc)	171,000	3,058	< 0,001	0,800
Zināšanas un prasmes (pirms – pēc)	54,000	1,867	0,039	0,636
Nodarbinātība (pirms – pēc)	162,500	1,634	0,080	0,407
Finanšu vadība (pirms – pēc)	65,000	2,040	0,024	0,667
Impulsivitāte (pirms – pēc)	171,000	3,058	< 0,001	0,800
Problēmu risināšanas prasmes (pirms – pēc)	178,500	2,744	0,002	0,700
Antisociālas attieksmes (pirms – pēc)	133,000	2,069	0,020	0,556
Sadarbība ar uzraudzību (pirms – pēc)	66,500	-1,147	0,209	-0,300

Piezīme: W – Vilkoksona parakstīto rangu testa statistikas vērtība; z – standartizētā testa statistikas vērtība; p – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$); r – efekta lielums ($\approx 0,10$ – mazs, $\approx 0,30$ – vidējs, $\geq 0,50$ – liels efekts). Analīzē salīdzināti viena un tā paša klienta vispārējā dinamiskā riska faktori pirms un pēc EM (vai tai ekvivalentā laika punktā).

13. tabula. *Vardarbības RVN dinamiskā riska faktoru vidējo vērtību izmaiņas pirms un pēc EM dažādās klientu grupās.*

Mainīgais	Kopā		Pabeigušie		Atskaitītie		Neiesaistītie					
	pirms	pēc	pirms	pēc	pirms	pēc	pirms	pēc				
Nozīmīgas sociālās ietekmes	0,62	0,56	↓	0,59	0,56	↓	0,64	0,61	↓	0,65	0,52	↓
Stāvoklis ģimenē	0,57	0,4	↓	0,56	0,41	↓	0,57	0,39	↓	0,58	0,37	↓
Atkarības problēmas	1,12	0,89	↓	1,1	0,9	↓	1,15	0,95	↓	1,13	0,81	↓
Impulsivitāte	1,16	0,88	↓	1,16	0,88	↓	1,21	1	↓	1,13	0,73	↓
Problēmu risināšanas prasmes	1,2	0,94	↓	1,2	0,91	↓	1,19	1,09	↓	1,2	0,9	↓
Antisociālas attieksmes	0,9	0,66	↓	0,82	0,6	↓	0,97	0,77	↓	0,96	0,73	↓
Sadarbība ar uzraudzību	0,44	0,41	↓	0,38	0,29	↓	0,51	0,75	↑	0,46	0,46	=
Citu izmantošana un neiejūtība	0,53	0,34	↓	0,48	0,35	↓	0,58	0,38	↓	0,55	0,29	↓
Naidīgums	0,48	0,31	↓	0,44	0,27	↓	0,53	0,39	↓	0,51	0,37	↓

Piezīme: M – vidējā vērtība; “pirms” – dinamiskā riska faktora novērtējums pirms EM (vai tai ekvivalentā laika punktā); “pēc” – novērtējums pēc EM (vai tai ekvivalentā laika punktā); ↓ – riska līmeņa samazinājums; ↑ – riska līmeņa palielinājums; Vērtības interpretējamās skalā no 0 līdz 2, kur lielāka vērtība norāda uz augstāku dinamiskā riska faktora riska līmeni. Vērtību samazinājums pēc EM norāda uz dinamiskā riska faktora mazināšanos.

14. tabula. *Vardarbības RVN dinamiskā riska faktoru izmaiņas pirms un pēc EM kopā (Vilkoksona parakstīto rangu tests).*

Rādītājs	W	z	p	r
Nozīmīgas sociālās ietekmes (pirms – pēc)	1463,000	2,284	0,010	0,323
Stāvoklis ģimenē (pirms – pēc)	2176,000	4,538	< 0,001	0,611
Atkarības problēmas (pirms – pēc)	2881,000	5,746	< 0,001	0,735
Impulsivitāte (pirms – pēc)	2944,000	6,350	< 0,001	0,817
Problēmu risināšanas prasmes (pirms – pēc)	3541,000	5,731	< 0,001	0,692
Antisociālas attieksmes (pirms – pēc)	2788,000	5,023	< 0,001	0,639
Sadarbība ar uzraudzību (pirms – pēc)	1644,000	-0,975	0,275	-0,121
Citu izmantošana un neiejūtība (pirms – pēc)	1612,000	4,787	< 0,001	0,705
Naidīgums (pirms – pēc)	1201,500	4,302	< 0,001	0,679

Piezīme: W – Vilkoksona parakstīto rangu testa statistikas vērtība; z – standartizētā testa statistikas vērtība; p – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$); r – efekta lielums ($\approx 0,10$ – mazs, $\approx 0,30$ – vidējs, $\geq 0,50$ – liels efekts). Analīzē salīdzināti viena un tā paša klienta vardarbības dinamiskā riska faktori pirms un pēc EM (vai tai ekvivalentā laika punktā).

15. tabula. *Vardarbības RVN dinamiskā riska faktoru izmaiņas pirms un pēc EM pabeigušo klientu grupā (Vilkoksona parakstīto rangu tests).*

<i>Rādītājs</i>	<i>W</i>	<i>z</i>	<i>p</i>	<i>r</i>
Nozīmīgas sociālās ietekmes (pirms – pēc)	574,000	1,860	0,035	0,333
Stāvoklis ģimenē (pirms – pēc)	964,500	3,862	< 0,001	0,640
Atkarības problēmas (pirms – pēc)	1008,000	4,308	< 0,001	0,714
Impulsivitāte (pirms – pēc)	1438,000	5,597	< 0,001	0,868
Problēmu risināšanas prasmes (pirms – pēc)	1750,000	5,423	< 0,001	0,792
Antisociālas attieksmes (pirms – pēc)	1237,500	3,917	< 0,001	0,607
Sadarbība ar uzraudzību (pirms – pēc)	835,000	1,612	0,072	0,259
Citu izmantošana un neiejūtība (pirms – pēc)	697,000	3,858	< 0,001	0,700
Naidīgums (pirms – pēc)	669,000	3,893	< 0,001	0,715

Piezīme: *W* – Vilkoksona parakstīto rangu testa statistikas vērtība; *z* – standartizētā testa statistikas vērtība; *p* – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$); *r* – efekta lielums ($\approx 0,10$ – mazs, $\approx 0,30$ – vidējs, $\geq 0,50$ – liels efekts). Analīzē salīdzināti viena un tā paša klienta vardarbības dinamiskā riska faktori pirms un pēc EM (vai tai ekvivalentā laika punktā).

16. tabula. *Vardarbības RVN dinamiskā riska faktoru izmaiņas pirms un pēc EM atskaitīto klientu grupā (Vilkoksona parakstīto rangu tests).*

<i>Rādītājs</i>	<i>W</i>	<i>z</i>	<i>p</i>	<i>r</i>
Nozīmīgas sociālās ietekmes (pirms – pēc)	38,500	0,489	0,627	0,167
Stāvoklis ģimenē (pirms – pēc)	79,000	1,664	0,078	0,505
Atkarības problēmas (pirms – pēc)	104,000	2,499	0,005	0,733
Impulsivitāte (pirms – pēc)	28,000	1,400	0,152	0,556
Problēmu risināšanas prasmes (pirms – pēc)	30,000	0,255	0,824	0,091
Antisociālas attieksmes (pirms – pēc)	71,500	2,550	0,004	0,833
Sadarbība ar uzraudzību (pirms – pēc)	21,000	-3,285	< 0,001	-0,818
Citu izmantošana un neiejūtība (pirms – pēc)	20,000	1,014	0,299	0,429
Naidīgums (pirms – pēc)	17,500	1,468	0,129	0,667

Piezīme: *W* – Vilkoksona parakstīto rangu testa statistikas vērtība; *z* – standartizētā testa statistikas vērtība; *p* – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$); *r* – efekta lielums ($\approx 0,10$ – mazs, $\approx 0,30$ – vidējs, $\geq 0,50$ – liels efekts). Analīzē salīdzināti viena un tā paša klienta vardarbības dinamiskā riska faktori pirms un pēc EM (vai tai ekvivalentā laika punktā).

17. tabula. *Vardarbības RVN dinamiskā riska faktoru izmaiņas pirms un pēc EM neiesaistīto klientu grupā (Vilkoksona parakstīto rangu tests).*

<i>Rādītājs</i>	<i>W</i>	<i>z</i>	<i>p</i>	<i>r</i>
Nozīmīgas sociālās ietekmes (pirms – pēc)	75,000	1,412	0,117	0,429
Stāvoklis ģimenē (pirms – pēc)	54,000	1,867	0,039	0,636
Atkarības problēmas (pirms – pēc)	153,000	2,940	0,001	0,789
Impulsivitāte (pirms – pēc)	136,000	2,817	0,002	0,778
Problēmu risināšanas prasmes (pirms – pēc)	160,000	2,616	0,003	0,684
Antisociālas attieksmes (pirms – pēc)	96,000	2,045	0,022	0,600
Sadarbība ar uzraudzību (pirms – pēc)	28,000	-1,538	0,096	-0,467
Citu izmantošana un neiejūtība (pirms – pēc)	97,500	2,825	0,002	0,857
Naidīgums (pirms – pēc)	27,000	1,260	0,182	0,500

Piezīme: *W* – Vilkoksona parakstīto rangu testa statistikas vērtība; *z* – standartizētā testa statistika; *p* – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$); *r* – efekta lielums ($\approx 0,10$ – mazs, $\approx 0,30$ – vidējs, $\geq 0,50$ – liels efekts). Analīzē salīdzināti viena un tā paša klienta vardarbības dinamiskā riska faktori pirms un pēc EM (vai tai ekvivalentā laika punktā).

Recidīva biežums un laiks līdz recidīvam dažādos novērošanas periodos EM klientu grupās

1. tabula. Recidīva biežums dažādos novērošanas periodos EM klientu grupās.

Recidīva laika periods	n	Trūkst.	Nav recidīva,		Ir recidīvs	
			n	%	n	%
<i>Kopā</i>						
120 dienas no EM uzsākšanas	549	81	494	90	55	10
30 dienas pēc EM	568	62	553	97,4	15	2,6
180 dienas pēc EM	485	145	417	86	68	14
365 dienas pēc EM	428	202	333	77,8	95	22,2
731 diena pēc EM	364	266	229	62,9	135	37,1
1096 dienas pēc EM	294	336	166	56,5	128	43,5
<i>Pabeigušie</i>						
120 dienas no EM uzsākšanas	301	7	279	92,7	22	7,3
30 dienas pēc EM	301	7	296	98,3	5	1,7
180 dienas pēc EM	271	37	246	90,4	26	9,6
365 dienas pēc EM	241	67	205	85,1	36	14,9
731 diena pēc EM	82	106	143	69,4	63	30,6
1096 dienas pēc EM	169	139	103	60,9	66	39,1
<i>Atskaitītie</i>						
120 dienas no EM uzsākšanas	128	4	110	85,9	18	14,1
30 dienas pēc EM	128	4	125	97,7	3	2,3
180 dienas pēc EM	105	27	80	76,2	25	23,8
365 dienas pēc EM	92	40	57	62	35	38
731 diena pēc EM	76	56	35	46,1	41	53,9
1096 dienas pēc EM	52	80	22	42,3	30	57,7
<i>Neiesaistītie</i>						
120 dienas no EM uzsākšanas	120	68	105	87,5	15	12,5
30 dienas pēc EM	139	49	132	95	7	5
180 dienas pēc EM	109	79	92	84,4	17	15,6
365 dienas pēc EM	95	93	71	74,7	24	25,3
731 diena pēc EM	76	56	51	62,2	31	37,8
1096 dienas pēc EM	73	115	41	56,2	32	43,8

Piezīme: Procentuālais sadalījums aprēķināts katras grupas ietvaros. *n* – gadījumu skaits konkrētajā analizē vai grupā; Trūkst. – trūkstošie dati (*Missing*); % – daļījums procentos (*valid percent*). Recidīvs definēts kā jauns NN, par kuru stājies spēkā notiesājošs nolēmums Soda reģistra datos. Analīzē katram laika periodam iekļauti tikai tie gadījumi, kuros bija nodrošināts pilns novērošanas periods. Izslēgšanas kritēriji un tolerances sliekšņi detalizēti aprakstīti metodoloģijas sadaļā.

2. tabula. Dienu skaits līdz recidīvam dažādos novērošanas periodos EM klientu grupās.

Recidīva laika periods	n	Me	M	SD	Min	Max
<i>Kopā</i>						
120 dienas no EM uzsākšanas	55	51	55,1	35,591	0	120
30 dienas pēc EM	15	6	10,6	10,343	0	30
180 dienas pēc EM	68	58,5	71,2	51,021	0	177
365 dienas pēc EM	95	106	133,6	105,544	0	361
731 diena pēc EM	135	237	279,7	224,437	0	726
1096 dienas pēc EM	128	295	361,6	298,703	0	1079
<i>Pabeigušie</i>						
120 dienas no EM uzsākšanas	22	63,5	64,5	30,039	0	120
30 dienas pēc EM	5	1	2,4	3,05	0	7
180 dienas pēc EM	26	56	60,6	43,3	0	158
365 dienas pēc EM	36	97,5	133,4	110,072	0	361
731 diena pēc EM	63	357	333,1	234,383	0	693
1096 dienas pēc EM	66	427,5	419,9	308,377	0	1040

<i>Recidīva laika periods</i>	<i>n</i>	<i>Me</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>Min</i>	<i>Max</i>
<i>Atskaitītie</i>						
120 dienas no EM uzsākšanas	18	44	55,3	39,733	0	120
30 dienas pēc EM	3	20	21,7	2,887	20	25
180 dienas pēc EM	25	91	88,48	49	20	177
365 dienas pēc EM	35	118	138,1	94,018	20	333
731 diena pēc EM	41	158	240,1	215,062	20	718
1096 dienas pēc EM	30	198,5	316,5	283,343	20	1079
<i>Neiesaistītie</i>						
120 dienas no EM uzsākšanas	15	37	41,2	35,649	2	118
30 dienas pēc EM	7	6	11,7	11,041	2	30
180 dienas pēc EM	17	43	62	60,293	2	171
365 dienas pēc EM	24	81,5	127,3	118,117	2	348
731 diena pēc EM	31	171	223,2	195,9	4	726
1096 dienas pēc EM	32	224	283,7	274,887	4	943

Piezīme: *n* = gadījumu skaits konkrētajā analizē vai grupā (*Valid*); *Me* – mediāna (*median*); *M* – vidējais (*Mean*); *SD* – standartnovirze (*Std. Deviation*); *Min* – minimums; *Max* – maksimums. Analīzē iekļauti tikai klienti, kuri attiecīgajā periodā izdarījuši recidīvu. Recidīvs definēts kā jauns NN, par kuru stājies spēkā notiesājošs nolēmums Soda reģistra datos. Analīzē katram laika periodam iekļauti tikai tie gadījumi, kuros bija nodrošināts pilns novērošanas periods.

3. tabula. *Dienu skaits līdz vardarbīgam recidīvam dažādos novērošanas periodos EM klientu grupās.*

<i>Recidīva laika periods</i>	<i>n</i>	<i>Me</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>Min</i>	<i>Max</i>
<i>Kopā</i>						
120 dienas no EM uzsākšanas	15	70	67,1	38,464	0	120
30 dienas pēc EM	5	2	5,8	8,438	0	20
180 dienas pēc EM	27	72	81,6	56,749	0	180
365 dienas pēc EM	32	105,5	118,1	90,740	0	361
731 diena pēc EM	47	197	280,4	220,380	0	669
1096 dienas pēc EM	50	380,5	433,9	343,339	0	1079
<i>Pabeigušie</i>						
120 dienas no EM uzsākšanas	9	77	83,7	25,2	43	120
30 dienas pēc EM	3	0	2,3	4,041	0	7
180 dienas pēc EM	13	46	51	42,336	0	158
365 dienas pēc EM	15	57	96,9	99,997	0	361
731 diena pēc EM	24	218	290,2	247,038	0	669
1096 dienas pēc EM	25	361	377,3	338,469	0	1060
<i>Atskaitītie</i>						
120 dienas no EM uzsākšanas	4	31,5	42,8	46,184	0	108
30 dienas pēc EM	1	20	20	-	20	20
180 dienas pēc EM	8	108,5	96,6	37,117	20	132
365 dienas pēc EM	10	114,5	126,6	74,896	20	296
731 diena pēc EM	12	118,5	217,5	183,312	20	600
1096 dienas pēc EM	14	438	504	364,567	105	1079
<i>Neiesaistītie</i>						
120 dienas no EM uzsākšanas	2	41	41	55,154	2	80
30 dienas pēc EM	1	2	2	-	2	2
180 dienas pēc EM	6	167	127	71,798	2	180
365 dienas pēc EM	7	167	151,6	90,776	2	294
731 diena pēc EM	11	294	327,8	196,6	80	647
1096 dienas pēc EM	11	386	473,1	336,6	80	1038

Piezīme: *n* = gadījumu skaits konkrētajā analizē vai grupā (*Valid*); *Me* – mediāna (*median*); *M* – vidējais (*Mean*); *SD* – standartnovirze (*Std. Deviation*); *Min* – minimums; *Max* – maksimums. Analīzē iekļauti tikai klienti, kuri attiecīgajā periodā izdarījuši recidīvu. Recidīvs definēts kā jauns NN, par kuru stājies spēkā notiesājošs nolēmums Soda reģistra datos. Analīzē katram laika periodam iekļauti tikai tie gadījumi, kuros bija nodrošināts pilns novērošanas periods.

4. tabula. Recidīva biežuma sadalījums 180 dienu periodā pēc EM pabeigšanas EM klientu grupās (χ^2 analīze).

	Nav recidīva	Ir recidīvs
<i>Pabeigušie</i>		
<i>n</i>	245	26
Statistiski gaidāmais skaits	233	38
% grupas ietvaros	90,4%	9,6%
Koriģētie standartizētie atlikumi	3,160	-3,160
<i>Atskaitītie</i>		
<i>n</i>	80	25
Statistiski gaidāmais skaits	90,3	14,7
% grupas ietvaros	76,2%	23,8%
Koriģētie standartizētie atlikumi	-3,264	3,264
<i>Neiesaistītie</i>		
<i>n</i>	92	17
Statistiski gaidāmais skaits	93,7	15,3
% grupas ietvaros	84,4	15,6
Koriģētie standartizētie atlikumi	-0,538	0,538

Piezīme: *n* – gadījumu skaits konkrētajā analīzē vai grupā; statistiski gaidāmais skaits – atspoguļo recidīva sadalījumu, kāds būtu sagaidāms gadījumā, ja recidīvs nebūtu saistīts ar klientu piederību konkrētai EM grupai (*Expected count*); % – procentuālais sadalījums grupas ietvaros. Koriģētie standartizētie atlikumi izmantoti, lai identificētu, kuras tabulas šūnas visvairāk veido kopējo Pīrsona hī kvadrāta testa (χ^2) rezultātu ($|\text{reziduāls}| \geq 1,96$ norāda uz statistiski nozīmīgu novirzi pie $p < 0,05$). Kopējais Pīrsona hī kvadrāta testa rezultāts: $\chi^2(2) = 12,976$, $p = 0,002$; *Cramer's V* = 0,164.

5. tabula. Recidīva biežuma sadalījums 365 dienu periodā pēc EM pabeigšanas EM klientu grupās (χ^2 analīze).

	Nav recidīva	Ir recidīvs
<i>Pabeigušie</i>		
<i>n</i>	205	36
Statistiski gaidāmais skaits	187,5	53,5
% grupas ietvaros	85,1%	14,9%
Koriģētie standartizētie atlikumi	4,102	-4,102
<i>Atskaitītie</i>		
<i>n</i>	57	35
Statistiski gaidāmais skaits	71,6	20,4
% grupas ietvaros	62%	38%
Koriģētie standartizētie atlikumi	-4,128	4,128
<i>Neiesaistītie</i>		
<i>n</i>	71	24
Statistiski gaidāmais skaits	79,9	21,1
% grupas ietvaros	74,7%	25,3%
Koriģētie standartizētie atlikumi	-0,815	0,815

Piezīme: *n* – gadījumu skaits konkrētajā analīzē vai grupā; statistiski gaidāmais skaits – atspoguļo recidīva sadalījumu, kāds būtu sagaidāms gadījumā, ja recidīvs nebūtu saistīts ar klientu piederību konkrētai EM grupai (*Expected count*); % – procentuālais sadalījums grupas ietvaros. Koriģētie standartizētie atlikumi izmantoti, lai identificētu, kuras tabulas šūnas visvairāk veido kopējo Pīrsona hī kvadrāta testa (χ^2) rezultātu ($|\text{reziduāls}| \geq 1,96$ norāda uz statistiski nozīmīgu novirzi pie $p < 0,05$). Kopējais Pīrsona hī kvadrāta testa rezultāts: $\chi^2(2) = 21,249$, $p < 0,001$; *Cramer's V* = 0,223.

6. tabula. Recidīva biežuma sadalījums 731 dienu periodā pēc EM pabeigšanas EM klientu grupās (χ^2 analīze).

	Nav recidīva	Ir recidīvs
<i>Pabeigušie</i>		
<i>n</i>	143	63

	Nav recidīva	Ir recidīvs
Statistiski gaidāmais skaits	129,6	76,4
% grupas ietvaros	69,4%	30,6%
Koriģētie standartizētie atlikumi	2,934	-2,934
<i>Atskaitītie</i>		
<i>n</i>	35	41
Statistiski gaidāmais skaits	47,8	28,2
% grupas ietvaros	46,1%	53,9%
Koriģētie standartizētie atlikumi	-3,421	3,421
<i>Neiesaistītie</i>		
<i>n</i>	51	31
Statistiski gaidāmais skaits	51,6	30,4
% grupas ietvaros	62,2%	37,8%
Koriģētie standartizētie atlikumi	-0,153	0,153

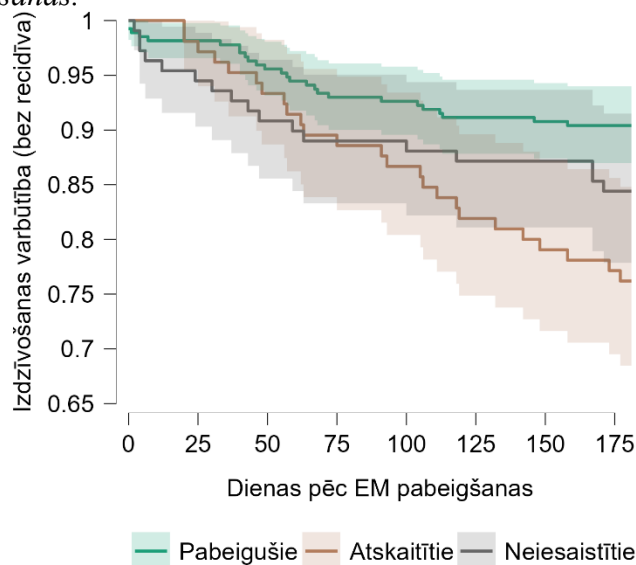
Piezīme: *n* – gadījumu skaits konkrētajā analizē vai grupā; statistiski gaidāmais skaits – atspoguļo recidīva sadalījumu, kāds būtu sagaidāms gadījumā, ja recidīvs nebūtu saistīts ar klientu piederību konkrētai EM grupai (*Expected count*); % – procentuālais sadalījums grupas ietvaros. Koriģētie standartizētie atlikumi izmantoti, lai identificētu, kuras tabulas šūnas visvairāk veido kopējo Pīrsona hī kvadrāta testa (χ^2) rezultātu ($|\text{reziduāls}| \geq 1,96$ norāda uz statistiski nozīmīgu novirzi pie $p < 0,05$). Kopējais Pīrsona hī kvadrāta testa rezultāts: $\chi^2(2) = 13,013$, $p = 0,001$; *Cramer's V* = 0,189.

7. tabula. *Kaplana-Meiera analīzes kopsavilkuma rādītāji (laiks līdz recidīvam) EM klientu grupās 180 dienu periodā pēc EM pabeigšanas.*

	<i>n</i>	Recidīvs, <i>n</i>	RMST (dienas)	SE	Me (dienas)	95% TI mediānai: apakš.	95% TI mediānai: augš..
Pabeigušie	271	26	169,450	2,297	-	-	-
Atskaitītie	105	25	158,971	4,473	-	-	-
Neiesaistītie	109	17	162,440	4,690	-	-	-

Piezīme: RMST – ierobežotais vidējais izdzīvošanas laiks (*restricted mean survival time*) attiecīgajā novērošanas periodā; SE – standartklūda; TI – ticamības intervāls. Mediānais laiks līdz recidīvam analizētajā periodā netika sasniegts (izdzīvošanas varbūtība saglabājās virs 0,50), tādēļ mediāna un tās 95% ticamības intervāls netiek ziņoti. Log-rank (Mantel-Haenszel) tests: $\chi^2(2) = 12,425$, $p = 0,002$. Trūkstošo vērtību dēļ no analīzes izslēgti 143 gadījumi.

1. attēls. *Kaplana-Meiera izdzīvošanas līknes (laiks līdz recidīvam) EM klientu grupās 180 dienu periodā pēc EM pabeigšanas.*

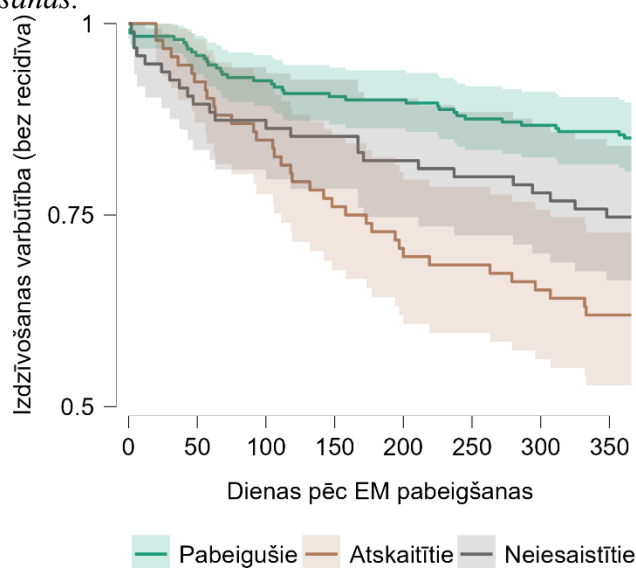

8. tabula. Kaplana-Meiera analīzes kopsavilkuma rādītāji (laiks līdz recidīvam) EMI klientu grupās 365 dienu periodā pēc EM pabeigšanas.

	<i>n</i>	Recidīvs, <i>n</i>	RMST (dienas)	SE	Me (dienas)	95% TI mediānai: apakš.	95% TI mediānai: augš..
Pabeigušie	241	36	331,257	5,985	-	-	-
Atskaitītie	92	35	279,283	12,986	-	-	-
Neiesaistītie	95	24	305,705	12,197	-	-	-

Piezīme: RMST – ierobežotais vidējais izdzīvošanas laiks (*restricted mean survival time*) attiecīgajā novērošanas periodā; SE – standartklūda; TI – ticamības intervāls. Mediānais laiks līdz recidīvam analizētajā periodā netika sasniegts (izdzīvošanas varbūtība saglabājās virs 0,50), tādēļ mediāna un tās 95% ticamības intervāls netiek ziņoti. Log-rank (Mantel–Haenszel) tests: $\chi^2(2) = 21,639$, $p < 0,001$. Trūkstošo vērtību dēļ no analīzes izslēgti 200 gadījumi.

2. attēls. Kaplana–Meiera izdzīvošanas līknes (laiks līdz recidīvam) EM klientu grupās 365 dienu periodā pēc EM pabeigšanas.

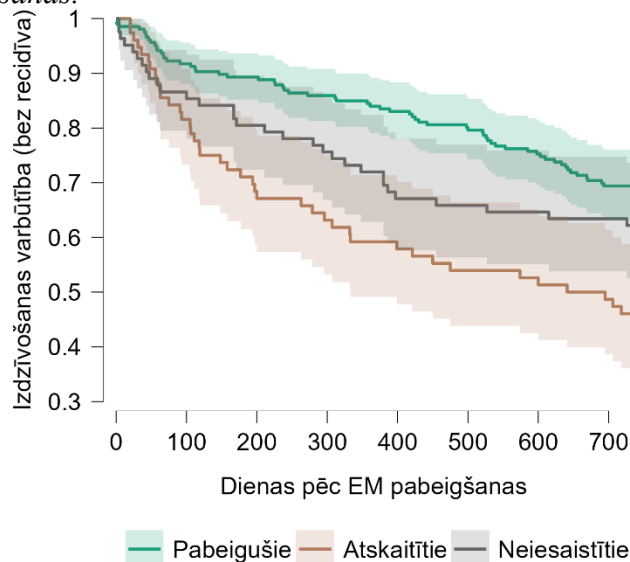

9. tabula. Kaplana-Meiera analīzes kopsavilkuma rādītāji (laiks līdz recidīvam) EM klientu grupās 731 dienu periodā pēc EM pabeigšanas.

	<i>n</i>	Recidīvs, <i>n</i>	RMST (dienas)	SE	Me (dienas)	95% TI mediānai: apakš.	95% TI mediānai: augš..
Pabeigušie	206	63	610,019	15,627	-	-	-
Atskaitītie	76	41	466,645	33,335	668	333	-
Neiesaistītie	82	31	539,659	30,222	-	-	-

Piezīme: RMST – ierobežotais vidējais izdzīvošanas laiks (*restricted mean survival time*) attiecīgajā novērošanas periodā; SE – standartklūda; TI – ticamības intervāls. Mediānais laiks līdz recidīvam analizētajā periodā netika sasniegts (izdzīvošanas varbūtība saglabājās virs 0,50), tādēļ mediāna un tās 95% ticamības intervāls netiek ziņoti. Log-rank (Mantel–Haenszel) tests: $\chi^2(2) = 16,074$, $p < 0,001$. Trūkstošo vērtību dēļ no analīzes izslēgti 264 gadījumi.

3. attēls. Kaplana–Meiera izdzīvošanas līknes (laiks līdz recidīvam) EM klientu grupās 731 dienu periodā pēc EM pabeigšanas.

10. tabula. Logistiskās regresijas rezultāti recidīva prognozēšanai 180 dienu periodā pēc EM pabeigšanas, izmantojot vispārējā RVN rādītājus.

Mainīgais	B	SE	OR	z	Wald	p
Konstante	-4,723	1,027	0,009	-4,599	21,149	< 0,001
Vecums	-0,031	0,017	0,969	-1,824	3,327	0,068
Vispārējā RVN kopējais riska līmenis	0,977	0,214	2,657	4,572	20,903	< 0,001
Atskaitītie (salīdzinājumā ar pabeigušajiem)	1,036	0,339	2,818	3,053	9,324	0,002
Neiesaistītie (salīdzinājumā ar pabeigušajiem)	0,546	0,365	1,727	1,498	2,243	0,134

Piezīme: B – regresijas koeficients (*Estimate*); SE – standartkļūda (*Standard Error*); OR – izredžu attiecība (*Odds Ratio*); z – standartizētā testa statistikas vērtība; Wald – Valda statistika; p – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$). Atkarīgais mainīgais: recidīvs 180 dienu periodā pēc EM pabeigšanas (0 = nav recidīva, 1 = ir recidīvs). References kategorija: pabeigušie klienti. Modelis statistiski nozīmīgs ($\Delta\chi^2 = 42,040$, $p < 0,001$).

11. tabula. Logistiskās regresijas rezultāti recidīva prognozēšanai 365 dienu periodā pēc EM pabeigšanas, izmantojot vispārējā RVN rādītājus.

Mainīgais	B	SE	OR	z	Wald	p
Konstante	-4,826	0,963	0,008	-5,011	25,109	< 0,001
Vecums	-0,021	0,015	0,980	-1,358	1,845	0,174
Vispārējā RVN kopējais riska līmenis	1,037	0,204	2,820	5,072	25,722	< 0,001
Atskaitītie (salīdzinājumā ar pabeigušajiem)	1,320	0,314	3,743	4,201	17,648	< 0,001
Neiesaistītie (salīdzinājumā ar pabeigušajiem)	0,729	0,325	2,073	2,240	5,018	0,025

Piezīme: B – regresijas koeficients (*Estimate*); SE – standartkļūda (*Standard Error*); OR – izredžu attiecība (*Odds Ratio*); z – standartizētā testa statistikas vērtība; Wald – Valda statistika; p – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$). Atkarīgais mainīgais: recidīvs 365 dienu periodā pēc EM pabeigšanas (0 = nav recidīva, 1 = ir recidīvs). References kategorija: pabeigušie klienti. Modelis statistiski nozīmīgs ($\Delta\chi^2 = 56,902$, $p < 0,001$).

12. tabula. Logistiskās regresijas rezultāti recidīva prognozēšanai 731 dienu periodā pēc EM pabeigšanas, izmantojot vispārējā RVN rādītājus.

Mainīgais	B	SE	OR	z	Wald	p
Konstante	-2,983	0,846	0,051	-3,524	12,416	< 0,001
Vecums	-0,018	0,014	0,982	-1,326	1,758	0,185

<i>Mainīgais</i>	<i>B</i>	<i>SE</i>	<i>OR</i>	<i>z</i>	<i>Wald</i>	<i>p</i>
Vispārējā RVN kopējais riska līmenis	0,791	0,188	2,205	4,204	17,671	< 0,001
Atskaitītie (salīdzinājumā ar pabeigušajiem)	0,971	0,300	2,641	3,233	10,451	0,001
Neiesaistītie (salīdzinājumā ar pabeigušajiem)	0,254	0,294	1,290	0,865	0,749	0,387

Piezīme: *B* – regresijas koeficients (*Estimate*); *SE* – standartklūda (*Standard Error*); *OR* – izredžu attiecība (*Odds Ratio*); *z* – standartizētā testa statistikas vērtība; *Wald* – Valda statistika; *p* – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$). Atkarīgais mainīgais: recidīvs 731 dienu periodā pēc EM pabeigšanas (0 = nav recidīva, 1 = ir recidīvs). References kategorija: pabeigušie klienti. Modelis statistiski nozīmīgs ($\Delta\chi^2 = 37,247, p < 0,001$).

13. tabula. *Logistikās regresijas rezultāti recidīva prognozēšanai 180 dienu periodā pēc EM pabeigšanas, izmantojot vardarbības RVN rādītājus.*

<i>Mainīgais</i>	<i>B</i>	<i>SE</i>	<i>OR</i>	<i>z</i>	<i>Wald</i>	<i>p</i>
<i>Konstante</i>	-3,707	0,984	0,025	-3,768	14,197	< 0,001
<i>Vecums</i>	-0,033	0,018	0,968	-1,824	3,326	0,068
Vardarbības RVN kopējais riska līmenis	0,728	0,185	2,071	3,941	15,528	< 0,001
Atskaitītie (salīdzinājumā ar pabeigušajiem)	1,197	0,351	3,310	3,407	11,611	< 0,001
Neiesaistītie (salīdzinājumā ar pabeigušajiem)	0,587	0,379	1,799	1,548	2,397	0,122

Piezīme: *B* – regresijas koeficients (*Estimate*); *SE* – standartklūda (*Standard Error*); *OR* – izredžu attiecība (*Odds Ratio*); *z* – standartizētā testa statistikas vērtība; *Wald* – Valda statistika; *p* – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$). Atkarīgais mainīgais: recidīvs 180 dienu periodā pēc EM pabeigšanas (0 = nav recidīva, 1 = ir recidīvs). References kategorija: pabeigušie klienti. Modelis statistiski nozīmīgs ($\Delta\chi^2 = 38,752, p < 0,001$).

14. tabula. *Logistikās regresijas rezultāti recidīva prognozēšanai 365 dienu periodā pēc EM pabeigšanas, izmantojot vardarbības RVN rādītājus.*

<i>Mainīgais</i>	<i>B</i>	<i>SE</i>	<i>OR</i>	<i>z</i>	<i>Wald</i>	<i>p</i>
<i>Konstante</i>	-3,988	0,957	0,019	-4,168	17,372	< 0,001
<i>Vecums</i>	-0,023	0,017	0,977	-1,395	1,945	0,163
Vardarbības RVN kopējais riska līmenis	0,851	0,181	2,342	4,691	22,006	< 0,001
Atskaitītie (salīdzinājumā ar pabeigušajiem)	1,287	0,333	3,622	3,865	14,942	< 0,001
Neiesaistītie (salīdzinājumā ar pabeigušajiem)	0,717	0,349	2,047	2,055	4,223	0,040

Piezīme: *B* – regresijas koeficients (*Estimate*); *SE* – standartklūda (*Standard Error*); *OR* – izredžu attiecība (*Odds Ratio*); *z* – standartizētā testa statistikas vērtība; *Wald* – Valda statistika; *p* – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$). Atkarīgais mainīgais: recidīvs 365 dienu periodā pēc EM pabeigšanas (0 = nav recidīva, 1 = ir recidīvs). References kategorija: pabeigušie klienti. Modelis statistiski nozīmīgs ($\Delta\chi^2 = 50,452, p < 0,001$).

15. tabula. *Logistikās regresijas rezultāti recidīva prognozēšanai 731 dienu periodā pēc EM pabeigšanas, izmantojot vardarbības RVN rādītājus.*

<i>Mainīgais</i>	<i>B</i>	<i>SE</i>	<i>OR</i>	<i>z</i>	<i>Wald</i>	<i>p</i>
<i>Konstante</i>	-2,348	0,834	0,096	-2,816	7,931	0,005
<i>Vecums</i>	-0,021	0,015	0,980	-1,385	1,917	0,166
Vardarbības RVN kopējais riska līmenis	0,659	0,170	1,934	3,888	15,115	< 0,001
Atskaitītie (salīdzinājumā ar pabeigušajiem)	0,754	0,319	2,125	2,360	5,571	0,018
Neiesaistītie (salīdzinājumā ar pabeigušajiem)	0,316	0,310	1,371	1,019	1,037	0,308

Piezīme: *B* – regresijas koeficients (*Estimate*); *SE* – standartklūda (*Standard Error*); *OR* – izredžu attiecība (*Odds Ratio*); *z* – standartizētā testa statistikas vērtība; *Wald* – Valda statistika; *p* – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$). Atkarīgais mainīgais: recidīvs 731 dienu periodā pēc EM pabeigšanas (0 = nav recidīva, 1 = ir recidīvs). References kategorija: pabeigušie klienti. Modelis statistiski nozīmīgs ($\Delta\chi^2 = 30,094, p < 0,001$).